

140 lat ORGANIZACJI STOWARZYSZEŃ NAUKOWO- -TECHNICZNYCH W GALICJI I MAŁOPOLSCE

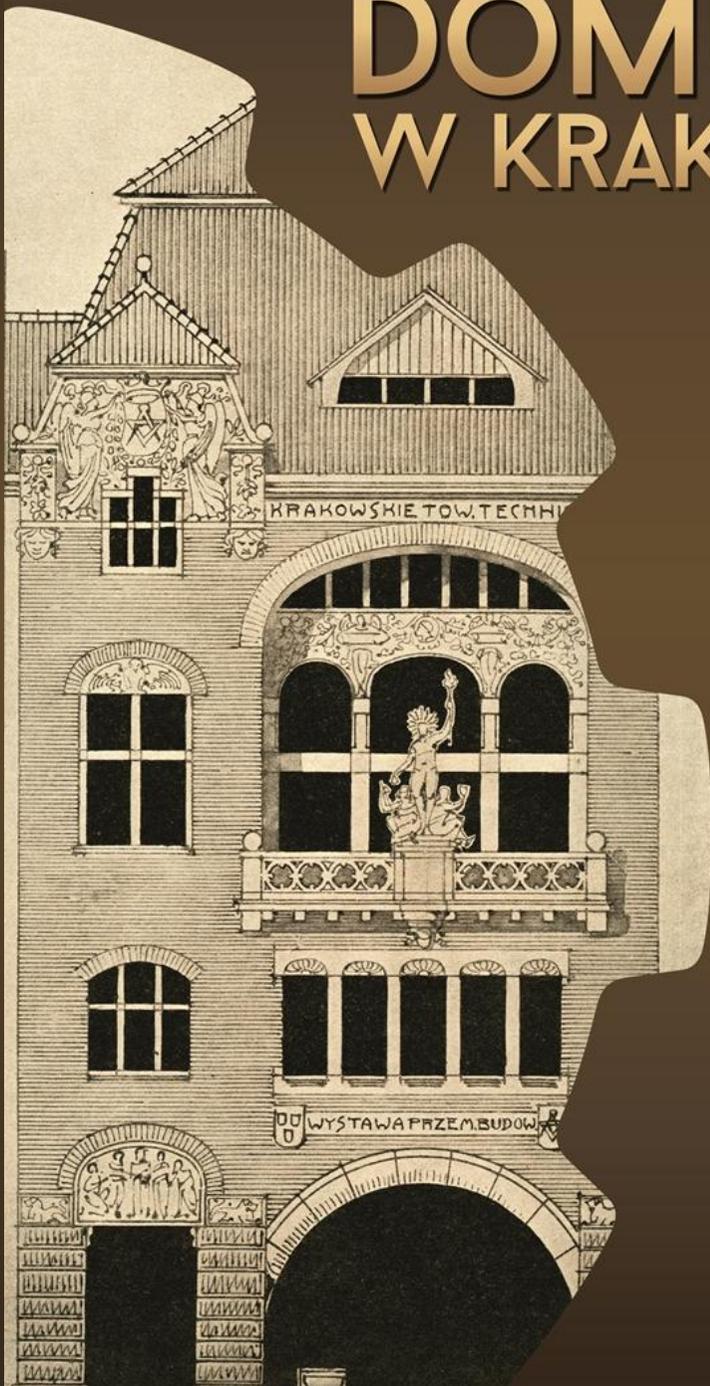
140th Anniversary
of the Association Movement
in the Territories of Galicia and Małopolska

110 lat DOMU TECHNIKA W KRAKOWIE

110th Anniversary
of the "Dom Technika" Building
in Krakow

110 lat DOMU TECHNIKA W KRAKOWIE

W 1901 roku **prof. Gustaw Steingraber** po objęciu przewodnictwa nad Krakowskim Towarzystwem Technicznym, zdecydował o corocznym przekazywaniu kwot pieniężnych ze środków Towarzystwa na fundusz budowy Domu Technika.

In 1901, president of the Krakow Technical Society, prof. Gustaw Steingraber, decided to transfer part of the Society's funds to the Technician's House construction fund.

5 października 1904 r. na walnym zgromadzeniu Towarzystwa uchwalono przystąpienie do budowy Domu Technika i umieszczenia w nim stałej wystawy krajowego przemysłu budowlanego.

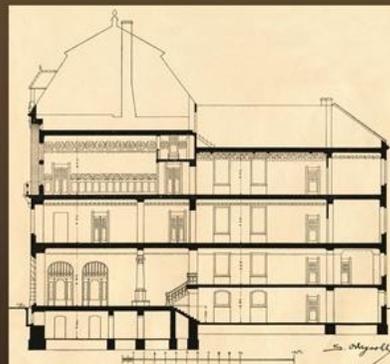
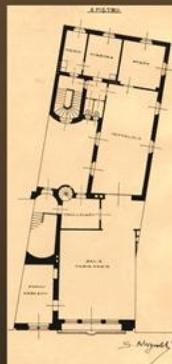
On October 5, 1904, construction of the Technician's House was approved by the Society's General Assembly. The building was planned to house a permanent exhibition dedicated to national construction industry works.

17 października 1904 r. Rada Miasta Krakowa odstąpiła Towarzystwu działkę pod budowę za kwotę 4 tysięcy koron.

On October 17, 1904, Krakow City Council sold a plot of land suitable for the construction to the Society at a price of 4,000 crowns.

Na przełomie 1904/5 r. ogłoszono konkurs na projekt Domu Technika, ograniczony tylko do członków Towarzystwa, który został rozstrzygnięty w kwietniu 1905 r.

At the turn of 1904 and 1905, a design competition for the Technician's House was launched, with submissions limited to members of the Society. The winning design was chosen in April 1905.

Pierwszą nagrodę uzyskała jedna z dwóch prac radcy budownictwa, architekta profesora **Sławomira Odrzywolskiego**.

The winning design prize was awarded to one of two designs submitted by architect prof. **Sławomir Odrzywolski**.

Fot./Photo: Architekt, 1907 r., zeszyt 1 / Architekt magazine, 1907, issue 1

110 lat DOMU TECHNIKA W KRAKOWIE

prof. Sławomir Odrzywolski

21 XII 1846 – 3 IV 1933

Architekt, konserwator zabytków, wykładowca akademicki, autor prac naukowych. Studiował w Instytucie Technicznym w Krakowie (1860-1866), a następnie w Bauakademie w Berlinie (1866-1869). W roku 1878 osiadł na stałe w Krakowie, gdzie powstało wiele zaprojektowanych przez niego budynków. Projektował w stylu eklektycznym, później secesyjnym i modernistycznym.

Architect, monuments' conservator, university lecturer, scholar and author of scientific papers. Studied at the Technical Institute in Krakow (1860-1866) and the Bauakademie in Berlin (1866-1869). In 1878 he settled in Krakow, where many buildings of his design were built. His designs followed the modern eclectic style, Art Nouveau as well as modernism.

Był profesorem w Instytucie Technicznym w latach 1878-1909, a od 1879 współpracował z Komisją do Badań Sztuki w Polskiej Akademii Umiejętności. W latach 1887-1913 pełnił funkcję konserwatora drugiego okręgu Galicji.

Jego najważniejszym dziełem jako konserwatora zabytków jest renowacja katedry na Wawelu, prowadzona w latach 1885-1904. Według jego projektu wykonano kraty i bramki prowadzące do prezbiterium Katedry, sarkofag dla Adama Mickiewicza, zrekonstruowano baldachim nad sarkofagiem Władysława Łokietka oraz nakryto Wieżę Zygmuntofską zaprojektowanym przez niego hełmem.

Należał do Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych, Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa oraz do Grona Konserwatorów Galicji Zachodniej.

Jest autorem trzutomowej pracy „Dawny zamek królewski na Wawelu” oraz „Zabytki przemysłu artystycznego w Polsce”.

Ważniejsze realizacje w Krakowie:

- budynek Szkoły Przemysłowej przy al. Mickiewicza
- siedziba Towarzystwa Rolniczego na pl. Szczepańskim
- gmach AGH przy al. Mickiewicza (wraz z Wacławem Krzyżanowskim)
- kamienice przy ul. Basztowej, Piłsudskiego, Studenckiej
- szafy muzealne dla Muzeum Czartoryskich

In 1878-1909, Odrzywolski was a professor at the Technical Institute in Krakow. From 1879 onwards, he cooperated with the Commission for Arts Research at the Polish Academy of Arts. From 1887 until 1913 he also held the office of the conservator for the second district of Galicia.

His most notable work as monuments' conservator are the renovation works of the Wawel Cathedral, conducted in 1885-1904. Among others, he designed the grates and doors leading to the chancel of the Cathedral, sarcophagus for the poet Adam Mickiewicz and the canopy over the sarcophagus of king Władysław Łokietek. Finally, he designed the dome to be placed on the Zygmunt Tower.

S. Odrzywolski was a member of a number of art and history societies such as the Society of Friends of Fine Arts, the Society of Krakow History and Monuments Supporters, the Circle of Conservators for Western Galicia.

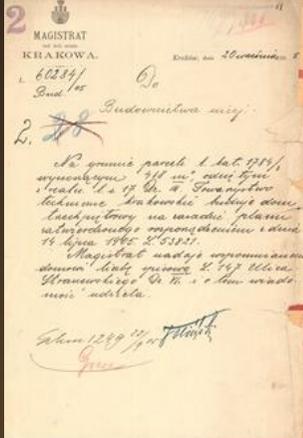
He authored a 3-volume book "The Former Royal Castle of Wawel" and "Monuments of art industry in Poland".

His most notable works include:

- Industrial School, al. Mickiewicza
- Agricultural Society Seat Building, Szczepanski Square, Krakow
- AGH (University of Science and Technology) main building, al. Mickiewicza (co-author: W. Krzyżanowski)
- Town houses at Basztowa, Piłsudskiego and Studencka streets
- Museum cabinets for the Czartoryski Museum

Fot./Photo: Archiwum Narodowe w Krakowie / The National Archives in Krakow, Jan Zych

110 lat DOMU TECHNIKA W KRAKOWIE

Budowę Domu Technika rozpoczęto 25 lipca 1905 r., pod kierownictwem prof. Sławomira Odrzywolskiego. Jego współpracownikami byli Stanisław Walz, a następnie Alfred Kramarski.

Nadzór nad inwestycją sprawował specjalnie w tym celu powołany komitet budowy w składzie: Wandalin Beringer, Władysław Kaczmarski, Leonard Nitsch, prof. Sławomir Odrzywolski, Józef Paskies, Józef Sare, prof. Tadeusz Sikorski, Eustachy Śmiałowski i Stanisław Gabryel Żeleński.

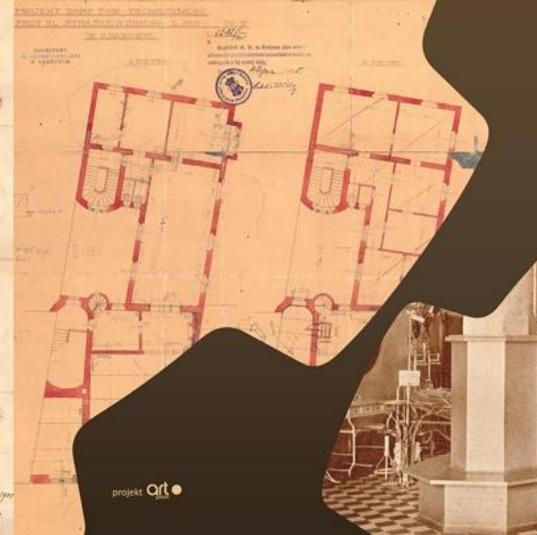
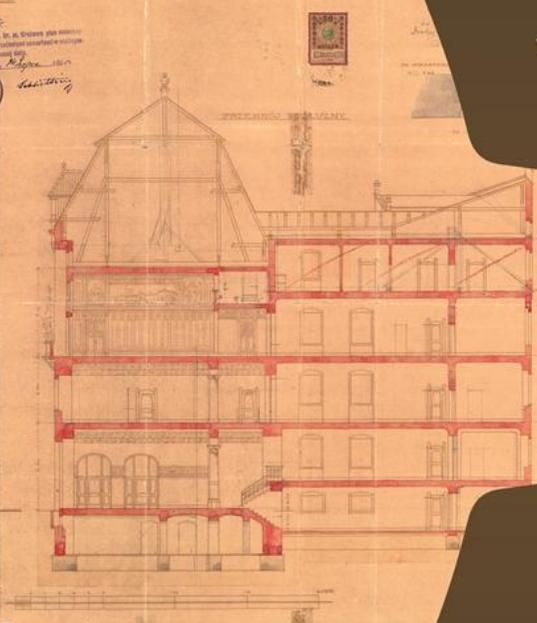
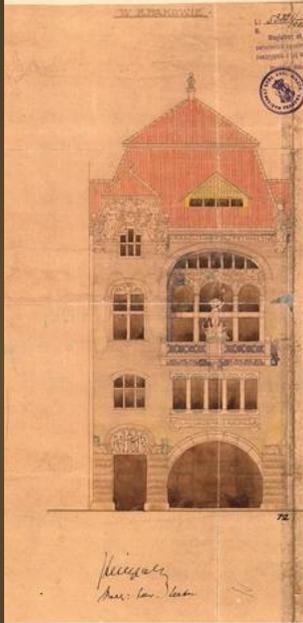
Siedzibę Krakowskiego Towarzystwa Technicznego otwarto uroczystie w dniu 1 grudnia 1906 r., z udziałem licznie zgromadzonych członków Towarzystwa, dostojników i zaproszonych gości.

Construction works of the House began on July 25, 1905, under the direction of prof. Sławomir Odrzywolski, and with co-operation from Stanisław Walz followed by Alfred Kramarski.

The construction was supervised by a special appointed committee, composed of: Wandalin Beringer, Władysław Kaczmarski, Leonard Nitsch, prof. Sławomir Odrzywolski, Józef Paskies, Józef Sare, prof. Tadeusz Sikorski, Eustachy Śmiałowski and Stanisław Gabryel Żeleński.

The headquarters of the Krakow Technical Society officially opened to the public on December 1, 1906 with numerous members of the Society, dignitaries and invited guests attending the event.

Fot./Photo: Archiwum Narodowe w Krakowie, *Archiwizt*, 1907, zeszyt 1 / The National Archives in Krakow, *Archiwizt* magazine, 1907, issue 1

110 lat DOMU TECHNIKA W KRAKOWIE

Artystyczne wyposażenie domu wzmogły w wysokiej mierze prace rzeźbiarskie zdobiące wystawę budynku, a wykonane przez profesora państw. Szkoły przemysłowej p. **Jana Raszke** oraz prace dekoracyjne malarskie p. Eugeniusza Dąbrowy Dąbrowskiego (...)

Jeden z najważniejszych motywów dekoracyjnych fasady, to mozaika w tympanonie loggi ponad oknami sali posiedzeń. Rzeźby ornamentacyjne sali wystawowej, sieni wchodowej i stropu sali posiedzeń wykonał p. Juliusz Szopiński. Tak te, jak i wszystkie inne szczegóły artystyczne, jakie widzimy zewnątrz i wewnątrz budynku, oprócz wymienionych powyżej prac pp. Raszki i Dąbrowskiego wykonano podług rysunków szczegółowych p. Radcy Bud. Arch. Śl. Odrzywolskiego. Z tych szczególnie zasługują między innymi na uwagę: poręcz na schodach głównych i druga poręcz na dole na schodach wiodących z głównej sali wystawowej do wyższej.

Architekt 1907 r., zeszyt I, poświęcony w całości otwarciu Domu KTT

Dom Technika w Krakowie jest jednym z najbardziej reprezentacyjnych przykładów stylu secesyjnego w architekturze Krakowa.

Dom Technika is one of the most prominent examples of the Art Nouveau style in Krakow.

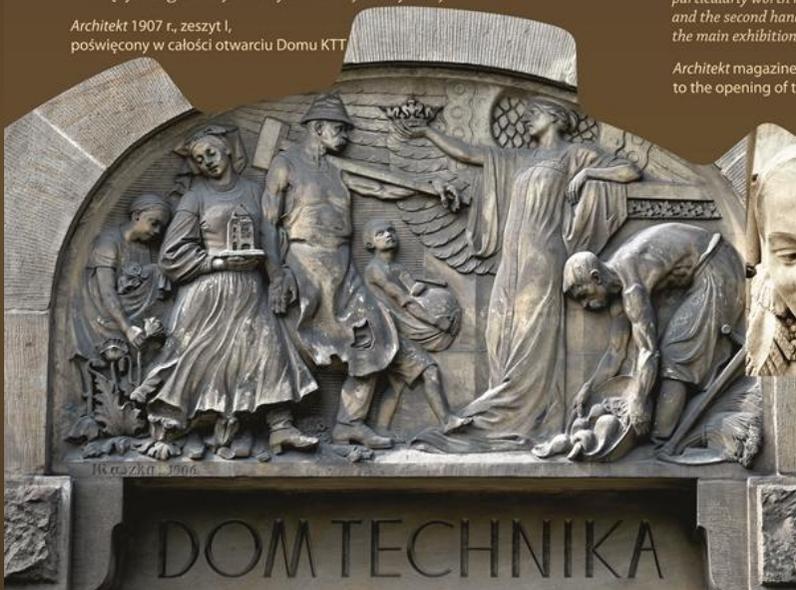
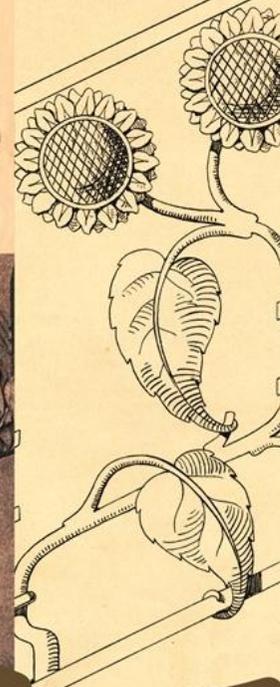
The artistic furnishing of the house have been greatly enhanced by the sculptures adorning the exhibition of the building, made by the professor of the State Industrial School Mr. **Jan Raszka**, and decorative paintings by Mr. Eugeniusz Dąbrowa Dąbrowski (...)
One of the most important decorative motifs of the façade is a mosaic in the tympanum of the loggias located above the windows of the meeting room. The sculptures adorning the exhibition hall, the entrance hall and the floor of the meeting hall were done by Mr. Juliusz Szopiński. Those as well as all other artistic details that can be seen both outside and inside the building, apart from the above mentioned works by messrs. Raszka and Dąbrowski, were done according to the detailed drawings of architect and construction counsellor Mr. Śl. Odrzywolski. Amongst those particularly worth mentioning are: the handrails on the main stairs and the second handrail downstairs on the stairs leading from the main exhibition hall to the upper exhibition hall.

Architekt magazine, 1907, issue I dedicated in its entirety to the opening of the Technician's House.

NOT

ARCHITEKT

ROK PIERWSZY WYDANY W KRAKOWIE
CZ. 1
KRAKOWSKIEGO TOWARZYSTWA TECHNICZNEGO
WIOSNA 1907

Jan Raszka (1871-1945) malarz, rzeźbiarz i medalier. Studiował malarstwo i rzeźbę na Akademii Sztuk Pięknych w Wiedniu. W Krakowie był zatrudniony przy pracach restauracyjnych na Wawelu równocześnie będąc wykładowcą rysunku i rzeźby na Wydziale Przemysłu Artystycznego w Wyższej Szkole Przemysłowej w Krakowie. W 1914 r. jako ochotnik uczestniczył w pierwszej wojnie światowej w szeregach Legionu Wschodniego. Wyprecyzował się w małych formach rzeźbiarskich – projektach medali i plaket. Jest również autorem wielu rzeźb i pomników m.in. popiersia prezydenta do pomnika Gabriela Narutowicza w Bielsku, pomnika Mieszka Cieszyńskiego w Cieszynie, jak i Legionistów Śląskich oraz oryginalnych rzeźb przy wejściu do Akademii Górniczo-Hutniczej.

Jan Raszka (1871-1945) painter, sculptor and medalist. Raszka studied painting and sculpture at the Academy of Fine Arts in Vienna. In Krakow, he took part in the reconstruction works of the Wawel Castle, while teaching class in drawing and sculpture at the Faculty of Arts Industry at the Cracow University of Technology. In 1914, he volunteered to join the Eastern Legion in the First World War. He specialized in small forms of sculpture – medal designs and plaques. He authored many sculptures and monuments, such as: the bust of the president Gabriel Narutowicz in Bielsko, the statue of Mieszko Cieszyński in Cieszyn as well as the Silesian Legionaries and the original sculptures at the entrance to the AGH / University of Science and Technology.

Fot./Photo: Architekt, 1907, zeszyt I / Architekt magazine, 1907, issue I; Jan Zych, Rafał Wilk

110 lat DOMU TECHNIKA W KRAKOWIE

Elementy malarskie w budynku wykonane zostały przez **Eugeniusza Dąbrowę Dąbrowskiego**, artystę malarza, który szczególnie bogato ozdobił nimi sale Towarzystwa na drugim piętrze.

The paintings in the building are by **Eugeniusz Dąbrowa Dąbrowski**. The Society's rooms on the second floor are noticeably abundantly decorated.

(...) malarstwo zdobnicze rozwinęło się w pięknych linjach i barwach po ścianach budynku. Oparte jest ono na pierwiastkach swojskich i na ośniewie sztuki ludowej. Talent artysty-malarza p. Eugen. Dąbrowy Dąbrowskiego złożył i tu dowody iście wysokiej wprawy i tajemnego odczuwania harmonii tak linij jak i kolorów.

Architekt 1907 r., zeszyt I, poświęcony w całości otwarciu Domu KTT

(...) decorative paintings developed in beautiful lines and colours across the walls of the building. The paintings are rooted based on familiar elements and rooted in folk art. Painter, Mr. Eugen. Dąbrowa Dąbrowski has provided here evidence of his high skilled craftsmanship, as well as a secret feel for harmony between lines and colours.

Architekt magazine, 1907, issue I dedicated in its entirety to the opening of the Technician's House.

Ludwik Eugeniusz Dąbrowa Dąbrowski (1870-1941) malarz, architekt, dekorator, grafik.

Studiował w Paryżu, Wiedniu i Monachium.

W 1900 r. zamieszkał w Krakowie, gdzie zajmował się malarstwem i grafiką użytkową. Tworzył plakaty, okładki i ilustracje książek, winiety, inicjały oraz opracowywał układy graficzne publikacji.

W zdobnictwie książek wykorzystywał motywy polskiej wycinanki ludowej, stylizowane rośliny i ptaki.

Współpracował z krakowskimi drukarniami: Drukarnią Narodową, Związkową i Anczyca.

Był współautorem secesyjnej modernizacji wnętrza Starego Teatru w Krakowie oraz projektantem wnętrza kawiarni Noworolski w krakowskich Sukiennicach.

Ludwik Eugeniusz Dąbrowa Dąbrowski (1870-1941) – painter, architect, decorator, graphic designer.

He studied in Paris, Vienna and Munich before settling in 1900 in Krakow. His life's works contain paintings and graphic design. He designed posters, book covers and illustrations, vignettes, initials, and book layouts. In his books' decoration

he employed typical folk Polish cut-out motifs, stylized plants and birds. He cooperated with Krakow printing houses: National, Union and Anczyca. He co-authored the Art Nouveau modernization of the interiors of Stary Teatr (the Old Theater) in Krakow.

He also designed the interiors of the Noworolski cafeteria in Krakow's Sukiennice (Cloth Hall).

He also designed the interiors of the Noworolski cafeteria in Krakow's Sukiennice (Cloth Hall).

Fot./Photo: Architekt, 1907, zeszyt I
Architekt magazine, 1907, issue I

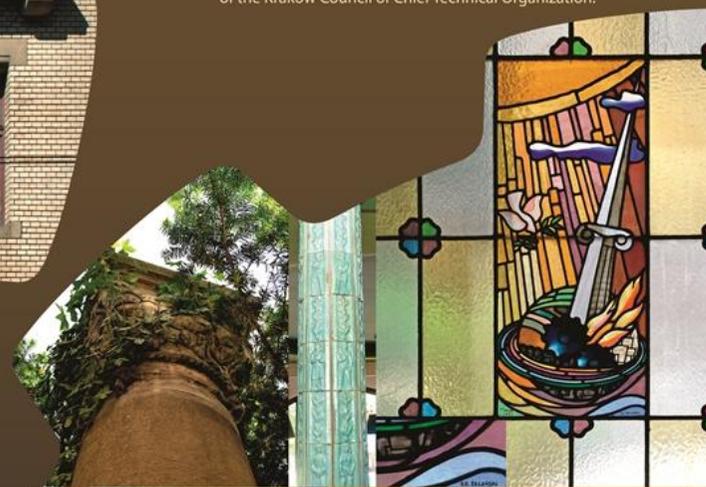
110^{lat} DOMU TECHNIKA W KRAKOWIE

Dom Krakowskiego Towarzystwa Technicznego przy ul. Straszewskiego był pierwszą siedzibą Komitetu Organizacyjnego Politechniki Krakowskiej oraz Wydziału Inżynierii Lądowej i Wodnej w latach 1945-1946, a także Wydziału Komunikacji w latach 1945-1947.

Współcześnie Dom Technika nadal służy środowisku technicznemu i jest siedzibą Krakowskiej Rady Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelnej Organizacji Technicznej.

The Krakow Technical Society House at Straszewskiego street was the first seat of the Cracow University of Technology Organizing Committee, and later served as the seat for its Faculty of Civil and Water Engineering and Faculty of Communication in 1945-1946 and 1945-1947 respectively.

To this day, Technician's House continues to serve the technical community and is the seat of the Krakow Council of Chief Technical Organization.

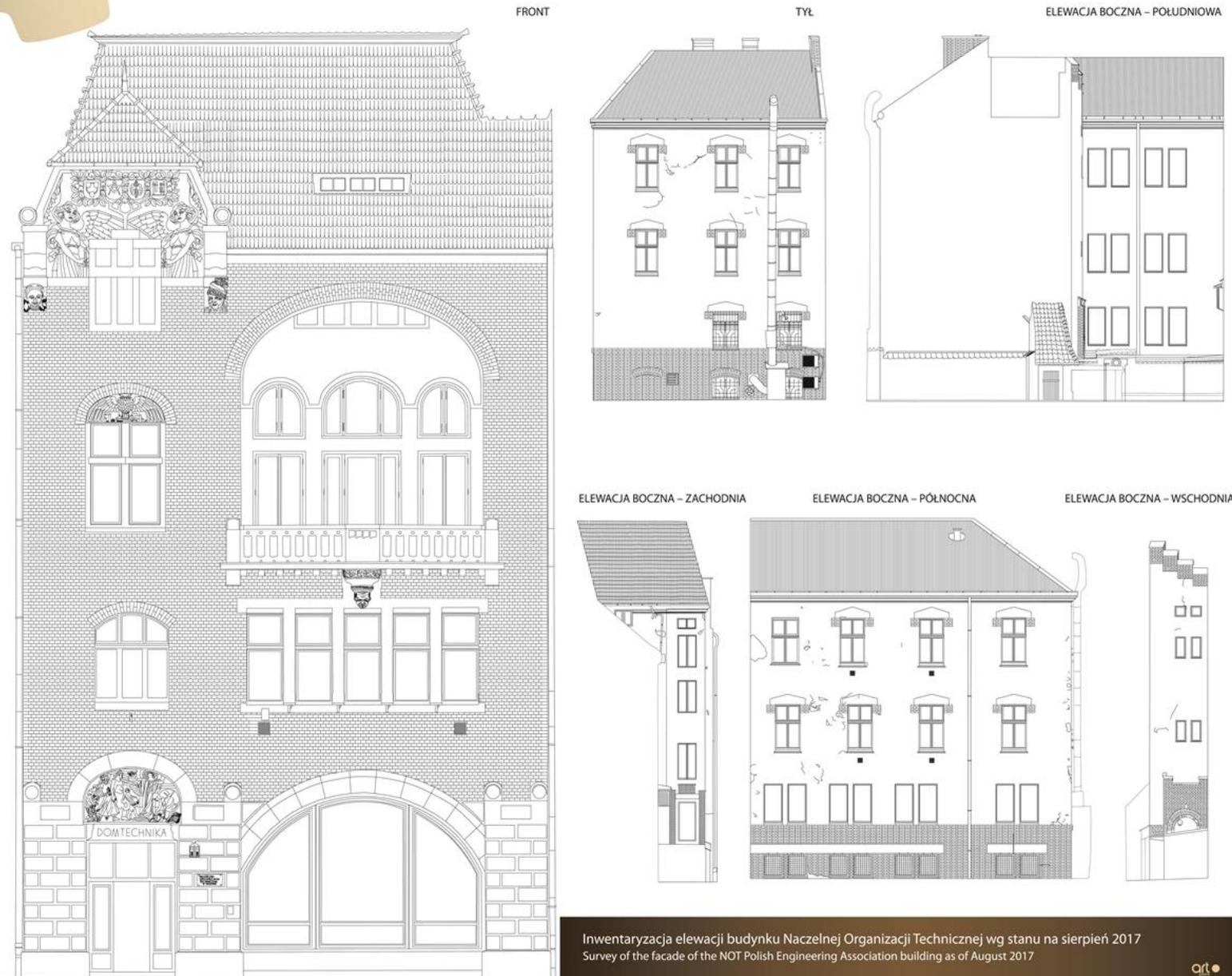

INWENTARYZACJA ELEWACJI BUDYNKU NOT WYKONANA PRZY ZASTOSOWANIU NAJNOWOCZEŚNIEJSZEJ METODY SCANINGU FOTOGRAMETRYCZNEGO

PRZEZ KATEDRĘ GEODEZJI ROLNEJ, KATASTRU I FOTOGRAMETRII,
WYDZIAŁU INŻYNIERII ŚRODOWISKA I GEODEZJI
UNIWERSYTETU ROLNICZEGO IM. HUGONA KOŁŁĄTAJA W KRAKOWIE

Survey of the NOT Building Facade Made with the Use of the Most Modern Method of Photogrammetric Scanning
by the Department of Agricultural Land Surveying, Cadaster and Photogrammetry of the Faculty of Environmental Engineering and Land Surveying,
the Hugo Kołłątaj Agricultural University of Kraków

PRACE KONKURSOWE

Competition works

Wystawa prac konkursowych studentów Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej pracujących pod opieką merytoryczną i organizacyjną: dr inż. arch. **Barbara Zin** – Instytut Historii Architektury i Konserwacji Zabytków i prof. dr hab. inż. arch. **Wacława Celadyna** – kierownika Instytutu Projektowania Budowlanego

Exhibition of Competition Entries of students of Faculty of Architecture, Cracow University of Technology working under the supervision of substantive and the organizational: Barbara Zin PhD – Institute of History of Architecture and Monument Preservation and Prof. Wacław Celadyn – Institute of Building Design

Konkurs zorganizowany został na zamówienie Krakowskiej Rady Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelnej Organizacji Technicznej

The Competition has been organized at the request of the Krakow Board of Federation of Engineering Associations of Poland

Współorganizatorzy konkursu

Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie
Stowarzyszenie Wychowanków Politechniki Krakowskiej
Małopolska Okręgowa Izba Inżynierów Budownictwa
Muzeum Inżynierii Miejskiej
Gmina Miejska Kraków
Stowarzyszenie Architektów Polskich

Competition co-organizers

Tadeusz Kościuszko Cracow University of Technology
Alumni Association of Cracow University of Technology
Regional Chamber of Construction Engineers of the Małopolska Province
Museum of Municipal Engineering in Krakow
Municipality of Krakow
Polish Architects' Association

Patroni Honorowi konkursu

Prof. dr hab. inż. **Jan Kazior** JM Rektor Politechniki Krakowskiej
Prof. dr hab. inż. arch. **Jacek Guyrkovich** Dziekan Wydziału Architektury PK
Ewa Mańkiewicz-Cudny Prezes FSNT – Naczelna Organizacja Techniczna
Andrzej M. Kucharski Prezes Krakowskiej Rady FSNT NOT

Honorary patrons of the Competition

Prof. Jan Kazior – His Magnificence Rector of Cracow University of Technology
Prof. Jacek Guyrkovich – Dean, Faculty of Architecture, Cracow University of Technology
Ewa Mańkiewicz-Cudny – President, Federation of Engineering Associations of Poland, Chief Technical Organization
Andrzej M. Kucharski – President, Krakow Board of Federation of Engineering Associations of Poland, Chief Technical Organization

Sąd konkursowy

Prof. dr hab. inż. arch. **Ewa Węclawowicz-Gyurkovich** – Przewodniczący sądu konkursowego, WA PK
Prof. dr hab. inż. arch. **Andrzej Kadłuczka** – Sędzia, WA PK
Prof. dr hab. inż. arch. **Wacław Celadyn** – Sędzia, WA PK
mgr inż. **Mieszko Lambor** – Sędzia, FSNT NOT
mgr inż. **Grzegorz Balda** – Sędzia, FSNT NOT
mgr inż. arch. **Jacek Ewy** – Sędzia, SARP
mgr inż. arch. **Witold Zieliński** – Sędzia, MPOIA

Jury

Prof. Ewa Węclawowicz-Gyurkovich – Chairwoman of the Jury, Faculty of Architecture, Cracow University of Technology
Prof. Andrzej Kadłuczka – Juryman, FA CUT
Prof. Wacław Celadyn – Juryman, FA CUT
Mieszko Lambor – Juryman, Federation of Engineering Associations of Poland
Grzegorz Balda – Juryman, Federation of Engineering Associations of Poland
Jacek Ewy – Juryman, Polish Architects' Association
Witold Zieliński – Juryman, [MPOIA]

Fundator nagród / Prizes sponsored by
Grupa BUMA

Organizator / Organizer
KRAKOWSKA RADA
FEDERACJI STOWARZYSZEŃ NAUKOWO-TECHNICZNYCH
NACZELNA ORGANIZACJA TECHNICZNA

Współorganizatorzy / Co-organizers

Politechnika Krakowska
im. Tadeusza Kościuszki

STOWARZYSZENIE WYCHOWANKÓW
POLITECHNIKI KRAKOWSKIEJ

Kraków

Fundator nagród / Prizes sponsored by

Opracowanie graficzne / Graphic design
artprom.pl

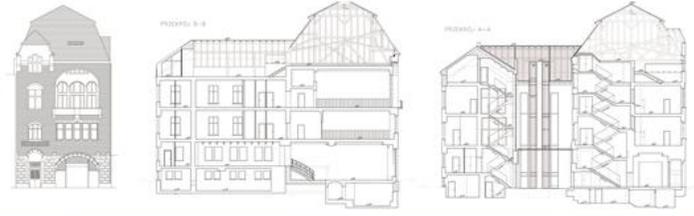
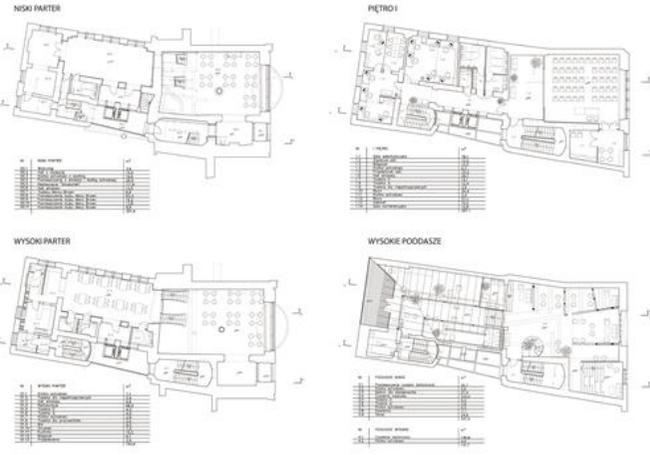
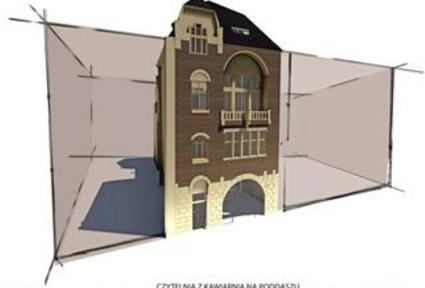
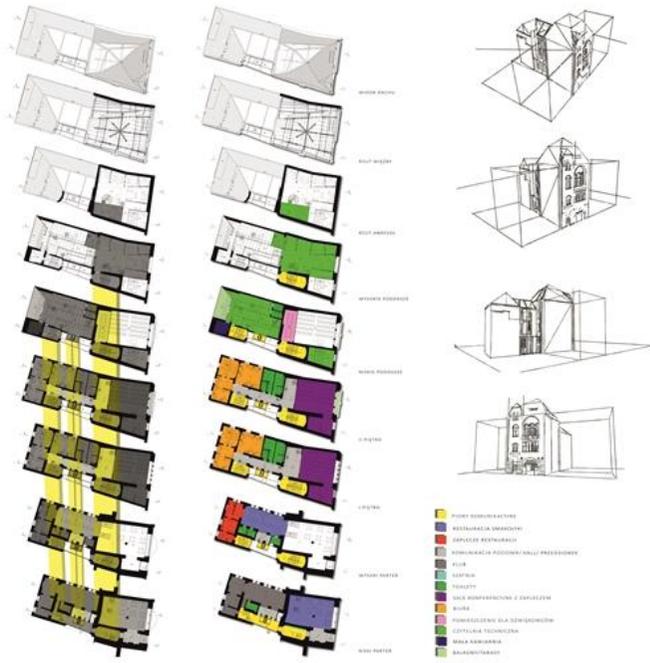
PRACE KONKURSOWE Competition works

ALEKSANDRA BOCHENEK

Projekt przebudowy Domu Technika w Krakowie zakłada otwarcie pierwotnego, historycznego stanu budynku; projektowane jest odbudowanie pierwszego biegu schodów reprezentacyjnych oraz zrekonstruowanie całych schodów, które dawniej pełniły funkcję służbową. Restauracja „Smakołyków” zostaje przeniesiona na wysoki parter, „Mercy Brown” natomiast na niski. Spowoduje to możliwość odtworzenia pięknych schodów sali głównej i otwarcia wizualnego na wysoki parter. Przywróci to pierwotny wygląd tej części budynku a jednocześnie pozwoli na uzyskanie poczucia przestrzeni, przy zachowaniu spójności funkcjonalnej (powstanie przestronna przestrzeń dla „Smakołyków” i zamknięta, bardziej intymna strefa dla „Mercy Brown”). Podwórze zostanie zamknięte do wysokości 5,66m przeszklonymi ścianami osłonowymi. Umieszczone zostaną w niej dwie windy, które umożliwią poruszanie się po budynku osobom niepełnosprawnym. Projektowane jest przeniesienie punktów sanitarnych. Na piętrach pierwszym i drugim zostaną przeprojektowane biura. Na poddaszu projektowana jest czytelnia techniczna wraz z małym zapleczem kawiarnianym. Obejmować będzie ona poddasze niskie oraz wysokie i stworzy otwartą całość. Konstrukcja poddasza niskiego zostanie wymieniona na stalową i podniesiona o 1,5 m. Wydzielone tam zostaną punkty sanitarne oraz pojawią się żelbetowe schody łączące poddasze niskie z wysokim. Jedną z połączy zostanie przeszklona, pojawi się także taras. Konstrukcja poddasza wysokiego zostanie zachowana, jednak na dwóch połączach także pojawią się przeszklenia zamiast obecnego pokrycia. Nad południową klatką schodową pojawi się antresola do której prowadzić będą kręcone stalowe schody. Na potrzeby czytelni zostanie także zaadaptowane pomieszczenie dostępne obecnie ze spocznika schodów (poziom 14,72) – będzie ono dostępne bezpośrednio z poddasza wysokiego do którego prowadzić będą projektowane wygodne schody żelbetowe z wydzielonymi specjalnymi miejscami do siedzenia (widoczne na wizualizacji wysokiego poddasza).

The reconstruction project of the Technical House in Cracow assumes historical state restoration. The plan includes rebuild of the first run of the representative stairs and complete rebuild of the service stairs as well. The “Smakołyki” restaurant will be moved to high ground and the “Mercy Brown” will be moved to the low ground. Thanks to these actions it will be possible to recreate the beautiful historical stairs and will make visual opening to the high ground floor. This will restore the original look of this part of the building and the functional cohesion will be preserved. The courtyard will be closed by glassy curtain walls 5.66 meters’ height. Inside courtyard two glazed lifts will be installed which will open the building for people who have problem with using stairs. The reconstruction plan cover as well transfer of sanitary points. On the first and second floors, offices will be redesigned. The low and high garret will create one open space where is planned technical reading room with a small cafe. The low garret construction will be changed, will be made from steel and all will be raised by 1.5 meters. Inside garret new toilets will be placed as well as new designed concrete stairs linking low and high part of garret. One lay of the roof will be glazed and on low garret terrace will be created. The high loft will be preserve, but glazing will also appear on two sides. Over the south staircase a mezzanine with curved steel stairs will arise. The space is currently available from the landing of the stairs (level 14.72) will be adapted to the reading room. It will be available from high garret by comfortable stairs, where will be designed places to sitting and reading (visualization of the high garret).

Aby zmaksymalizować ilość wykorzystanej powierzchni, zaproponowano dwukondygnacyjną nadbudowę nad oficyną tylną i boczną. Dwa kubki – każdy o odmiennej funkcji – zostają połączone ze sobą za pomocą „wstęgi” opasującej dookoła dwie bryły, która przybiera kolor nawiązujący do czerwono-rudej dachówki na zabytkowej przedniej części dachu. Dzięki takiemu połączeniu obiekt zyskuje spójny i jednolity charakter zarówno w zakresie części projektowanej, jak i korespondencji ze starą częścią budynku. Symbolem komunikacji w projektowanej części obiektu jest szkło. Wszystkie elementy, które w jakiś sposób spajają ze sobą i komunikują różne strefy budynku. Zaproponowano dwa prostopadłościowy w konstrukcji stalowej, obłożone szkłem, z których jeden jest szybem windy, drugi zaś łącznikiem między starą częścią poddasza, a projektowaną nadbudową. Poziomy element stanowi także powiększoną lukarnę na elewacji frontowej, ponieważ „przebija” na wylot strukturę zabytkowego dachu. Ważne punkty widokowe rozwiązano za pomocą przeszkleń i tarasów. Lukarna od ulicy Straszewskiego stanowi jednocześnie punkt widokowy na kościół św. Anny i Collegium Novum. Szklana przewiązka, od strony południowej, można dostać się na mały taras „dolejający” do starej części dachu, skąd po stronie południowo-wschodniej można dostrzec Wzgórze Wawelskie. Ostatni z tarasów zlokalizowany jest na zachodniej stronie bryły. Rozciąga się stamtąd panorama zachodniej części miasta z dominującą jaką jest Kopiec Kościuski na horyzoncie.

In order to maximize the amount of space, a two-story superstructure over the rear and side annexes was proposed. Two cubes, each with a different function, are joined together by means of something like a "ribbon", wrapping around two solids. The ribbon takes on the color of a reddish tiles on the old roof. Thanks to such a combination the object acquires a coherent and homogenous character, both in the projected part and in the correspondence with the old unit. The symbol of communication in the designed part of the object is glass. All elements that somehow bind and communicate the different zones of the building. Two cubes were proposed in a steel framing, covered with glass. One of Glass pieces is a lift shaft, the other is a link between the old part of the attic and the designed superstructure. The horizontal element is to also be an enlarged dormer on the front facade, as it "hammers in" the structure of the historic roof. Important viewpoints were solved by glazing and terraces. The dormer from Straszewskiego Street's side is also a lookout point for St. Anna and Collegium Novum. On the south, you can get to the small terrace "stuck" to the old part of the roof, from where on the south-east side Wawel Hill can be seen. The last of the terraces is located on the western side of the solid. There is a panorama of the western part of the city with the dominant point of Kosciuszko Mound on the horizon.

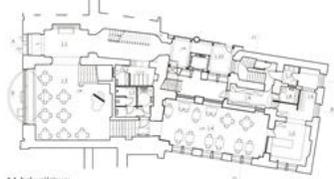
PLAN SYTUACYJNY

SCHEMAT WIDOKOWY

PARTER NISKO

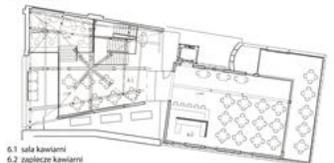
- 1.1 hol wejściowy
- 1.2 sala konsumpcyjna restauracji
- 1.3 sanitariaty dla gości restauracji
- 1.4 sala konsumpcyjna restauracji
- 1.5 przygotowalnia
- 1.6 zmywalnia
- 1.7 pomieszczenie na odpady
- 1.8 zaplecze socjalne pracowników restauracji
- 1.9 magazyn produktów
- 1.10 podłóżce wyinkasowane przeszkleniem

NADBUDOWA 1

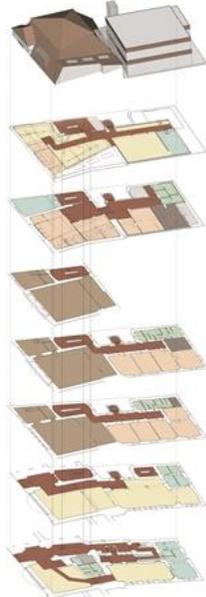

- 5.1 sala seminaryjna z możliwością podziału na dwie mniejsze
- 5.2 sala seminaryjna
- 5.3 pomieszczenie techniczne
- 5.4 pomieszczenie biurowe
- 5.5 zaplecze socjalne
- 5.6 taras
- 5.7 sanitariaty

NADBUDOWA 2

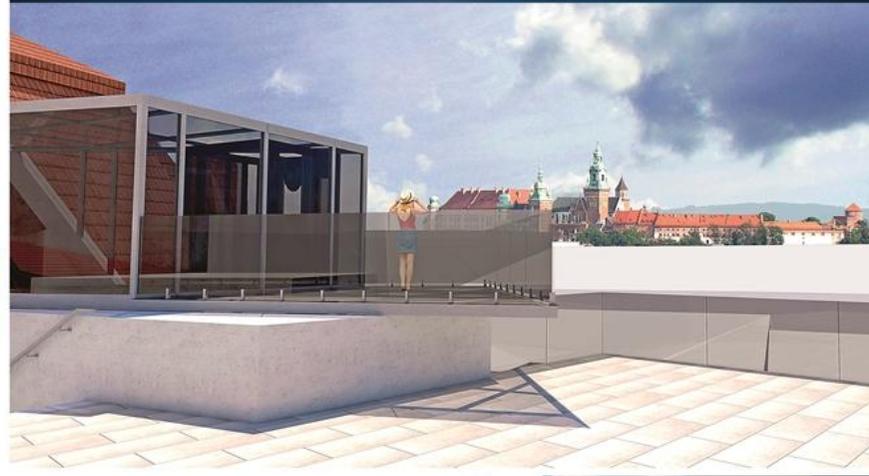
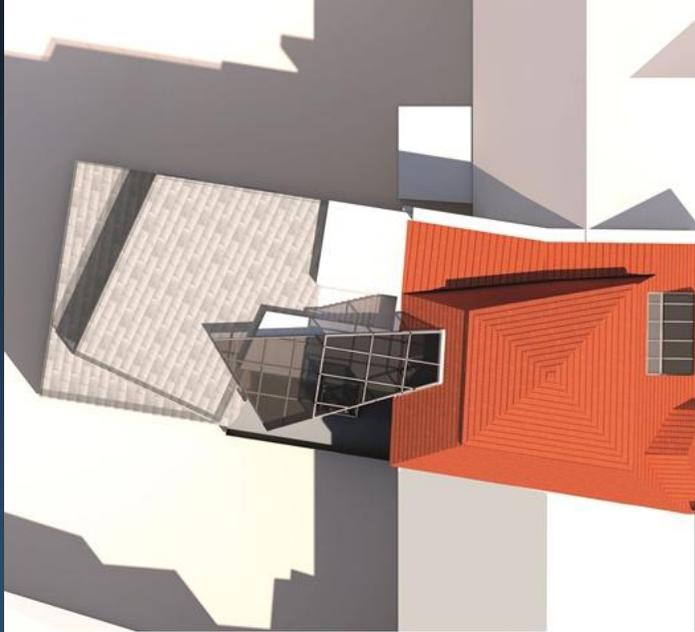
- 6.1 sala kawiarni
- 6.2 zaplecze kawiarni
- 6.3 taras widokowy

LEGENDA

- architektura
- strop
- ściany zewnętrzne
- ściany wewnętrzne
- podłoga
- schody
- konstrukcja
- konstrukcja techniczne
- konstrukcja szkieletowa
- woda

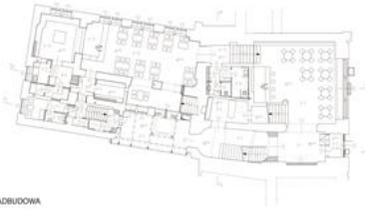

PWYNICA

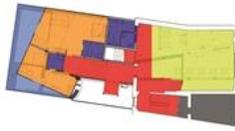
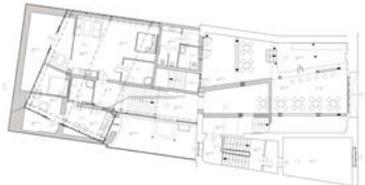

- komunikacja / communication
- sala konsumpcyjna / gastronomy
- toalety / toilets
- zaplecze / magazines
- pom. techniczne / technical facility
- funkcja mieszkalna / housing
- tarasy / terraces

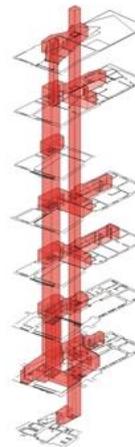
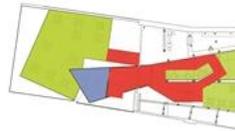
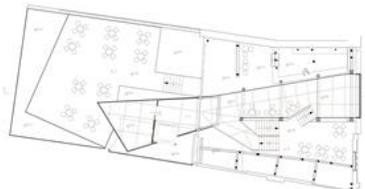
PARTER NISKO

NADBUDOWA

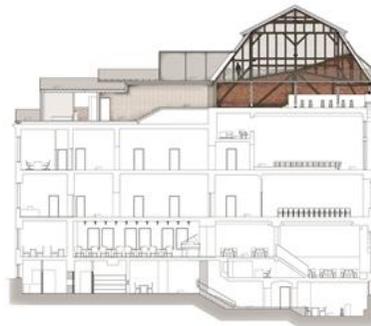

TARAS

Idea projektu opiera się na lokalizacji budynku z której rozpościerają się widoki warte zaakcentowania. W tym celu w adaptowanej przestrzeni poddasza zaprojektowano szklaną antresole tworzącą promenadę architektoniczną, która w części zachodniej rozciąga się nad podwórkami kamienicy w formie nadwieszzonego tarasu z widokiem na Kopiec Kosciuszki i Wzgórze Wawelskie, a od strony wschodniej zaakcentowana jest szklanym wykuszem z widokiem na Collegium Maius. Szklana struktura została zaprojektowana w taki sposób, aby uniknąć istotnych ingerencji w konstrukcję więźby dachowej, więźba definiuje więc kształt antresoli. Ponadto w całym budynku usprawniono komunikację, zaprojektowano windy oraz dostosowano budynek do potrzeb osób niepełnosprawnych. W oficynie zaprojektowano nadbudowę z funkcją mieszkalną, przewidziano także aranżację piwnicy na winiarnię.

Main idea of the project is based on building's localization which can provide one with some fine prospects. To utilize this asset a glass mezzanine was designed that forms an architectural promenade crossing attic's space. On the west side the mezzanine stretches out to an overhanging terrace with view on Kosciuszko's Mound and Wawel, on the east side it is highlighted by a dormer window with view on Collegium Maius. Project of the glass structure has been designed in such a way to avoid major interventions in roof truss construction, so it's shape determines outline of the mezzanine. Moreover internal communication has been improved, including lift installation and necessary adjustments to match needs of disabled people. An overbuild with housing facility has been designed and cellar has been arranged as winery.

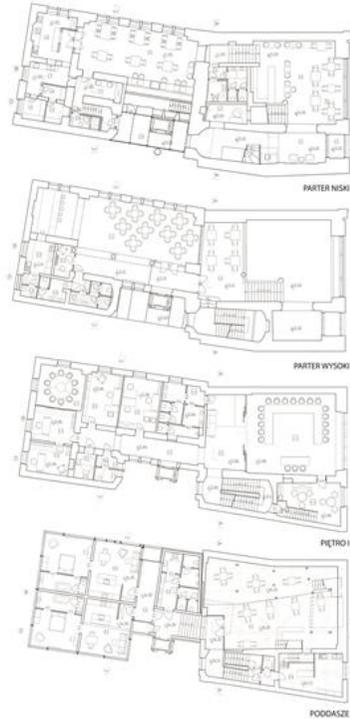
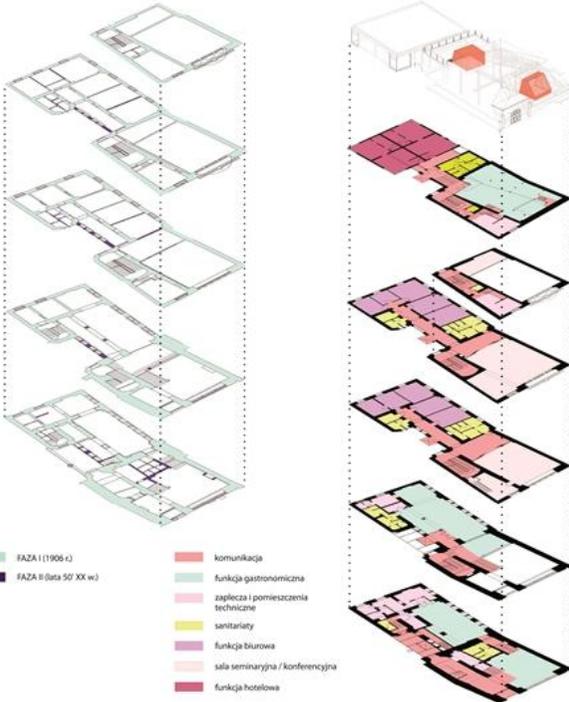
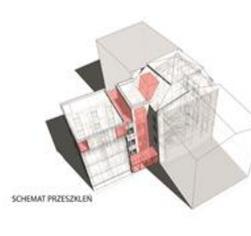
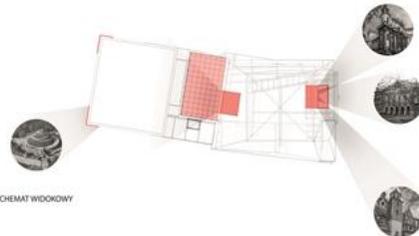
PRACE KONKURSOWE Competition works

AGNIESZKA KORNAŚ

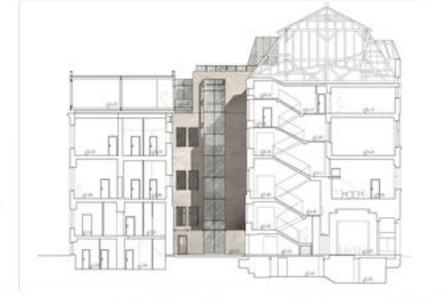

Projekt przebudowy budynku Domu Technika w Krakowie zakłada rozbudowę obiektu, podniesienie standardu użytkownika, poprawę funkcjonalności, a także udostępnienie dla osób niepełnosprawnych. Główną ideą projektu jest podniesienie atrakcyjności obiektu oraz stworzenie nowej przestrzeni o ekskluzywnym charakterze mieszczącej się w poddaszu oraz w nadbudowanej części oficyn. Zaprojektowana bryła "lewituje" nad starą częścią obiektu. To złudzenie udało się uzyskać dzięki podniesieniu konstrukcji na stalowych belkach i podświetleniu jej za pomocą taśm ledowych. Narozniki kubatury zostały przesłonięte, w celu otwarcia wnętrza apartamentów na panoramę Krakowa z Kopcem Kościuszką. Zastosowana na elewacji blacha na rąbek nawiązuje do tradycyjnego materiału używanego do pokrywania dachów. Historyczną część poddasza zaadaptowano została na ekskluzywny Wine Bar, który posiada dwie platformy widokowe o analogicznej formie.

The concept of the alteration of the NOT building in Cracow contains the extension of the object, upgrading of the standard of use, improvement of functionality and accessibility to the disabled. The main idea of the project is to increase the attractiveness of the facility and to create a new space of luxurious character located in the attic and in the superstructure of the outbuildings. The designed solids "levitate" over the old part of the object. This illusion was achieved by raising the design on steel beams and lighting it from below with led strips. Corner cubicles were glazed to gain the impression of open interiors of the apartments, which show the panorama of Krakow with the Kościuszko Mound. The tinware used on the façade refers to the traditional material used to cover the roofs. The historic part of the attic was adapted into the exclusive Wine Bar, which has an access to two viewing platforms of the corresponding form.

1.1. hall wejściowy	2.1. Meryc Brown	3.1. Rynek
1.2. korytarz	2.2. zaplecze	3.2. korytarz
1.3. Restauracja „Smakobójca”	2.3. zaplecze socjalno- sanitarne	3.3. toalety dla pracowników
1.4. toalety	2.4. pokój dla VIP-a	3.4. toalety dla niepełnosprawnych
1.5. sala komputeryjna	2.5. toalety	3.5. sekretariat Domu Technika
1.6. zaplecze kuchenne		3.6. sala konferencyjna
1.7. przyjmowania		3.7. sala konferencyjna
1.8. magazyn		3.8. pokój 2-ty przest.
1.9. magazyn	5.1. sala degustacyjna Wine Bar	3.9. pokój
1.10. magazyn	5.2. zaplecze degustacyjne	3.10. toalety
1.11. zaplecze socjalne dla pracowników	5.3. toalety	3.11. sala seminarijna
1.12. toalety dla pracowników	5.4. biuro	3.12. zaplecze sali seminarijnej
1.13. biuro	5.5. apartament I	
1.14. pomieszczenie socjalne	5.6. apartament II	

Instytut Historii Architektury i Konserwacji Zabytków, Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej /
 Institute of History of Architecture and Monument Preservation, Faculty of Architecture, Cracow University of Technology
 Prowadzący / Course Leader: Prof. dr hab. inż. arch. Andrzej Kadłuczka
 Prowadzący grupę / Students' Group Leader: dr inż. arch. Barbara Zin

PRACE KONKURSOWE Competition works

KAMILA KOWALSKA

Główna idea projektu nawiązuje do pierwotnego przeznaczenia obiektu, jaką była funkcja wystawiennicza. Zaproporzono przywrócić jej na poddaszu, w postaci układu ramp i podestów, aby maksymalnie wykorzystać przestrzenny charakter wnętrza. Zaproporzono wystawę podwieszoną, która umożliwiła zwiedzającemu bliższy kontakt z eksponatem oraz włącza do całej kompozycji unikatową więźbę dachową. Jako ekspozycję proponuje się oświetlenie w postaci ikon designu, obiekty ilustrujące rozwój techniki i przemysłu lub formy interaktywnej zabawy światłem. Trasa zwiedzania znajduje się również poza budynkiem, zawieszona nad dachem w postaci rampy widokowej kończącej bieg na tarasie, z którego podziwiać można Zamek Królewski na Wawelu. Zaproporzona została również strefa pracy kreatywnej takiej jak majsterkowanie, szycie, modelowanie. Miało to na celu stworzenie miejsca wymiany umiejętności.

The main project idea refers to the function of exhibition which was the original purpose of the building. The proposition is to restore it in the attic in the form of ramps and platforms that enable to take profits of the spacious character of the space. It is proposed to hang the objects among the rafter, that help the visitors get closer to them and also merge the wooden structure into the exposition as and attraction and exhibit at the same time. The idea is to present the lamps, the icons of the design, objects referring to the history and development of the technology and interactive forms of light. The tour continues also outside the building in a form of a view ramp hung above the roof. At the end of it there is a viewpoint, situated on the terrace when people can enjoy the view of the Wawel Castle. The projects include also the creative work area such as sewing, repairing and modeling. The idea was to create a place when we can exchange skills.

WIZUALIZACJA PUNKTU WIDOKOWEGO

WIZUALIZACJA STREFY EKSPOZYCJI

WIZUALIZACJA STREFY PRACY KREATYWNEJ

WIZUALIZACJA HALI KOKTAILI I BAROWEJ

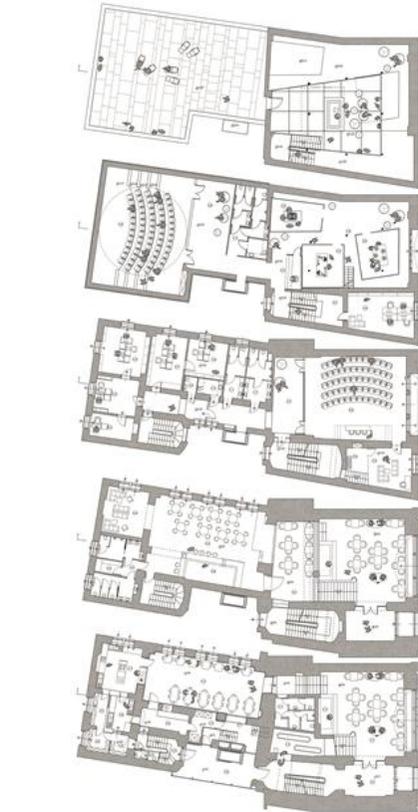

Instytut Historii Architektury i Konserwacji Zabytków, Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej /
 Institute of History of Architecture and Monument Preservation, Faculty of Architecture, Cracow University of Technology
 Prowadzący / Course Leader: Prof. dr hab. inż. arch. Andrzej Kadłuczka
 Prowadzący grupę / Students' Group Leader: dr hab. inż. arch. Andrzej Gaczoł, prof. PK i dr inż. arch. Barbara Zin

Głównym celem projektu przebudowy Domu Technika jest ożywienie tego miejsca poprzez wprowadzenie ogólnodostępnej, atrakcyjnej funkcji – Centrum Nauki. Misją tego przedsięwzięcia jest popularyzacja i nauczanie fizyki, astronomii i robotyki. W przestrzeni strychu i dobudowanej kondygnacji znajdują się cztery laboratoria, w których przeprowadzane będą doświadczenia fizyczne oraz zabawa z robotami. Na wyższym poziomie, zostanie zamontowana szklana platforma ze sklepem z pamiątkami i małą gastronomią. Platforma będzie służyć również jako całoroczny punkt widokowy z otwarciem perspektywnym przez poprowadzone naokoło całego dachu wąskie, horyzontalne okno niedostrzegalne z poziomu ulicy. Na dachu dobudowanej kondygnacji pojawi się zewnętrzny taras widokowy o dużej powierzchni umożliwiający organizowanie otwartych wydarzeń, np. pokazów kina plenerowego. Unikalna, zabytkowa więźba dachowa zostanie zachowana i wyeksponowana. W dobudowanej części budynku zaplanowane jest planetarium z miejscami dla 80 osób. W niższych kondygnacjach budynku zaplanowane są mniejsze interwencje usprawniające komunikację, zwiększające funkcjonalność budynku oraz przywracające oryginalny wygląd wnętrzą tam, gdzie jest to możliwe.

The main idea of the project of rebuilding the House of Technology is to revitalize this place by introducing a widely available, attractive function – the Science Center. The mission is to populate and teach physics, astronomy and robotics. In the attic and built-in storey will be four laboratories, which will carry out physical experience and fun with robots. On a higher level, a glass platform with a souvenir shop and small gastronomy will be installed. The platform will also serve as a perennial viewing point with a perspective opening through a narrow, horizontal window that is not visible from the street level. On the roof of the built-in storey there will be an outdoor observation deck with large space for organizing open events such as outdoor cinema shows. A unique, historic roof rack will be preserved and displayed. In the built-in part of the building is planned planetarium with seats for 80 people. In the lower floors of the building are planned smaller interventions improving communication, increasing the functionality of the building and restoring the original appearance of the interiors where possible.

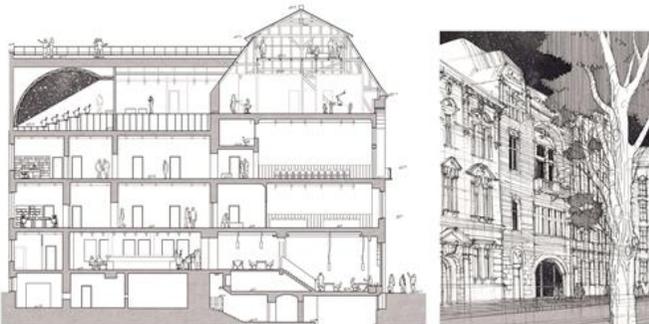
WYSOKIE PODDASZE
platforma widokowa

- NISKIE PODDASZE**
3.01 KASAINFORMACJA
3.02 POKÓJ DOŚWIADCZEŃ 1
3.03 KOMORKA
3.04 POKÓJ DOŚWIADCZEŃ 2
3.05 POKÓJ DOŚWIADCZEŃ 3
3.06 BIURO
3.07 TOAleta DLA PRACOWNIKÓW
3.08 PLANETARIUM
3.09 KOTŁOWNIA
3.10 TOALETY

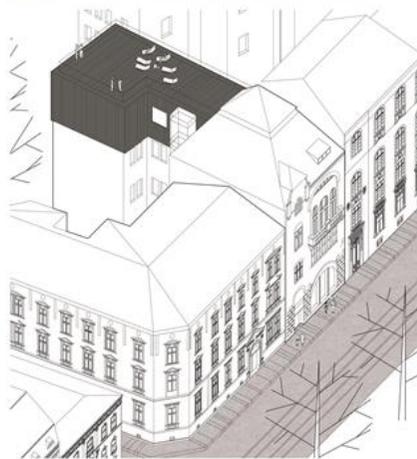
- PIERWSZE I DRUGIE PIĘTRO**
2.01 FOJER
2.02 SALA KONFERENCYJNA
2.03 POKÓJ VIP
2.04 BIURO 1
2.05 BIURO 2
2.06 BIURO 3
2.07 BIURO 4
2.08 BIURO 5
2.09 TOAleta DLA PRACOWNIKÓW
2.10 TOAleta DLA NIEPRACOWNIKÓW
2.11 TOAleta DAMSKA
2.12 TOAleta MĘSKA

- WYSOKI PARTER**
0A.01 ANTRACSLA KAWIARNI
0A.02 POK. GOSPODARZE
0A.03 TOALETY
0A.04 LOŻA KLUBOWA
0A.05 GŁÓWNA SALA KLUBU
0A.06 BAR

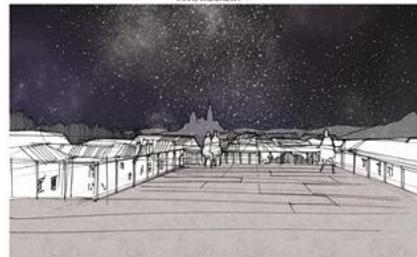
- NISKI PARTER**
0.01 HOL WEJŚCIOWY
0.02 HOL
0.03 KLATKA SCHODOWA
0.04 TOAleta DLA PRACOWNIKÓW
0.05 MAGAZYN 1
0.06 MAGAZYN 2
0.07 MAGAZYN 3
0.08 ZMYWALNIA 1
0.09 ZMYWALNIA 2
0.10 POK. NA DOPRZYCI
0.11 ZEJŚCIE DO PRZYNY
0.12 KUCHNIA
0.13 SALA KONSUMPCYJNA 2
0.14 TOALETY DLA GOŚCI
0.15 BAR KAWIARNI
0.16 SZKANIA
0.17 SALA KONSUMPCYJNA 1

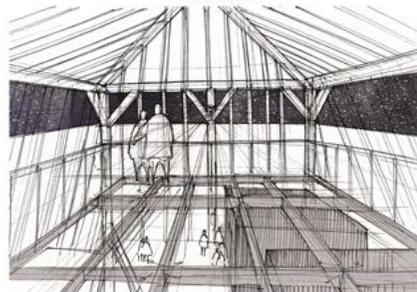
PRACE KONKURSOWE Competition works
ANGELIKA KUROWSKA

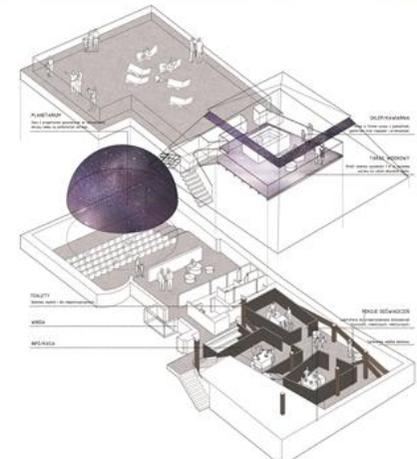
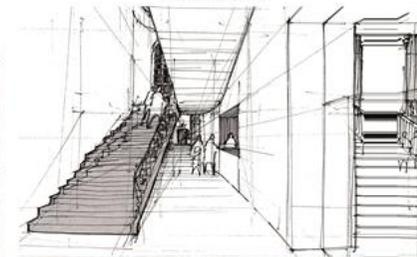
TARAS WIDOKOWY

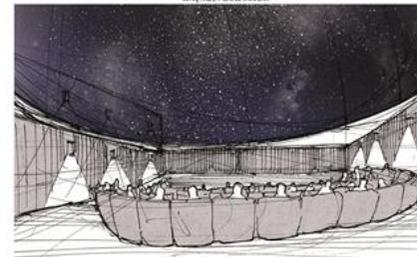
PLATFORMA WIDOKOWA

WEJŚCIE DO DOMU TECHNIKA

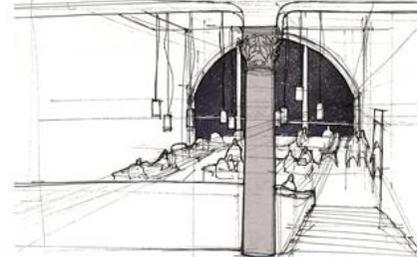
WNĘTRZE PLANETARIUM

WEJŚCIE DO CENTRUM NAUKI

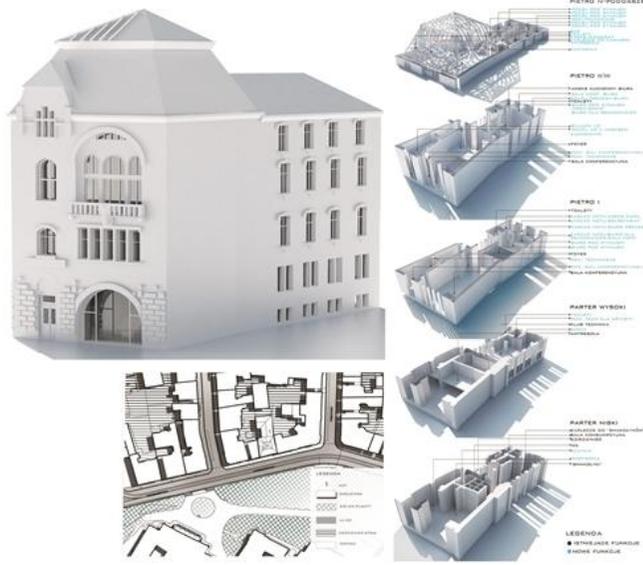

WNĘTRZE RESTAURACJI

PRACE KONKURSOWE Competition works

JUSTYNA MARC

Koncepcja przebudowy budynku domu technika przy ul. Straszewskiego 28 w Krakowie zakłada poprawę warunków funkcjonalnych w budynku, która usprawniłaby komunikację wewnętrzną jak i zewnętrzną budynku, dałaby możliwość korzystania z niego osobom niepełnosprawnym, uściśliłaby charakter wnętrza, zmieniała niektóre funkcje w budynku, a także dążyła do możliwości pełnego korzystania z jego dóbr mieszkańcom Krakowa, jak i turystom.

Idea projektu było wprowadzenie zmian w budynku, na podstawie wytycznych konserwatorskich, zachowując bogactwo historyczne budynku, nie naruszając jego wyglądu z zewnątrz (elewacja frontowa), nie wprowadzając żadnych działań, które zaburzyłyby układ przestrzenno-urbanistyczny historycznego centrum miasta. Głównym motywem przewodnim, pojawiającym się w większości wnętrza będzie motyw zieleni, chęć "wciągnięcia" zieleni z sąsiadujących placów do środka budynku, aby podkreślić spójność bryły z otoczeniem, będący również walorem estetycznym wnętrza. Zieleni stopniowo "narasta", zaczynając od najniższych wysokości budynku, kumulując się na szczycie-poddaszu. Przebudowa budynku zakłada między innymi poprawę funkcjonalności budynku, remont i modernizację sal konferencyjnych, wprowadzenie funkcji biurowej, pod wynajem, rozbudowę sanitariatów, projekt pokoi gościnnych na poddaszu i zielonej kawiarni z tarasem widokowym, z którego możemy podziwiać panoramę Krakowa i wiele więcej. Projekt jest próbą stworzenia spójnej przestrzeni do życia/pracy, odpoczynku, dla mieszkańców Krakowa, jak i turystów, mającą na względzie poznanowanie dziedzictwa kulturowego miejsca, zabytkowego centrum miasta jak i cennych uwarunkowań historycznych konserwatorskich.

Concept of reconstruction the house of technology, ul. Straszewskiego 28 Krakow suppose improving the conditions of functional building which would improve internal communication and external, building would provide the benefit of the disabled, change interior's character, some of the features in the property and would give possibility full use of habitancy of Krakow and tourists as well.

The idea was to prelude changes in building, basis on the conservation guidelines, preserve historic building's wealth, without prejudicing its appearance outside (frontal elevation) without making any action that upset arrangement spatial and urban historic city center. Main motive showing in the majority of the interiors is the green motives, the willingness taking green from the plants to the building to stress cohesion of this area. Green begin from the "bottom" and getting out of the largest building head, cumulating on the highest point attic. Reconstruction of the building prelude improvements of the building functionality, repair and modernization of conference hall, the introduction of functions rental office, extension of toilets, project of the guest rooms, and the green cafe on the attic with the panoramic terrace, where one can admire panorama of the Krakow and many more.

The project is proposed to create the space area for life/work, for habitancy of Krakow and tourists, which will have resolved the heritage of the cultural area, the historical city center, and priced comments and guidelines for conservation.

PIWNICA

- 1.1. korytarz
- 1.2. magazyn „Sniadalki/kuki”
- 1.3. magazyn
- 1.4. chłdnia
- 1.5. pom. techniczne/magazyn
- 1.6. pom. techniczne/magazyn
- 1.7. korytarz
- 1.8. magazyn
- 1.9. magazyn
- 1.10. kuchnia
- 1.11. pom. na paszty

PIĘTRO 2

- 2.1. foyer
- 2.2. sala konferencyjna
- 2.3. pom. techniczne
- 2.4. korytarz
- 2.5. pom. sal konferencyjne
- 2.6. korytarz
- 2.7. biuro „open space” pod wynajmem
- 2.8. biuro „open space” pod wynajmem
- 2.9. biuro „open space” pod wynajmem
- 2.10. biuro „open space” pod wynajmem
- 2.11. korytarz
- 2.12. sala konferencyjna
- 2.13. anekł kuchenny
- 2.14. toaleta męska
- 2.15. toaleta damska
- 2.16. umywalka
- 2.17. przedpokój w.c.
- 2.18. toaleta dla niepełnosprawnych

PIĘTRO 3

- 3.1. balkon VIP
- 3.2. pokój VIP
- 3.3. toaleta
- 3.4. anekł kuchenny

PIĘTRO 4

- 4.1. korytarz
- 4.2. kawiarnia
- 4.3. bar
- 4.4. korytarz
- 4.5. śmietnia
- 4.6. toaleta dla niepełnosprawnych
- 4.7. magazyn/łóżnia
- 4.8. przedpokój w.c.
- 4.9. toaleta damska dla niepełnosprawnych
- 4.10. toaleta męska
- 4.11. korytarz
- 4.12. pom. techniczne
- 4.13. pokój gościnny
- 4.14. pokój gościnny
- 4.15. pokój gościnny
- 4.16. pokój gościnny
- 4.17. pokój gościnny

ANTRESOLA

- 4.18. antresola
- 4.19. taras widokowy

PARTER WZROSTKI

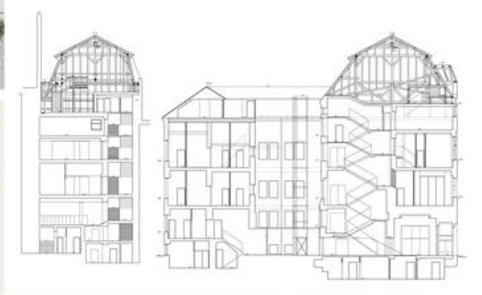
- 0.1. wiatolap
- 0.2. portiernia
- 0.3. korytarz
- 0.4. toaleta
- 0.5. śmietnia
- 0.6. bar
- 0.7. przedpokój w.c.
- 0.8. toaleta męska
- 0.9. toaleta damska
- 0.10. sala konsumpcyjna
- 0.11. kuchnia
- 0.12. korytarz
- 0.13. obrotowa winda
- 0.14. magazyn/łóżnia
- 0.15. pom. segregacji
- 0.16. toaleta
- 0.17. pom. techn.
- 0.18. korytarz
- 0.19. umywalka
- 0.20. korytarz
- 0.21. przedpokój

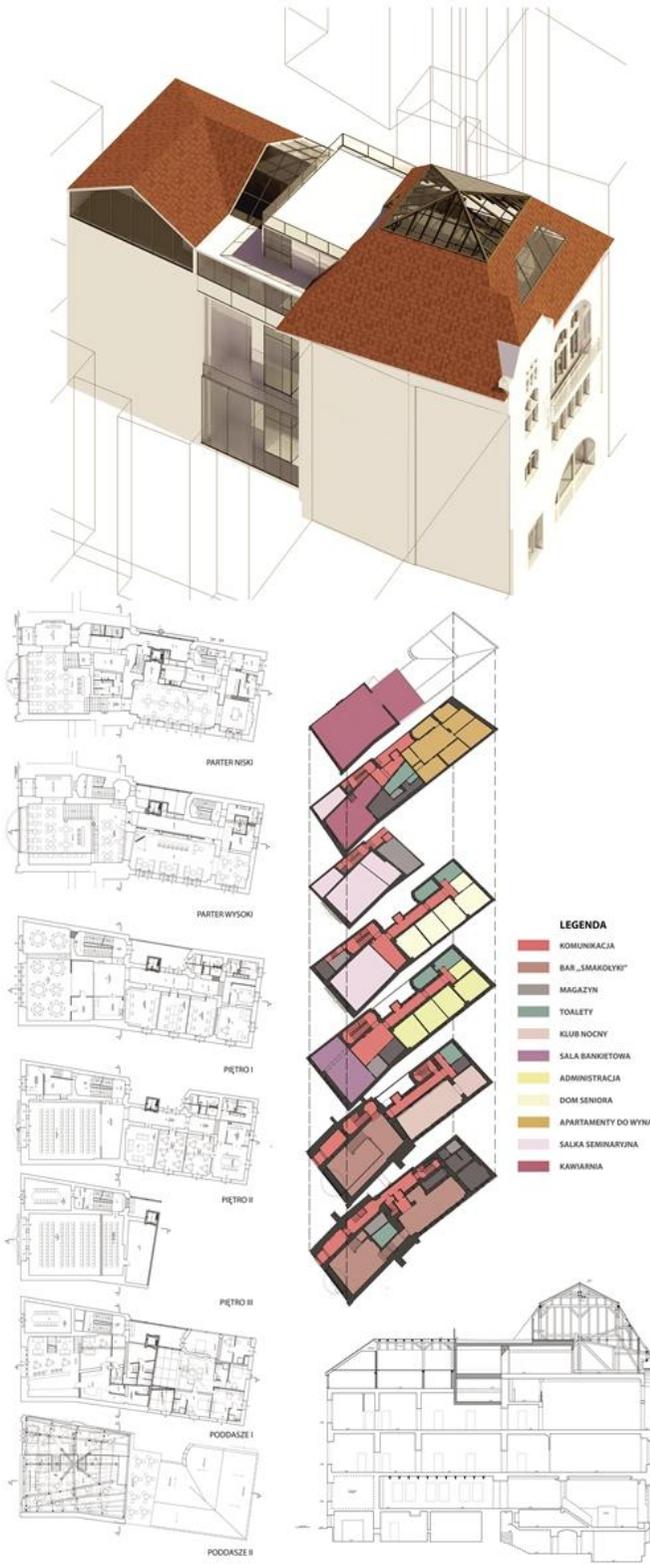
PARTER NISKI

- 0.22. antresola
- 0.23. przedpokój
- 0.24. Klub Technika
- 0.25. bar
- 0.26. śmietnia
- 0.27. pom. segregacji
- 0.28. toaleta
- 0.29. przedpokój w.c.
- 0.30. toaleta męska
- 0.31. toaleta damska

PARTER WYSOKI

- 1.1. foyer
- 1.2. sala konferencyjna
- 1.3. pom. techniczne
- 1.4. pom. sal konferencyjne
- 1.5. korytarz
- 1.6. biuro pod wynajmem
- 1.7. biuro pod wynajmem
- 1.8. biuro NDT
- 1.9. biuro prezesa NDT
- 1.10. sekretariat NDT
- 1.11. anekł kuchenny
- 1.12. toaleta męska
- 1.13. toaleta damska
- 1.14. umywalka
- 1.15. przedpokój w.c.
- 1.16. toaleta dla niepełnosprawnych

Głównym celem przebudowy jest modernizacja oraz dostosowanie do nowych potrzeb. Nieużytkowy dotychczas strych został zaadaptowany na kawiarnię oraz apartamenty na wynajem. Ingerencja w zastaną strukturę polegała na podkreśleniu istniejącego piękna, poprzez zastosowanie współczesnie używanych materiałów (przeszkleń) oraz zminimalizowanie zmian w geometrii dachu. Zastosowanie ścian kurtynowych, szklanych dachów oraz zaprojektowanie tarasu widokowego (będącego częścią kawiarni) pozwoliło uzyskać imponujący widok na Kopiec Kościuszki, Wawel oraz Collegium Novum. Aranżacja kawiarni z zastosowaniem szklanych stropów oraz dominacją bielej podkreśla piękno i bogactwo historycznej więzby dachowej. W celu usprawnienia komunikacji dodano dodatkowy bieg schodów łączący niski parter z wysokim oraz zaprojektowano windę. Dzięki niej oraz za sprawą montażu składanej platformy przy progu wejściowym, budynek został dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

The main aim of the modernisation is adapting to new needs. Unused attic has been adapted for cafe and the apartments for rent. The ingression in the existing structure consisted in emphasizing the existing beauty by using contemporary materials (glazing) and minimizing changes in the geometry of the roof. The use of curtain walls, glass roofs and the design of the viewing terrace (a part of the cafe) gave an impressive view of the Kosciuszko Mound, the Wawel Hill and the Collegium Novum. The design of cafes using glass ceilings and the dominance of white highlights the beauty and richness of the historic roof. In order to improve communication, an additional stairway was added connecting the low ground floor to the high and the elevator was designed. Thanks to it and by assembling a folding platform at the entrance, the building was adapted to the needs of people with disabilities.

LEGENDA

- KOMUNIKACJA
- BAR „SMAROKIŁY”
- MAGAZYN
- TOALETY
- KLUB NOCNY
- SALA BANKIETOWA
- ADMINISTRACJA
- DOM SENIORA
- APARTAMENTY DO WYNAJĘCIA
- SALKA SEMINARIJNA
- KAWIARNIA

PRACE KONKURSOWE Competition works

ARINA MUCHA

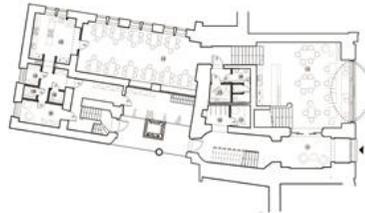
Główną ideą projektu było połączenie starego budynku z nowoproyektowaną częścią, w taki sposób, aby stworzyły one jedną spójną całość oraz stworzenie prostej, ortogonalnej formy, która nie będzie konkurowała z dynamiczną dominantą budynku. Zaproponowano stworzenie przestrzeni publicznej dla wszystkich ludzi: kawiarnia wraz z salą wystawową dla młodych artystów, studentów artystycznych kierunków studiów. Na poddaszu znajduje się podwyższona część, która mogłaby służyć jako scena pod występy literackie. W zachodniej części budynku zaprojektowano całkowicie przeszkloną oranżerię, skąd możemy obserwować ładne krajoznawcze widoki, wraz z jedną z najbardziej oczywistych atrakcji – Kopiec Kosciuszki. Zaproponowana kolorystyka i materiały nie konkurują z istniejącymi, a nadają nowoczesny wygląd nadbudowie. Biała więźba dachowa ma lekki i czysty wygląd. Na elewacji frontowej zaprojektowano całkiem szklaną lukarnę, która swoją formą nawiązuje do istniejących okien, a materiał daje nowoczesną nutę.

The main idea of this project was connecting the old building with contemporary one in such way that these both parts were an one joint system. Also the important point was to project a simple, orthogonal form which wouldn't be a competition to an old part which is the dominant "treasure" of architecture. I have offered to create a public place for people. These is the cafe with a small exhibition hall for artists who start their artistic way and students of faculties which are connecting with design as well. There is an elevated part at the left of the building which could be the scene for different performances. At the eastern part of the building there is an glazed orangery from which we can get the view to a marvelous points of Cracow. It is first of all the Kosciuszko's mound. It is very important to choose the colors and materials which would not be a competition to those which are already there and to help a creation of contemporary view of this building. The white roof rack is light and clear. At the front elevation there is a whole glazed dormer which in one way is very similar to windows on the building and in the same way gives a contemporary point to my project.

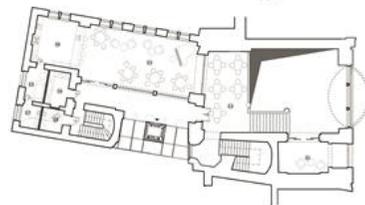
RZUT PARTERU NISKIEGO

- 1.1 Hoi wejściowy
- 1.2 Sala 1 restauracji "Smakoliki"
- 1.3 Sala 2 restauracji "Smakoliki"
- 1.4 WC męski
- 1.5 WC damski / niepełnosprawnych
- 1.6 Szatnia
- 1.7 Pokój ochroniarski
- 1.8 WC pracowników restauracji
- 1.9 Pokój socjalny pracowników restauracji
- 1.10 Chłódnia
- 1.11 Magazyn
- 1.12 Zaplecze kuchenne restauracji

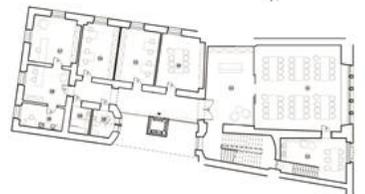
RZUT PARTERU WYSOKIEGO

- 2.1 Hoi wejściowy
- 2.2 Antresola restauracji "Smakoliki"
- 2.3 Sala klubu "Mercy Brown"
- 2.4 Bar / Zaplecze klubu
- 2.5 Pokój socjalny
- 2.6 Magazyn
- 2.7 WC pracowników klubu
- 2.8 WC damski / niepełnosprawnych

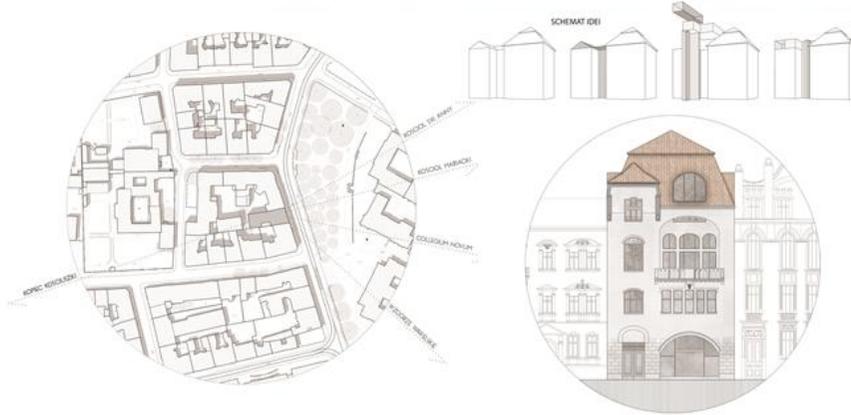
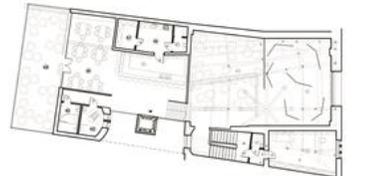
RZUT I PIĘTRA

- 3.1 Sala konferencyjna
- 3.2 Zaplecze sali konferencyjnej
- 3.3 Foyer
- 3.4 Sala seminarijna
- 3.5 Pomieszczenie biurowe
- 3.6 Pomieszczenie biurowe
- 3.7 Pokój prezesa
- 3.8 Sekretariat
- 3.9 Zaplecze socjalne
- 3.10 WC męski
- 3.11 WC damski / niepełnosprawnych

4 PIĘTRO / NADBUDOWA

- 4.1 Sala wystawowa
- 4.2 Archiwum
- 4.3 Sala konsumpcyjna 2 kawiami
- 4.4 WC pracowników archiwum
- 4.5 Bar kawiami
- 4.6 Zaplecze kuchenne kawiami
- 4.7 Magazyn
- 4.8 WC pracowników kawiami
- 4.9 Sala konsumpcyjna 1 kawiami
- 4.10 Tętno widokowe / oroncznia
- 4.11 WC męski
- 4.12 WC damski / niepełnosprawnych

Instytut Historii Architektury i Konserwacji Zabytków, Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej /
 Institute of History of Architecture and Monument Preservation, Faculty of Architecture, Cracow University of Technology
 Prowadzący / Course Leader: Prof. dr hab. inż. arch. Andrzej Kadłuczka
 Prowadzący grupę / Students' Group Leader: mgr inż. arch. Izabella Golicz

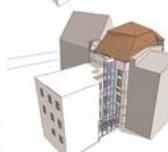
Schemat formy architektonicznej

1. Istniejąca forma budynku

2. Likwidacja zadania tylnej części budynku

3. Wprowadzenie zewnętrznej komunikacji pionowej (windy) - dostęp każdej kondygnacji dla osób niepełnosprawnych

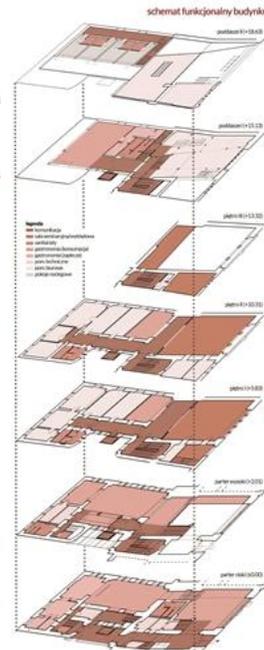
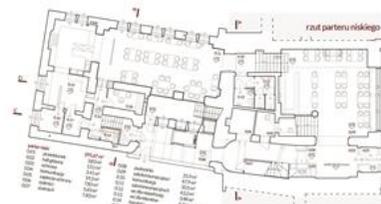
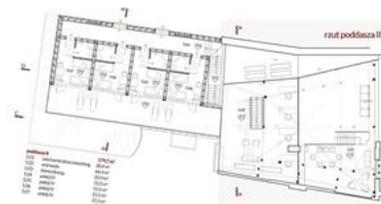
4. Nadbudowa poziomu „poddasze I” - wprowadzenie funkcji kawiarni oraz tarasu widokowego

5. Nadbudowa poziomu „poddasze II” - wprowadzenie funkcji pokoi pod wynajem oraz drugiego tarasu widokowego

Koncepcja przebudowy budynku „Dom Technika” przy ul. Straszewskiego w Krakowie w głównej mierze skupia się na modernizacji komunikacji pionowej oraz poziomej. Ważne jest to z udostępnieniem budynku na wszystkich poziomach dla osób niepełnosprawnych. W tym celu projektuje się windę zewnętrznią i lokalizuje się ją w przestrzeni podwórka kamienicy. Dodatkowo całkowitej zmianie podlegać będzie poddasze NOT-u. Konstrukcja poddasza w części frontowej pozostaje nienaruszona. Zachowuje się więźbę dachową oraz ściany zewnętrzne. Niewielkie przeróbce podlegać będzie okno połaciowe zamienione na nową, nieco większą formę przeszklenia. Planuje się wprowadzić funkcję coworkingu. Natomiast tylna część budynku na tym poziomie uzyskała całkowicie nową formę. Dopuszczalny dach zostanie zastąpiony 2-kondygnacyjną nadbudową przykrytą stropodachem pełnym. Kondygnacja „poddasze I” dostanie funkcję kawiarni z tarasem widokowym z panoramą na Kopiec Kościuszki oraz Wzgórze Wawelskie, a „poddasze II”, to 4 pokoje przeznaczone pod wynajem. Projekt zakłada poszanowanie kontekstu historycznego poprzez zastosowanie materiałów elewacyjnych nawiązujących do obecnie występujących. Dodatkowo tylna nadbudowa posiada współczesną formę architektoniczną jednocześnie nie ujmując wartości historycznej części frontowej. Zachowuje niższą wysokość szanując kontekst przestrzenny i kulturowy.

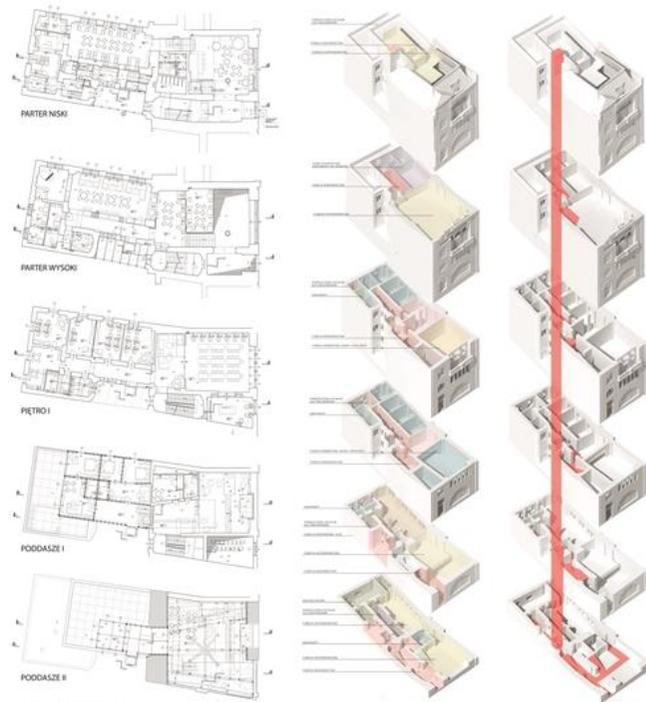
The conception of conversion building called „Dom Technika” located on Straszewskiego 28 Street in Cracow mainly focus on modernization of vertical and horizontal communications. It is bound of building accessible for disabled people. Therefore lift is designed on a backyard. Additionally attic is total changes. The mainly structure in the front part of roof will be intact. The ridge beam and external walls will untouched. Little undergo changes will be window on the roof - it change to quite bigger glazing. There can be show co-working function. Whereas back part of building will have completely different and new form. A ridge roof will be replace by 2-storey superstructure which will be covered with flat roof. Attic I level get cafe function with observation desk on Cracow panorama (Kopiec Kościuszki and Wzgórze Wawelskie). Attic II is designed for four small apartments to rent. The project assume respect of historical context through elevation materials application which refer to currently. Additionally backing superstructure has got modern architecture form. At the same time it does not lost historical importance of front part. New roof is lower and respect areas and culture context.

elevacja wschodnia (frontowa)

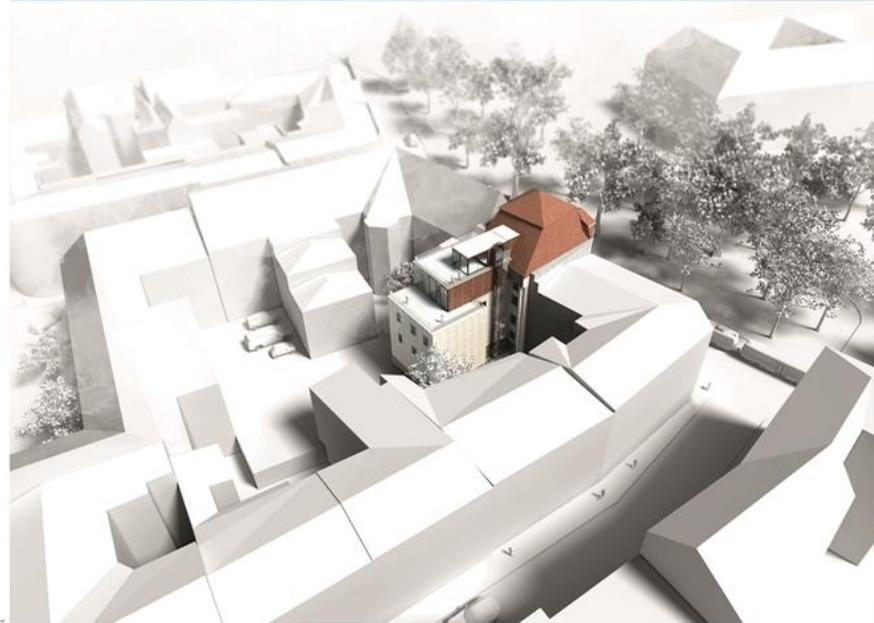

przekrój C-C

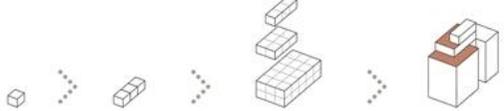

ZESTAWIENIE POWIERZCHNI

NUMER	OPIS	WZROST	WZROST	WZROST	WZROST
1.1
1.2
1.3
1.4
1.5
1.6
1.7
1.8
1.9
1.10
1.11
1.12
1.13
1.14
1.15
1.16
1.17
1.18
1.19
1.20
1.21
1.22
1.23
1.24
1.25
1.26
1.27
1.28
1.29
1.30
1.31
1.32
1.33
1.34
1.35
1.36
1.37
1.38
1.39
1.40
1.41
1.42
1.43
1.44
1.45
1.46
1.47
1.48
1.49
1.50

Dom Technika zlokalizowany jest w ścisłej tkance miejskiej, jednakże pomimo mocno zagęszczonej zabudowy, jego umiejscowienie pozwala na wyznaczenie kilku punktów widokowych. Widoki na tak ważne dominanty kompozycyjne jak Wawel czy Kopiec Kościuszki stały się bezpośrednią inspiracją do stworzenia tarasów widokowych – główną ideą projektu. Tarasy te zaprojektowane są zarówno we frontowej elewacji kamienicy jak i w postaci nadbudowy oficyny tylnej. Nadbudowa skomponowana jest z prostopadłościennych „pudełek”. Frontowy taras to odbicie – „rewers” prostopadłościennych – bryła wcięta w istniejący dach. Wcięcie to wykonano w miejscu istniejącej lukarny poprzez poszerzenie jej. Zadaniem tego zabiegu jest zwiększenie doświetlenia poddasza kamienicy oraz umożliwienie wyjścia na zewnętrzny balkon i oglądania Wzgórza Wawelskiego.

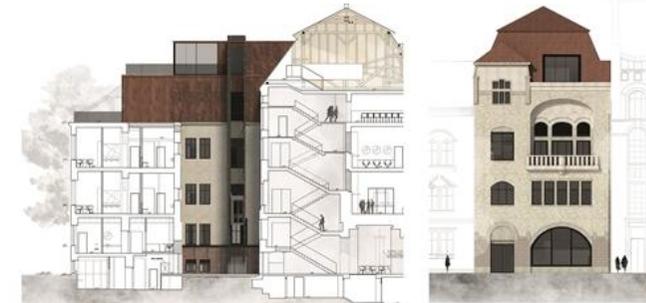

„Dom Technika” is located in the compact urban tissue. Despite the dense building its location allowed to create a few view points. Those views (for example ones facing Wawel Castle or Kościuski Mound) became a direct inspiration for creating observation decks. That’s the main idea of the project. Terraces are placed in the front facade and also on the back side of building as a new superstructure. This superstructure is composed of the cuboids. Front terrace is a mirror – a reverse of the superstructure. It is a block which is indented in the existing roof. This indentation is made in a place of existing roof window and it is achieved by widening the roof window. This solution aims for lightening the left and creating an access to the terrace and the view.

New elements are planned to be made of modern materials in a lightweight steel-glass construction. Perforated weathering steel has been chosen for a facade, a material which coloristically and structurally refers to the existing red tiles. All added elements have been designed with respect to the existing establishment, in order to not violate the original. Through this „Dom Technika” is a consistent project, where modern solutions blend with a historical character of a tenement house.

Dobudowane elementy zaplanowano wykonać z nowoczesnych materiałów w lekkiej konstrukcji stalowo szklanej. Jako skórę elewacji przyjęto perforowaną stal kornetową – materiał kolorystycznie i strukturalnie nawiązujący do istniejącej czerwonej dachówki. Nowe komponenty zostały zaprojektowane z respektem do istniejącej zabudowy, aby nie naruszać pierwowzoru.

Dzięki temu Dom Technika to projekt spójny, gdzie nowoczesne rozwiązania nieinwazyjnie przenikają się z historycznym charakterem kamienicy.

ARCHITEKCI KRAKOWA PRZEŁOMU XIX I XX WIEKU

Diana Reiter

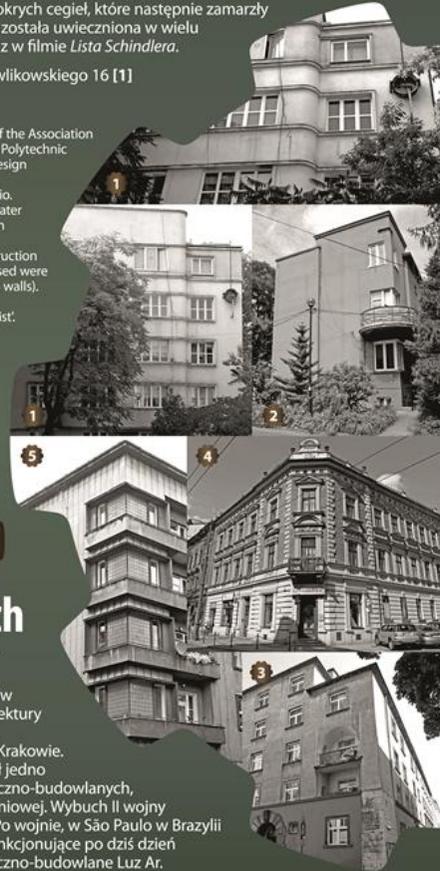
6 XI 1902 – 1943

Jedną z pierwszych architektek w Polsce, członkini Związku Architektów Województwa Krakowskiego. Absolwentka WA Politechniki Lwowskiej. Jej projekt gmachu Biblioteki Jagiellońskiej* zajął w konkursie III miejsce. Pracowała w biurze projektowym inż. Kazimierza Kulczyńskiego. W 1941 r. trafiła do getta. Została zastrzelona w obozie koncentracyjnym w Płaszowie na rozkaz komendanta obozu Amona Götha, ponieważ wyjaśniła mu przyczynę pęknięć na ścianie budynku koszar, powstałych przez użycie mokrych cegieł, które następnie zamarzyły na mrozie. Jej wstrząsająca, tragiczna śmierć została uwieczniona w wielu wspomnieniach Ocalałych z Holocaustu oraz w filmie *Lista Schindlera*.

Autorka krakowskich budynków: przy ul. Pawlikowskiego 16 [1] oraz ul. Beliny-Prażmowskiego 26 [2].

One of the first female architects in Poland, member of the Association of Architects of the Krakow Region. A graduate of Lviv Polytechnic National University. Her project won third place in a design competition for the Jagiellonian University Library*. She worked in eng. Kazimierz Kulczyński's design studio. In 1941, she was relocated to the Krakow ghetto, and later shot in the Płaszów concentration camp. Her execution was ordered by the camp's commander Amon Göth's purportedly because she pointed out to him the construction errors that led to cracks in the barracks' walls (bricks used were still wet, which caused water to freeze and destroy the walls). Her shocking, tragic death was mentioned in many Holocaust memoirs, and in S. Spielberg's 'Schindler's List'.

Among her notable designs are building at ul. Pawlikowskiego 16 [1] and ul. Beliny-Prażmowskiego 26 [2].

Alfred Düntuch

8 VIII 1903 – 1967

Architekt, współzałożyciel Związku Inżynierów Żydów w Krakowie. Ukończył Wydział Architektury na Politechnice Lwowskiej oraz Wyższy Kurs Architektury na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Wraz ze Stefanem Landsbergerem prowadził jedno z największych przedsiębiorstw architektoniczno-budowlanych, specjalizujących się w architekturze mieszkaniowej. Wybuch II wojny światowej spowodował, że opuścił Kraków. Po wojnie, w São Paulo w Brazylii wraz ze Stefanem Landsbergerem założył funkcjonujące po dziś dzień renomowane przedsiębiorstwo architektoniczno-budowlane Luz Ar.

Wśród jego krakowskich budynków są m.in.: willa przy ul. Sienkiewicza 18, dom czynszowy przy ul. św. Marka 33, narożnik z ul. św. Krzyża 21a [3], dom czynszowy przy ul. Krzywej 12, narożnik z Rynkiem Kleparskim 11a [4], dom przy al. Słowackiego 58, narożnik z ul. Śląską 1, dom czynszowy przy al. Słowackiego 24, narożnik z ul. Grottgera 1, dom czynszowy przy ul. Sereno Fenna 6 [5].

Architect, co-founder of the Association of Jewish Engineers in Krakow. After obtaining a degree from the Faculty of Architecture at the Lviv University of Technology, completed a graduate architecture course at the Krakow Academy of Fine Arts. Together with Stefan Landsberger he co-founded one of the biggest architecture and construction companies, specializing in residential architecture. At the outbreak of World War II, Düntuch decided to leave Kraków. After the war, in São Paulo, Brazil, A. Düntuch and S. Landsberger co-founded Luz Ar – an established architectural and construction company.

Some of the examples of buildings designed by Düntuch include: villa at ul. Sienkiewicza 18, tenement house at the corner of ul. św. Marka 33 and ul. św. Krzyża 21a [3], tenement house at the corner of ul. Krzywa 12 and 11a Kleparski Square [4], house at the corner of al. Słowackiego 58 and ul. Śląska 1 tenement house at the corner of al. Słowackiego 24 and ul. Grottgera 1, tenement house at ul. Sereno Fenna 6 [5].

Tadeusz Stryjeński

29 VIII 1849 – 3 VI 1943

Architekt, konserwator zabytków, przedsiębiorca budowlany, współtwórca planu Wielkiego Krakowa w 1910 r. Studiował w Zurychu i w Paryżu. Pracował jako architekt w Peru, był członkiem Komisji Historii Sztuki Akademii Umiejętności oraz dyrektorem Muzeum Techniczno-Przemysłowego. Jako pierwszy w Polsce stosował konstrukcje żelbetowe.

Jego dziełami są: Pałac Stryjeńskich przy ul. Stryjeńskiego 1 [1], pałac Wołodkowiczów przy ul. Lubicz 4, gmach PKO przy ul. Pijarskiej 1. Jest współautorem gmachu Poczty Głównej przy ul. Westerplatte 20* [2], kamienicy przy ul. Dietla 109*, budynku Izby Przemysłowo-Handlowej* (Dom pod Globusem) oraz Schroniska Fundacji im. Aleksandra Lubomirskiego przy ulicy Rakowickiej 27* – obecnie gmach Uniwersytetu Ekonomicznego. Stryjeński przebudował fasadę budynku Teatru Starego* [3], zaprojektował Bazar Polski znany obecnie jako Pałac Prasy przy ul. Wielopole 1* oraz kościół i klasztor Karmelitanek Bosych przy ul. Łobzowskiej 40*.

Architect, monuments conservator, entrepreneur, co-author of the Great Krakow Plan of 1910. After studying in Zurich and Paris, he worked as government architect in Peru. After settling in Krakow, he became a member of the Art History Commission of the Academy of Arts and Sciences, and was appointed director of the Museum of Technology and Industry. He was the first engineer in Poland to use reinforced concrete structures.

Among his works are The Stryeński Palace at ul. Stryeńskiego 1 [1], the Wołodkowice Palace at ul. Lubicz 4, PKO (Polish Savings Bank) building at ul. Pijarska 1. He co-designed the General Post Office building at ul. Westerplatte 20* [2], tenement house at ul. Dietla 109*, Chamber of Commerce and Industry seat* (Under the Globe House) and the Aleksander Lubomirski Shelter at ul. Rakowicka 27* – nowadays the main building of the University of Economics. Stryeński remodeled the facade of the Teatr Stary* (Old Theater) [3], designed the Polish Bazaar (currently the Palace of the Press) at ul. Wielopole 1* and the church and monastery of Carmelite Sisters of the Divine Heart of Jesus at ul. Łobzowska 40*.

Władysław Ekielski

17 II 1855 – 23 VI 1927

Współtwórca i redaktor czasopisma „Architekt”, współtwórca planu Wielkiego Krakowa w 1910 r., wykładowca na Wydziale Architektury krakowskiej ASP, w Miejskiej Szkole Przemysłu Artystycznego oraz w Wyższej Szkole Przemysłowej. Studiował w Instytucie Technicznym w Krakowie i na Politechnice w Wiedniu.

Wspólnie z Tadeuszem Stryjeńskim wykonał m.in. neorenesansowy gmach Schroniska Fundacji im. Aleksandra Lubomirskiego przy ulicy Rakowickiej [4], Pałac Wołodkowiczów przy ul. Lubicz 4 [5] oraz Pałac Pusłowski przy ul. Westerplatte 10. Autor projektu budynków przy ul. Piłsudskiego 14 i 40, Karmelickiej 42, Studenckiej 14, Dom Suskiego przy ul. Grodzkiej 26 [6]. Wraz ze Stanisławem Wyspiańskim opracował projekt zagospodarowania Wzgórza Wawelskiego, znany jako Akropolis, a z Antonim Tuchem założył zakład witraży.

Co-founder and editor-in-chief of the "Architekt" magazine, he was one of the authors of the 1910 Plan for Great Krakow. He also worked as academic lecturer at the Faculty of Architecture of the Fine Arts Academy in Krakow, the School of Arts Industry and the Higher School of Industry.

Ekielski studied at the Technical Institute in Krakow and the Technical University in Vienna. Together with Tadeusz Stryeński, he co-designed a neo-Renaissance style building for the Aleksander Lubomirski Shelter at ul. Rakowicka [4], the Wołodkowice Palace at ul. Lubicz 4 [5] and the Pusłowski Palace at ul. Westerplatte 10. His other designs include buildings at ul. Piłsudskiego 14 and 40, Karmelicka 42, Studencka 14, the Suski House at ul. Grodzka 26 [6]. Ekielski and Stanisław Wyspiański created The Akropolis – a project aimed at the development of the Wawel Hill. He also co-founded a stained glass factory with Antoni Tuch.

Teodor Marian Talowski

23 III 1857 – 1 V 1910

Architekt i malarz, wykładowca akademicki. Studiował w Wiedniu i Lwowie, gdzie uzyskał dyplom architekta. W 1881 r. objął posadę na Wydziale Budownictwa w Wyższej Szkole Techniczno-Przemysłowej w Krakowie. W 1901 roku objął katedrę rysunku Politechniki Lwowskiej, a później katedrę kompozycji architektury średniowiecznej.

Działalność architektoniczna Talowskiego obejmuje: kościoły, kamienice, kaplice, grobowce, pałace, dwory, wille i szpitale. Jego prace to np. kamienice przy ul. Retoryka nr 1 „Pod śpiewającą żabą” [7] i nr 9 „Pod Osłem” [8], dom własny architekta – przy ul. Karmelickiej 35 „Pod Pająkiem” [9], a także Szpital Bonifratrów, wiadukt nad ulicą Lubicz, elektrownia przy ul. Łobzowskiej oraz projekt rozbudowy gmachu Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”.

Architect, painter and academic lecturer. Talowski studied architecture in Vienna and Lviv, and in 1881 he started working at the Faculty of Civil Engineering at the Krakow University of Technology. In 1901 Talowski was appointed Chair of the Department of Drawing, and later Chair of the Department of Medieval Architecture at Lviv Polytechnic National University.

Talowski was a prolific architect designing churches, chapels, city houses, palaces, mansions and villas and hospitals. His works include a complex of houses in Krakow's Retoryka street (at no 1 and 9): Under the Singing Frog [7], Under the Donkey [8], Talowski's own house at ul. Karmelicka 35 (Under the Spider [9]), as well as Brothers Hospitallers of St. John of God Hospital, viaduct over Lubicz Street, electric power plant at ul. Łobzowska, extension project of the Falcon Gymnastics Society.

Józef Kryłowski

24 IX 1859 – 20 IV 1930

Architekt, koncesjonowany budowniczy. Absolwent Wydziału Budownictwa Politechniki Wiedeńskiej. W latach 1891–1915 był architektem zatrudnionym w podgórkim magistracie. Po połączeniu Krakowa z Podgórzem został pracownikiem Urzędu Budownictwa Miejskiego. W magistracie pracował jako Starszy Radca Budowlany. Będąc architektem miejskim w Podgórzu, odpowiadał za powstanie szeregu tamtejszych budynków publicznych.

Była to m.in. przebudowa magistratu przy Rynku Podgórkim 1 [10], szkoła męska im. Tadeusza Kościuszki przy ul. Sokolskiej 13, nieistniejąca hala targowa w narożniku ul. Kalwaryjskiej 10, Rejtana 1 i Legionów 9 [11], szkoła przy obecnej ul. Potiebni 7, dom przedpogrzebowy na nowym cmentarzu Podgórkim. Ponadto zaprojektował wiele domów, w tym wyróżniające się wille przy placu Lasoty 1 [12] i ul. Parkowej 7.

Architect, licensed builder. Graduate of the Faculty of Civil Engineering at the Technical University of Vienna. Worked as an architect at the Podgórze municipality office in 1891–1915. After Krakow annexed Podgórze, Kryłowski became an employee of the Municipal Construction Office. In the Town Hall he worked as senior Construction Counselor. In his capacity as Podgórze urban architect, he was commissioned with constructing a number of public buildings, including reconstruction of the Municipality Hall in Rynek Podgórkim 1 [10], Tadeusz Kościuszko school for boys at ul. Sokolska 13, a non-existent market hall in the corner of ul. Kalwaryjska 10, Rejtana 1 and Legionów 9 [11], school at ul. Potiebni 7, a funeral home in the new Podgórkim cemetery. He was a prolific house designer, and one of his outstanding works include villas at Plac Lasoty 1 [12] and ul. Parkowa 7.

2

1

3

5

4

6

6

7

9

8

11

12

10

Jan Karol Sas-Zubrzycki

25 VI 1860 – VIII 1935

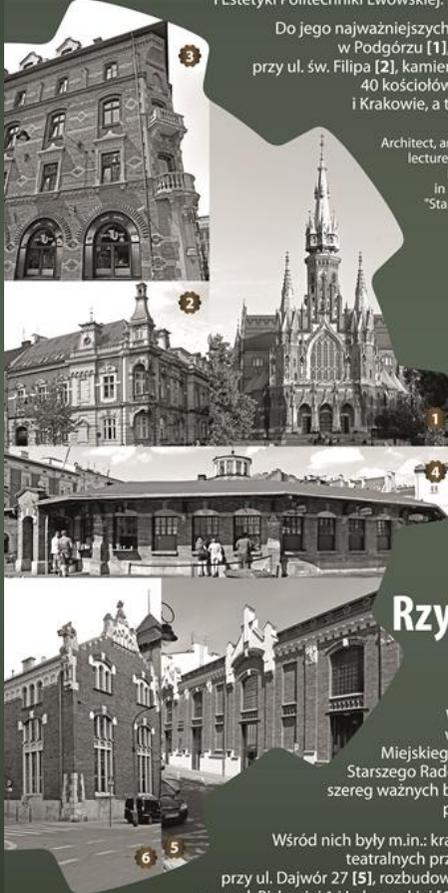

Architekt, teoretyk architektury, konserwator sztuki, wykładowca akademicki. Absolwent Politechniki Lwowskiej. Założył Towarzystwo Rękodzielników Polskich „Gwiazda”. Pełnił obowiązki inspektora Budownictwa Miejskiego w Krakowie. Współzałożyciel Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Sztuki i Kultury we Lwowie, członek Polskiej Akademii Umiejętności. Wykładowca Katedry Historii Architektury i Estetyki Politechniki Lwowskiej. Był rysownikiem, akwarelistą i fotografikiem.

Do jego najważniejszych krakowskich dzieł należą: Kościół Św. Józefa w Podgórzu [1], dom przy al. Słowackiego 7, Pałac Włodków przy ul. św. Filipa [2], kamienica przy ul. Kurniki 3 [3]. Wybudował ponad 40 kościołów m.in. w Czortkowie, Jedliczach, Jordanowie i Krakowie, a także ratusze w Jordanowie i Niepołomicach.

Architect, architecture theoretician, art conservator and academic lecturer. Graduate of the Lviv Polytechnic National University. He held the office of Municipal Construction Inspector in Krakow. Co-founder of the Society of Polish Craftsmen "Star" and the Society for the Protection of Art and Culture Monuments in Lviv, member of the Polish Academy of Arts and Sciences. Lecturer at Lviv Polytechnic National University's Department of History of Architecture and Aesthetics.

His most important works in Krakow include: Church of St. Joseph in Podgórze [1], city house in al. Słowackiego 7, The Włodków Palace at ul. św. Filipa [2], tenement house at ul. Kurniki 3 [3]. His designs include over 40 churches in Czortków, Jedlicze, Jordanów and Krakow, as well as city halls in Jordanów and Niepołomiche.

Jan Rzymkowski

20 XII 1872 – 2 XI 1937

Koncesjonowany budowniczy. Absolwent Wydziału Budowlanego Szkoły Przemysłowej w Krakowie. Pracownik Urzędu Budownictwa Miejskiego krakowskiego magistratu, pełnił obowiązki Starszego Radcy Budownictwa. Rzymkowski zaprojektował szereg ważnych budynków publicznych, będących ciekawymi przykładami zmodernizowanego historyzmu.

Wśród nich były m.in.: kramy na Placu Nowym [4], magazyn dekoracji teatralnych przy ul. Radziwiłłowskiej 3, Elektrownia Miejska przy ul. Dajwór 27 [5], rozbudowa magistratu, podstacja Elektrowni Miejskiej przy ul. Biskupiej 1 i Łobzowskiej [6], Wodociąg Miejskie przy ul. Senatorskiej 2, sarkofag Stanisława Wyspiańskiego w Krypcie Zasłużonych na Skalce. W XX-leciu międzywojennym Rzymkowski projektował domy dla urzędników i robotników, których wzniesiono ponad dwadzieścia.

Licensed master-builder. After graduating from the Faculty of Construction at the Industrial School in Krakow, Rzymkowski worked at the Urban Construction Office of the Krakow Town Hall where he held the office of a senior Construction Counsel. Rzymkowski designed a number of buildings serving the general public, which serve as interesting examples of a reformed approach to historicism style.

His works include stalls at Plac Nowy [4], theatrical scenery warehouse at ul. Radziwiłłowska 3, Municipal Power Station at ul. Dajwór 27 [5], extension of the Municipality building, substation of the Municipal Power Plant at ul. Biskupia 1 and Łobzowska [6], Municipal Waterworks building at ul. Senatorska 2, Stanisław Wyspiański sarcophagus in the "Crypt of Merit", burial place for distinguished Poles in the Church of Skalka. During the interwar years, Rzymkowski worked on over twenty residential house designs for officials and blue-collar workers.

Ludwik Wojtyczko

1873 – 1949

Architekt, konserwator, projektant wnętrz i przedmiotów użytkowych, wykładowca akademicki, pierwszy prezes Krakowskiego Oddziału SARP. Absolwent Szkoły Przemysłowej w Krakowie, wykładowca malarstwa w Szkole Przemysłu Artystycznego. Był jednym z redaktorów miesięcznika „Architekt”.

Autor kamienicy Celestyna Czynciela na Rynku Głównym 4, budynku Zakładu Witraży Żeleńskiego, współtwórca planu regulacyjnego Wielkiego Krakowa* w 1910 r., pawilonu głównego na wystawę Architektura Wnętrz w Otoczeniu Ogrodowym oraz nowego gmachu dla Uniwersytetu we Lwowie. Ważniejsze projekty to: budynek krakowskiej Giełdy Towarowo-Pieniężnej przy ul. Św. Tomasza 43, obecnie siedziba Akademii Muzycznej w Krakowie [7], dom mieszkalny profesorów UJ przy pl. Inwalidów 4* [8] i przy al. Słowackiego 15a* [9], Dom Śląski przy ul. Pomorskiej 2*, a także Urząd Wojewódzki w Katowicach.

Architect, monuments conservator, interior and utilities designer, academic lecturer, first president of the Krakow branch of the Polish Architects Association. Graduate of the Industrial School in Krakow, painting professor at the School of Arts Industries. He was one of the editors-in-chief of the monthly magazine "Architekt".

He designed the Celestyn Czynciel building at no 4 Krakow Main Market Square, "Żeleński" Stained Glass Studio, and co-authored Great Krakow project in 1910*, as well as the main pavilion for the Interiors Design and Landscape Planning Exhibition and the new main building for the University of Lviv. His most notable projects are the Commodities and Currencies Exchange at ul. Św. Tomasza 43, now housing the Krakow Academy of Music [7], Jagiellonian University Professors' Residence Halls at pl. Inwalidów 4 [8] and al. Słowackiego 15a [9], Silesian House at ul. Pomorska 2, as well as the Urząd Wojewódzki (Province Governor's Office) in Katowice.

Franciszek Mączyński

21 IX 1874 – 28 VI 1947

Konserwator zabytków. Studiował w Wyższej Szkole Przemysłowej, krakowskiej ASP, a także w Wiedniu i Paryżu. Członek towarzystw: SARP, „Polska Sztuka Stosowana”, Miłośników Historii i Zabytków Krakowa i Warsztatów Krakowskich.

Projektował Pałac Sztuki przy pl. Szczepańskim w Krakowie [10], Śląskie seminarium duchowne, Bazar Polski – późniejszy Pałac Prasy, kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa [11] wraz z budynkami klasztornymi zakonu jezuitów przy ulicy Kopernika, gmach Teatru Starego, Dom Pod Globusem na rogu ulic Długiej i Basztowej [12]. Jako konserwator brał udział w pracach w Kościele Mariackim, kościele św. Floriana, przy renowacji krużganków franciszkanów.

Monuments conservator. After studying at the Krakow Higher School of Industry and the Fine Arts Academy, he continued his education in Vienna and Paris. Member of the Polish Architects Association (SARP), "Polish Applied Arts", Krakow History and Monuments Lovers Association, and Krakow Workshops Society.

He designed the Palace of Arts [10], Silesian seminary, former Polish Bazaar (currently Palace of the Press), the Church of the Sacred Heart of Jesus and the Jesuit monastery at ul. Kopernika [11], Stary Teatr (the Old Theater), "Under the Globe" House at the corner ul. Długa and ul. Basztowa [12]. As a conservator he participated in renovation of St. Mary's Church, St. Florian's Church, and the Franciscan monastery cloisters.

ARCHITEKCI
KRAKOWA
PRZEŁOMU
XIX I XX
WIEKU

Wacław Krzyżanowski

22 I 1881 – 12 III 1954

Architekt, wykładowca akademicki, członek RGO, YMCA, Profesor Instytutu Plastycznego w Krakowie. W czasie okupacji profesor Kunstgewerbeschule w Krakowie. Członek krakowskiej loży wolnomularskiej Przesąd Zwycięzcy.

Projektant gmachów Izby Skarbowej, Związku Młodzieży Rzemieślniczej i Przemysłowej, gmachu Akademii Górniczo-Hutniczej* [1], szpitala okulistyckiego w Krakowie-Witkowicach, szpitala im. Narutowicza, Biblioteki Jagiellońskiej [2], Banku Rolnego, domu studenckiego „Zaczek”, kościoła na Dębnikach [3] i innych.

Architect, university professor, member of RGO (Central Welfare Council), YMCA, professor of Fine Arts Institute in Krakow. During Nazi occupation, worked as professor of Krakow Kunstgewerbeschule. Member of Krakow Masonic lodge "Przesąd Zwycięzcy" ("Prejudice Conquered").

His notable building designs include: Higher Tax Office (Izba Skarbowa), Crafts and Industry Youth Association, AGH University of Science and Technology* [1], Krakow-Witkowice Ophthalmology Hospital, Narutowicza Hospital, Jagiellonian University Library [2], Agricultural Bank (Bank Rolny), Student House "Zaczek", church in Dębniaki [3].

Jerzy Struszkiewicz

1883 – 1948

Architekt, wykładowca akademicki, wieloletni prezes Oddziału Krakowskiego SARP. Studiował w Wiedniu, Lwowie, Karlsruhe, Paryżu i Dreźnie. Docent ASP i Wyższego Studium Handlowego w Krakowie. Profesor Wydziałów Politechnicznych przy AGH, wykładowca na Wydziale Architektury PK. Służył w armii austro-węgierskiej, gdzie prowadził budowę fortyfikacji, dróg, mostów, tuneli, torów kolejowych i hangarów.

Po wojnie zrekonstruował zaginiony projekt jednej z największych w Europie Kliniki Ginekologicznej UJ [4]. Współpracował z M. Burstinem i S. Filipkiewiczem, co zaowocowało: przebudową Bazaru Polskiego na Pałac Prasy przy ul. Wielopole 1, Uniwersytecką Szkołą Pielęgniarek i Higienistek przy ul. Kopernika 25, Domem Medyków UJ przy ul. Grzegorzeckiej 20 [5], budynkiem Bractwa Górniczego przy al. Słowackiego 50, Kliniką Urologiczną UJ przy ul. Grzegorzeckiej 18 oraz Gmachem Towarzystwa Ubezpieczeniowego „Feniks” przy ul. Basztowej 15 [6].

Long-term president of the Krakow Branch of the Polish Architects Association. Studied in Vienna, Lviv, Karlsruhe, Paris and Dresden. Docent at Krakow Fine Arts Academy and Higher School of Commerce. Professor at the Faculty of Polytechnic at AGH University of Science and Technology, and academic lecturer at Faculty of Architecture at the Cracow University of Technology (PK). While serving in the Austro-Hungarian army, he was charged with construction of fortifications, roads, bridges, tunnels, railway tracks and hangars.

After the war, Struszkiewicz recreated a long-lost project of Jagiellonian University (UJ) Gynecological Clinics [4] – one of the largest in Europe. His cooperation with architects M. Burstin and S. Filipkiewicz resulted in the following works: transformation of the Polish Bazaar building into the Palace of the Press (ul. Wielopole 1), University School for Nurses and Hygienists – ul. Kopernika 25, UJ Medicians' House (Dom Medyków) – ul. Grzegorzecka 20 [5], the Mining Brotherhood – al. Słowackiego 50, UJ Urology Clinic – ul. Grzegorzecka 18 and the "Feniks" Insurance Company seat in ul. Basztowa 15 [6].

Adolf Szyszko-Bohusz

1 IX 1883 – 1 X 1948

Wieloletni prezes Oddziału Krakowskiego SARP. Studiował na ASP w Petersburgu, później w Austrii, Czechach i Niemczech, Wykładał na UJ, ASP, Politechnice Lwowskiej, Politechnice Warszawskiej, AGH i PK. Kierownik prac renowacyjnych na Zamku Królewskim na Wawelu. Jego dziełem jest odnowienie większości wnętrz zamkowych, Brama Herbowa [7], powiększenie krypty Wieszczów i sarkofag Juliusza Słowackiego oraz urządzenie krypty Marszałka Józefa Piłsudskiego wraz z nowym zejściem do podziemi katedry z baldachimem [8].

Najważniejsze projekty to: gmach PKO przy ul. Wielopole 19 [9], Dom Pracowników PKO przy ul. Zyblikiewicza 5 [10], Dom Towarzystwa Ubezpieczeń „Feniks” przy Rynku Głównym 41, dom im. Józefa Piłsudskiego przy ul. Oleandry*, Dom Zdrojowy w Żegiestowie i Zamek Prezydenta RP w Wiśle. Mauzoleum generała Józefa Bema w Tarnowie, willa w Przegorzalach. Wraz z Józefem Gałęzowskim stworzył ideę Alej Trzech Wieszczów i pomysł dzielnicy opalającej krakowskie Błonia.

Long-term president of the Krakow Branch of the Polish Architects Association. Studied at the Academy of Fine Arts in St. Petersburg, as well as Austria, Czech Republic and Germany. Worked as academic lecturer at the Jagiellonian University (UJ), Fine Arts Academy, Lviv Polytechnic National University, Warsaw University of Technology, AGH University of Science and Technology and Cracow University of Technology (PK). He was in charge of renovation works at Wawel Royal Castle. Most of castle's interiors were renovated according to his design, including the Coat of Arms Gate [7], enlargement of the Crypt of the Poets, Juliusz Słowacki sarcophagus, the crypt of Marshall Józef Piłsudski, canopy covering the entrance to the basement of the Wawel Cathedral [8].

His most notable designs comprise PKO (Polish Savings Bank) building – ul. Wielopole 19 [9], PKO Employees' House – ul. Zyblikiewicza 5 [10], Feniks Insurance Company seat – Rynek Główny 41, the Józef Piłsudski House – ul. Oleandry*, Spa and Baths House in Żegiestów, Presidential Palace in Wiśle, General Józef Bem Mausoleum in Tarnów, a suburban villa in Przegorzal, Together with Józef Gałęzowski, he concocted the idea of The Three Poets Avenues and the plan of the residential district around Błonia meadows.

Fryderyk Tadanier

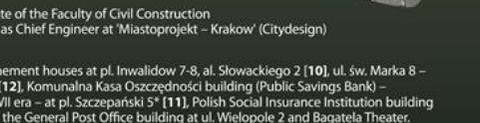
18 I 1892 – 1 XI 1960

Wykładowca krakowskiej ASP. Absolwent Wydziału Budownictwa Lądowego Politechniki Lwowskiej. Był naczelnym inżynierem Miastoprojektu – Kraków.

Zaprojektował szereg budynków w tym: dom na rogu pl. Inwalidów 7-8 i al. Słowackiego 2 [11], budynek Komunalnej Kasy Oszczędności, zwany przed wojną „krakowskim drapaczem chmur”, przy placu Szczepańskim 5* [12], dom przy ul. Wielopole 2, Kamienica Pod Pszczołkami przy ul. Św. Marka 8 [13], dom przy placu Matejki 2, budynek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przy ul. Pędzichów 27. Był również autorem przebudowy Poczty Głównej oraz Teatru Bagatela.

Professor at Krakow Fine Arts Academy. Graduate of the Faculty of Civil Construction at the Lviv Technological University, he worked as Chief Engineer at "Miastoprojekt – Krakow" (Citydesign) civil construction and architecture office.

Among his numerous projects, he designed tenement houses at pl. Inwalidów 7-8, al. Słowackiego 2 [10], ul. Św. Marka 8 – Kamienica Pod Pszczołkami (The Bees' House) [12], Komunalna Kasa Oszczędności building (Public Savings Bank) – known as the Krakow Skyscraper in the pre-WWII era – at pl. Szczepański 5* [11], Polish Social Insurance Institution building at ul. Pędzichów 27. He also led the redesign of the General Post Office building at ul. Wielopole 2 and Bagatela Theater.

W HOŁDZIE PROFESOROWI, KTÓRY UCZYŁ DOSTRZEGANIA PIĘKNA ARCHITEKTURY W 10. ROCZNICĘ ŚMIERCI

Wiktor Zin

14 IX 1925 – 17 V 2007

Profesor, główny architekt Krakowa, Generalny Konserwator Zabytków w randze wiceministra Kultury i Sztuki, dziekan WA PK, wykładowca na AGH, PK, w Europejskiej Akademii Sztuk w Warszawie, Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, a także na uniwersytecie w Zagrzebiu, Meksyku, Ekwadorze i na Węgrzech. Dyrektor Instytutu Historii Architektury i Konserwacji Zabytków, członek Rady SARP, prezes ZG Towarzystwa Opieki nad Zabytkami, prezes Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, członek Meksykańskiej Akademii Nauk, laureat Europejskiej Nagrody von Herdera, Doctor honoris causa Politechniki Krakowskiej i Uniwersytetu Technicznego w Budapeszcie.

Autor programów telewizyjnych: „Piórkiem i węglem”, „Klub pod Smokiem”, „Szperacze”, „Spotkanie z zabytkami”, „Być tutaj”, „Nad Niemnem i Prypecią”, „Sztuka patrzenia” [1] i audycji radiowej „Półgłosem i ciszą”. Twórca scenografii teatralnych we Wrocławiu, Gdańsku, Łodzi, a także w Tokio. Autor prac naukowych związanych z badaniami nad historią architektury polskiej i studiów naukowych architektoniczno-konserwatorskich. Autor wielu projektów konserwatorskich w Krakowie, m.in.: przy kościele św. Wojciecha i kościele św. Salwatora, kaplicy Myszkowskich w kościele Dominikanów, modernizacji nawierzchni Rynku Głównego w l. 60-tych [2], rewaloryzacji Wieży Ratuszowej [3] i przebudowy Sukiennic [4], projektant przebudowy placu Jana Matejki i pomnika – Grobu Nieznanego Żołnierza [5], autor przebudowy Teatru im. J. Słowackiego [6] i Willi Decjusza.

Inicjator kompleksowych przedsięwzięć konserwatorskich w Zamościu, Chelmie, Opatowie i Jarosławiu. Projektant restauracji i modernizacji ok. 50 kościołów i ich wnętrz w kraju i zagranicą, m.in. klasztoru na Jasnej Górze, Niegowici czy Poroninie.

Po więcej szczegółów z bogatego życiorysu Profesora odsyłamy do strony internetowej www.wiktorzin.pl

In tribute to Professor, who taught us discerning the beauty of architecture, on the 10th anniversary of his death

Professor, Krakow Chief Architect, Chief Monuments Conservator and Deputy Minister of Culture and Arts. Dean of the Faculty of Architecture at Krakow University of Technology (PK) and lecturer at a number of domestic and international universities (AGH University of Science and Technology, PK, European Academy of Arts in Warszawa, University of Information Technology and Management in Rzeszow, University of Zagreb as well as universities in Mexico, Ecuador and Hungary). Zin presided over the Institute for Architecture History and Landmarks Conservation, acted as board member of the Polish Architects Association (SARP), Chairman of the Board of Landmarks Protection Society, President of the Krakow History and Monuments' Lovers Society, and was a member of the Mexican Academy of Sciences. Prof. Zin won, among others, the von Herder European Prize and received honorary degrees from PK and Technical University in Budapest.

He hosted several TV shows: *With Pen and Charcoal*, *Club 'Under the Dragon'*, *The Seekers*, *A meeting with Landmarks Being Here*, *By the riversbanks of Niemen and Prypec*, *The Art Of Perception* [1] and a radio show *Half-silence and Quiet*.

His other works include stage set designs for theatres in Wrocław, Gdańsk, Łódź and Tokio. Professor Zin published a number of academic papers on his research into the history of Polish architecture as well as studied on architecture and conservatory works. Zin was a prolific monuments conservator and during his career he designed and oversaw numerous renovation works, including the following: Saint Adalbert and Saint Salvator Churches, the Myszkowscy Chapel at the Holy Trinity Church (by the Dominican Fathers' Cloister), modernization of the Main Market Square in the 1960s [2], revitalization of the Town Hall Tower [3] and remodeling of the Cloth Hall (Sukiennice) [4], Jan Matejko Square redevelopment project, the Memorial Tomb of the Unknown Soldier [5], as well as reconstruction of the J. Słowacki Theater [6] and the Decius' Villa.

He promoted comprehensive conservation projects across Poland, e.g. in Zamość, Chelm, Opatów and Jarosław. Throughout his professional career, professor Zin designed renovation and modernization projects for about 50 churches and church interiors in Poland and abroad, including the Monastery of Jasna Góra, Niegowic or Poronin.

Please visit www.wiktorzin.pl for more details on Professor Zin's life and work (in Polish only).

140 lat ORGANIZACJI STOWARZYSZEŃ NAUKOWO- -TECHNICZNYCH W GALICJI I MAŁOPOLSCE

140th Anniversary
of the Association Movement
in the Territories of Galicia and Małopolska

About 150 years have passed since the days of Feliks Radwański, who had designed the Krakow Planty garden ring,

This has been the most significant epoch for the development of technology. In 1919, the Academy of Mining was opened in Krakow. In addition to their usual duties, professors of that college have joined a large number of engineers already acting, on a voluntary basis, in various associations for the benefit of industry and the city.

Out of the many association activists of strong sense of social duty and social concern, this exposition display boards present profiles of those especially esteemed and distinguished in the circles of engineers, scientists, and activists.

Od czasów Feliksa Radwańskiego, który zaprojektował Planty minęło około 150 lat. To była najważniejsza epoka dla rozwoju techniki. Zadania stojące przed światem inżynierów ogromnie się skomplikowały i do ich rozwiązywania potrzebne były podstawy naukowe.

W 1919 roku otwarto w Krakowie Akademię Górniczą, którą po pierwszym roku działalności opuściło blisko stu wychowanków, a jej rozwój był imponujący i aktualnie liczba absolwentów przekracza kilka tysięcy rocznie. Oprócz zwykłych obowiązków, profesorowie tej Uczelni przyłączyli się do całej rzeszy inżynierów już działających społecznie w różnych stowarzyszeniach na rzecz przemysłu i miasta, czego dowód dał Rektor AGH Jan Studniarski – pierwszy profesor w gronie prezesów Krakowskiego Towarzystwa Technicznego w 1922 roku.

Z liczego grona społeczników stowarzyszeniowych umieszczono na planszach niniejszej wystawy sylwetki szczególnie cenionych w gronie inżynierów, naukowców i działaczy.

Organizator / Organizer

Współorganizatorzy / Co-organizers

Kraków

Muzeum Historyczne Miasta
Krakowa

Muzeum Inżynierii

Włoszka Uniwersytecka

Archiwum Narodowe w Krakowie

Opracowanie graficzne / Graphic design
artprom.pl

Sponsorzy wystawy / Sponsors of exhibition

140 lat ORGANIZACJI STOWARZYSZEŃ NAUKOWO- -TECHNICZNYCH W GALICJI I MAŁOPOLSCE

140th Anniversary
of the Association Movement
in the Territories of Galicia and Małopolska

Tworzenie się środowiska naukowego i technicznego oraz ruchu stowarzyszeniowego w Galicji

We Lwowie, głównym mieście Galicji, w latach siedemdziesiątych XIX wieku bardzo intensywnie zaczęli skupiać się wokół siebie czołowi przedstawiciele inteligencji technicznej, czego wyrazem było utworzenie w 1877 r. Politechniki. W 1880 r. uczelnia zaszczylił swoją obecnością „Najjaśniejszy Pan Cesarz Franciszek Józef” i podarował uczelni swój portret, który zajął centralne miejsce w auli. W 1888 r. Politechnika Lwowska miała 154 słuchaczy: na wydziale architektury i budownictwa – 14, na wydziale inżynierii – 74. Skład narodowościowy słuchaczy: 141 z Galicji – reszta z Rosji.

W 1901 r. uzyskała prawo nadawania stopni akademickich. W roku 1919 dopuszczono do studiowania kobiety. W 1920 r. zarejestrowanych było 2300 studentów, cała młodzież Politechniki Lwowskiej zgłosiła się do Armii Ochotniczej, do obrony Lwowa. Wykłady zawieszono. Jak wszechstronne były programy nauczania w dziedzinie techniki prezentuje program z roku akademickiego 1923/1924. W toku swojej działalności Politechnika Lwowska nadała tytuły Honoris Causa, które otrzymali: Maria Skłodowska-Curie (1911), August Wiktor Witkowski (1911), Ignacy Mościcki (1922), Roman Ingarden (1925), Ralf Madejski-Modrzejewski (1930), Kazimierz Bartel (1930).

Po 1939 r. Politechnika Lwowska weszła pod zarządek Ministerstwa Oświaty ZSRR, uruchomiono wszystkie wydziały, rektor został wyznaczony przez Rosjan, w lipcu 1941 r. Niemcy rozstrzelali profesorów uczelni – vide książka Edwarda Prusa: „Herosi spod znaku Tryzub”, w 1942 r. okupanci niemieccy uruchomili „Fachkursy”, a od 1945 r. uczelnia funkcjonuje jako ukraińska.

W latach 60 i 70 XIX wieku rozpoczęło się organizowanie Stowarzyszeń zrzeszających kadry naukowo-techniczne. W 1877 r. powstało **Towarzystwo Ukończonych Techników**, w 1878 r. przemianowane na **Lwowskie Towarzystwo Politechniczne**, w 1913 r. przemianowane na **Polskie Towarzystwo Politechniczne**. Organizowane były imprezy pokazujące prężność środowiskową np.:
– wystawa przemysłu budowlanego w 1892 r.,
– Powszechna Wystawa Krakowa zorganizowana we Lwowie w 1894 r. przez Izby Handlu i Przemysłu,
– emitowano pamiątkowe medale dla zasłużonych w różnych dziedzinach, np. w rolnictwie lub ogrodnictwie i pszczelarstwie.

The Formation of Scholarly and Technical Community and Association Movement in Galicia

In the 1870s in Lvov, the main city of Galicia, the foremost representatives of the local technical elite began to centre very intensively around the ideas of collaboration and unite within their community, and the setting up of the Polytechnic in 1877 was just a manifestation of that aspiration. His Majesty, the Emperor Franz Joseph I of Austria graced the school with his presence in 1880, and donated his portrait, which was hung in the central place of the Polytechnic's main lecture hall. In 1888, the Lvov Polytechnic had 154 students: faculty of architecture and construction – 14, faculty of engineering – 74. The ethnic composition of students was the following: 141 from Galicia, the rest from Russia. In 1901, the Polytechnic was granted the right to confer academic degrees. In 1910, women were admitted to be students of the Polytechnic. In 1920, the Polytechnic had 2300 students enrolled at it. In the same year, the whole youth of the Lvov Polytechnic volunteered for the Polish army to defence the city during the Polish and Ukrainian conflict, and all lectures were suspended. The Polytechnic syllabus for the academic year 1923/1924 reveals versatility of teaching curricula in the field of technology. In the course of its operation, the Lvov Polytechnic has conferred honorary doctorates on the following celebrities: Maria Skłodowska-Curie (1911), August Wiktor Witkowski (1911), Ignacy Mościcki (1922), Roman Ingarden (1925), Ralf Madejski-Modrzejewski (1930), and Kazimierz Bartel (1930).

After 1939, the Lvov Polytechnic became subordinated to the USSR Ministry of Education, all faculties were re-opened, the rector was appointed by the Soviets, in July 1941 the Germans shot all Polytechnic professors – cf. a book by Edward Prus: "Herosi spod znaku Tryzub", in 1942 the Nazi occupants launched the "Fachkurse". Since 1945, the Polytechnic has been operating as a Ukrainian school.

In the 1860s and 1870s, there began the organizing of various associations and societies open to scientific and technical personnel. In 1877, the Association of Completed Technicians (*Stowarzyszenie Ukończonych Techników*) was set up, renamed a year later in 1878 to be the Polytechnic Society in Lvov (*Towarzystwo Politechniczne we Lwowie*), and in 1913 renamed again to become the Polish Polytechnic Society (*Polskie Towarzystwo Politechniczne*). There were also events organized to show the flourishing of the community, e.g. the Construction Industry Exposition in 1892. The General National Exposition in Lvov in 1894 organized by the Chambers of Trade and Industry. Also, there were commemorative medals issued to persons who rendered great services to various fields of activities, e.g. gardening, or beekeeping.

Medal z okazji Otwarcia Politechniki Lwowskiej we Lwowie 15 XI 1877 r.
Medal on the occasion of the opening of the Lvov Polytechnic on 15 November 1877

Medal Wystawy Przemysłu Budowlanego we Lwowie 1892 r.
Medal of the Construction Industry Exposition in Lvov, 1892

Medal Powszechnej Wystawy Krajowej we Lwowie 1894 r.
Medal of the General National Exposition in Lvov, 1894

Medal Towarzystwa Rolniczego w Królestwie Polskim, zawiązanego w Warszawie w 1858 r.
Medal of the Agricultural Society in the Kingdom of Poland, founded in Warsaw in 1858

Medal Towarzystwa Rolniczego w Królestwie Polskim, zawiązanego w Warszawie w 1858 r.
Medal of the Agricultural Society in the Kingdom of Poland, founded in Warsaw in 1858

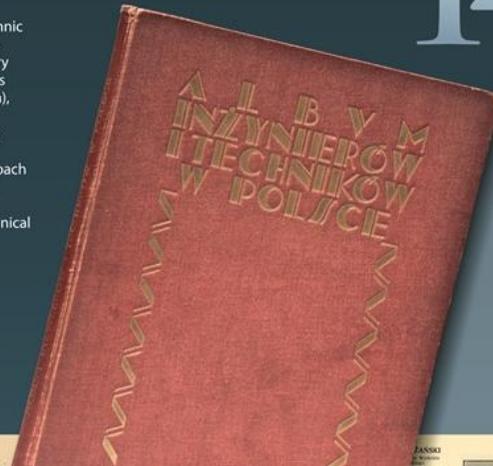

W okresie międzywojennym Politechnika Lwowska dbała też o to, aby w zapomnieniu nie przeszli ludzie tworzący pod zaborem austriackim (Galicja) zręby polskiego przemysłu oraz technicznych ruchów stowarzyszeniowych, organizując polskie uczelnie techniczne, kultywując kulturę i tradycję ziem polskich. Efektem tego była bezprecedensowa książka wydana w 1932 r., prezentująca prawie 400 osób z różnych środowisk technicznych i naukowych.

Poniżej prezentujemy tę unikatową książkę, która jest do wglądu w siedzibie KR FSNT OT.

In the interwar period, the Lvov Polytechnic also cared so that people who had been creating the framework of Polish industry and engineering association movements under the Austrian partition rule (Galicia), organizing Polish technical colleges, and cultivating the culture and tradition of the Polish lands would not pass into oblivion. The outcome of that approach was an unprecedented book published in 1932, which presented profiles of almost 400 persons from various technical and scientific circles.

This unique book is shown below. It is available for perusal at the office of the Krakow Council of the FSNT NOT Polish Federation of Engineering Associations.

140 lat ORGANIZACJI STOWARZYSZEŃ NAUKOWO-TECHNICZNYCH W GALICJI I MAŁOPOLSCE

140th Anniversary of the Association Movement in the Territories of Galicia and Malopolska

ALFABETYCZNY SPIS NAZWISK
PP. INŻYNIERÓW I TECHNIKÓW ZAMIESZCZONICH W „ALBUMIE INŻYNIERÓW I TECHNIKÓW W POLSCE”.

Alfonzowski Wiktor	308	Dziński Stanisław	80	Hoffmann Marian	118
Aleksander Stanisław	307	Dziński Stanisław	81	Hoffmann Marian	119
Almer Franciszek	308	Dziński Stanisław	82	Hoffmann Marian	120
Albinowicz Henryk	309	Dziński Stanisław	83	Hoffmann Marian	121
Albinowicz Henryk	310	Dziński Stanisław	84	Hoffmann Marian	122
Albinowicz Henryk	311	Dziński Stanisław	85	Hoffmann Marian	123
Albinowicz Henryk	312	Dziński Stanisław	86	Hoffmann Marian	124
Albinowicz Henryk	313	Dziński Stanisław	87	Hoffmann Marian	125
Albinowicz Henryk	314	Dziński Stanisław	88	Hoffmann Marian	126
Albinowicz Henryk	315	Dziński Stanisław	89	Hoffmann Marian	127
Albinowicz Henryk	316	Dziński Stanisław	90	Hoffmann Marian	128
Albinowicz Henryk	317	Dziński Stanisław	91	Hoffmann Marian	129
Albinowicz Henryk	318	Dziński Stanisław	92	Hoffmann Marian	130
Albinowicz Henryk	319	Dziński Stanisław	93	Hoffmann Marian	131
Albinowicz Henryk	320	Dziński Stanisław	94	Hoffmann Marian	132
Albinowicz Henryk	321	Dziński Stanisław	95	Hoffmann Marian	133
Albinowicz Henryk	322	Dziński Stanisław	96	Hoffmann Marian	134
Albinowicz Henryk	323	Dziński Stanisław	97	Hoffmann Marian	135
Albinowicz Henryk	324	Dziński Stanisław	98	Hoffmann Marian	136
Albinowicz Henryk	325	Dziński Stanisław	99	Hoffmann Marian	137
Albinowicz Henryk	326	Dziński Stanisław	100	Hoffmann Marian	138
Albinowicz Henryk	327	Dziński Stanisław	101	Hoffmann Marian	139
Albinowicz Henryk	328	Dziński Stanisław	102	Hoffmann Marian	140
Albinowicz Henryk	329	Dziński Stanisław	103	Hoffmann Marian	141
Albinowicz Henryk	330	Dziński Stanisław	104	Hoffmann Marian	142
Albinowicz Henryk	331	Dziński Stanisław	105	Hoffmann Marian	143
Albinowicz Henryk	332	Dziński Stanisław	106	Hoffmann Marian	144
Albinowicz Henryk	333	Dziński Stanisław	107	Hoffmann Marian	145
Albinowicz Henryk	334	Dziński Stanisław	108	Hoffmann Marian	146
Albinowicz Henryk	335	Dziński Stanisław	109	Hoffmann Marian	147
Albinowicz Henryk	336	Dziński Stanisław	110	Hoffmann Marian	148
Albinowicz Henryk	337	Dziński Stanisław	111	Hoffmann Marian	149
Albinowicz Henryk	338	Dziński Stanisław	112	Hoffmann Marian	150
Albinowicz Henryk	339	Dziński Stanisław	113	Hoffmann Marian	151
Albinowicz Henryk	340	Dziński Stanisław	114	Hoffmann Marian	152
Albinowicz Henryk	341	Dziński Stanisław	115	Hoffmann Marian	153
Albinowicz Henryk	342	Dziński Stanisław	116	Hoffmann Marian	154
Albinowicz Henryk	343	Dziński Stanisław	117	Hoffmann Marian	155
Albinowicz Henryk	344	Dziński Stanisław	118	Hoffmann Marian	156
Albinowicz Henryk	345	Dziński Stanisław	119	Hoffmann Marian	157
Albinowicz Henryk	346	Dziński Stanisław	120	Hoffmann Marian	158
Albinowicz Henryk	347	Dziński Stanisław	121	Hoffmann Marian	159
Albinowicz Henryk	348	Dziński Stanisław	122	Hoffmann Marian	160
Albinowicz Henryk	349	Dziński Stanisław	123	Hoffmann Marian	161
Albinowicz Henryk	350	Dziński Stanisław	124	Hoffmann Marian	162
Albinowicz Henryk	351	Dziński Stanisław	125	Hoffmann Marian	163
Albinowicz Henryk	352	Dziński Stanisław	126	Hoffmann Marian	164
Albinowicz Henryk	353	Dziński Stanisław	127	Hoffmann Marian	165
Albinowicz Henryk	354	Dziński Stanisław	128	Hoffmann Marian	166
Albinowicz Henryk	355	Dziński Stanisław	129	Hoffmann Marian	167
Albinowicz Henryk	356	Dziński Stanisław	130	Hoffmann Marian	168
Albinowicz Henryk	357	Dziński Stanisław	131	Hoffmann Marian	169
Albinowicz Henryk	358	Dziński Stanisław	132	Hoffmann Marian	170
Albinowicz Henryk	359	Dziński Stanisław	133	Hoffmann Marian	171
Albinowicz Henryk	360	Dziński Stanisław	134	Hoffmann Marian	172
Albinowicz Henryk	361	Dziński Stanisław	135	Hoffmann Marian	173
Albinowicz Henryk	362	Dziński Stanisław	136	Hoffmann Marian	174
Albinowicz Henryk	363	Dziński Stanisław	137	Hoffmann Marian	175
Albinowicz Henryk	364	Dziński Stanisław	138	Hoffmann Marian	176
Albinowicz Henryk	365	Dziński Stanisław	139	Hoffmann Marian	177
Albinowicz Henryk	366	Dziński Stanisław	140	Hoffmann Marian	178
Albinowicz Henryk	367	Dziński Stanisław	141	Hoffmann Marian	179
Albinowicz Henryk	368	Dziński Stanisław	142	Hoffmann Marian	180
Albinowicz Henryk	369	Dziński Stanisław	143	Hoffmann Marian	181
Albinowicz Henryk	370	Dziński Stanisław	144	Hoffmann Marian	182
Albinowicz Henryk	371	Dziński Stanisław	145	Hoffmann Marian	183
Albinowicz Henryk	372	Dziński Stanisław	146	Hoffmann Marian	184
Albinowicz Henryk	373	Dziński Stanisław	147	Hoffmann Marian	185
Albinowicz Henryk	374	Dziński Stanisław	148	Hoffmann Marian	186
Albinowicz Henryk	375	Dziński Stanisław	149	Hoffmann Marian	187
Albinowicz Henryk	376	Dziński Stanisław	150	Hoffmann Marian	188
Albinowicz Henryk	377	Dziński Stanisław	151	Hoffmann Marian	189
Albinowicz Henryk	378	Dziński Stanisław	152	Hoffmann Marian	190
Albinowicz Henryk	379	Dziński Stanisław	153	Hoffmann Marian	191
Albinowicz Henryk	380	Dziński Stanisław	154	Hoffmann Marian	192
Albinowicz Henryk	381	Dziński Stanisław	155	Hoffmann Marian	193
Albinowicz Henryk	382	Dziński Stanisław	156	Hoffmann Marian	194
Albinowicz Henryk	383	Dziński Stanisław	157	Hoffmann Marian	195
Albinowicz Henryk	384	Dziński Stanisław	158	Hoffmann Marian	196
Albinowicz Henryk	385	Dziński Stanisław	159	Hoffmann Marian	197
Albinowicz Henryk	386	Dziński Stanisław	160	Hoffmann Marian	198
Albinowicz Henryk	387	Dziński Stanisław	161	Hoffmann Marian	199
Albinowicz Henryk	388	Dziński Stanisław	162	Hoffmann Marian	200
Albinowicz Henryk	389	Dziński Stanisław	163	Hoffmann Marian	201
Albinowicz Henryk	390	Dziński Stanisław	164	Hoffmann Marian	202
Albinowicz Henryk	391	Dziński Stanisław	165	Hoffmann Marian	203
Albinowicz Henryk	392	Dziński Stanisław	166	Hoffmann Marian	204
Albinowicz Henryk	393	Dziński Stanisław	167	Hoffmann Marian	205
Albinowicz Henryk	394	Dziński Stanisław	168	Hoffmann Marian	206
Albinowicz Henryk	395	Dziński Stanisław	169	Hoffmann Marian	207
Albinowicz Henryk	396	Dziński Stanisław	170	Hoffmann Marian	208
Albinowicz Henryk	397	Dziński Stanisław	171	Hoffmann Marian	209
Albinowicz Henryk	398	Dziński Stanisław	172	Hoffmann Marian	210
Albinowicz Henryk	399	Dziński Stanisław	173	Hoffmann Marian	211
Albinowicz Henryk	400	Dziński Stanisław	174	Hoffmann Marian	212

INŻ. SAMUEL MEHL
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
Uw. POMOŻNIK, ul. Ławarska 1, B.

MECYSZYLAW ZIELENIEWSKI
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
BANKU, ul. Lipińska 11, G.

DR. INŻ. ADAM KURYLO
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

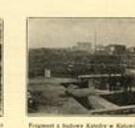
INŻ. EDWARD ŁUCZAK
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

INŻ. WITOLD MATUZEWSKI
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

INŻ. KAROL IWANCKI
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

INŻ. TEODOR MYSTKOWSKI
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

INŻ. EDWARD ŁUCZAK
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

INŻ. EDWARD ŁUCZAK
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

INŻ. EDWARD ŁUCZAK
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

INŻ. EDWARD ŁUCZAK
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

INŻ. EDWARD ŁUCZAK
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

INŻ. EDWARD ŁUCZAK
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

INŻ. EDWARD ŁUCZAK
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

INŻ. EDWARD ŁUCZAK
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

INŻ. EDWARD ŁUCZAK
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

INŻ. EDWARD ŁUCZAK
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

INŻ. EDWARD ŁUCZAK
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

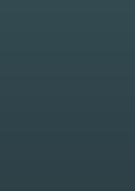
INŻ. EDWARD ŁUCZAK
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

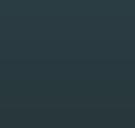
INŻ. EDWARD ŁUCZAK
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

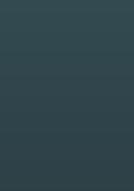
INŻ. EDWARD ŁUCZAK
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

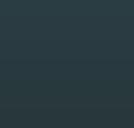
INŻ. EDWARD ŁUCZAK
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

INŻ. EDWARD ŁUCZAK
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

INŻ. EDWARD ŁUCZAK
Inżynier, architekt, inżynier elektryczny, inżynier maszynowy i inżynier techniczny.
KAWCZAKA, ul. Krakowska 1, A.

140 lat ORGANIZACJI STOWARZYSZEŃ NAUKOWO-TECHNICZNYCH W GALICJI I MAŁOPOLSCE

140th Anniversary of the Association Movement in the Territories of Galicia and Małopolska

Medal Pierwszego Zjazdu Techników Polskich w Krakowie 8-10 września 1882 r.
Medal of the First Congress of Polish Technicians in Krakow, 8-10 September 1882

Pamiętnik VI-go Zjazdu Techników Polskich 11-15 września 1912 r. w Krakowie
Diary of the 6th Congress of Polish Technicians in Krakow, 11-15 September 1912

Spis alfabetyczny referatów.

Białostocki Jan, Inżynier, o... 100	Chłopiński Jan, Inżynier, o... 100	Chłopiński Jan, Inżynier, o... 100	Chłopiński Jan, Inżynier, o... 100
Białostocki Jan, Inżynier, o... 100	Chłopiński Jan, Inżynier, o... 100	Chłopiński Jan, Inżynier, o... 100	Chłopiński Jan, Inżynier, o... 100
Białostocki Jan, Inżynier, o... 100	Chłopiński Jan, Inżynier, o... 100	Chłopiński Jan, Inżynier, o... 100	Chłopiński Jan, Inżynier, o... 100
Białostocki Jan, Inżynier, o... 100	Chłopiński Jan, Inżynier, o... 100	Chłopiński Jan, Inżynier, o... 100	Chłopiński Jan, Inżynier, o... 100

Środowisko lwowskie oddziaływało na drugie podstawowe miasto Galicji – Kraków, w którym w 1877 r. powstało **Krakowskie Towarzystwo Techniczne**. Dwa główne ośrodki galicyjskiego życia intelektualnego i technicznego rywalizowały ze sobą, a wynikiem tej zdrowej rywalizacji była zacieśniająca się współpraca skutkująca wspólną organizacją **I Zjazdu Techników Polskich** w Krakowie w 1882 r., na okoliczność którego został wybitny pamiątkowy medal.

Wzięło w nim udział ponad 300 osób, reprezentujących świat techniczny wszystkich trzech zaborów. Obrady w Sali posiedzeń Rady Miasta uświetnił swą obecnością dr Ferdynand Weigl, prezydent Miasta Krakowa. Wygłoszono referaty i podjęto wnioski dotyczące wszystkich ziem polskich. W dalszych latach odbyły się kolejne Zjazdy na zmianę: we Lwowie, Warszawie i w Krakowie. Zjazdy były dokumentowane wydawnictwami – jedno z nich „Pamiętnik VI Zjazdu Techników Polskich...” odbytego w 1912 r. jest w posiadaniu Krakowskiej Rady FSNT NOT, a okładkę wraz ze spisem referatów prezentujemy obok.

Ruch stowarzyszeniowy rozwijał się bardzo szybko, powstawały i usamodzielniały się stowarzyszenia branżowe skupiające specjalistów i mające różne programy działania. W 1900 r. usamodzielnili się i uzyskali na to zgodę austriackich władz administracyjnych – architekci, w latach następnych, na kolejnych Zjazdach – inne techniczne grupy zawodowe. Tak rozwijający się środowiskowy ruch stowarzyszeniowy został zatrzymany wybuchem I wojny światowej. Odrodził się po uzyskaniu niepodległości w 1918 r. i ponownie został zatrzymany wybuchem II wojny światowej. Niezwłocznie po zakończeniu II wojny światowej, w nowej rzeczywistości i pod auspicjami Naczelnej Organizacji Technicznej Rzeczypospolitej Polskiej, „starzy działacze” doprowadzili do organizacji Kongresu Techników Polskich w grudniu 1946 r. w Katowicach.

The Lvov community was influencing the second basic city of Galicia, i.e. Krakow, in which, in 1877 the Krakow Technical Society (*Krakowskie Towarzystwo Techniczne*) was founded. The two main centres of intellectual and technical life of Galicia competed one with the other, and that sound rivalry resulted in the strengthening of cooperation between them, leading to the joint organization of the First Congress of Polish Technicians in Krakow in 1882. A commemorative medal has been minted on that account, and is shown below.

The Congress was participated by over 300 attendants, representing the technical circles and communities from all three partitioned parts of Poland. The presence of Dr. Ferdynand Weigl, the Mayor of Krakow, added splendour to the Congress session, which was held in the stately City Council assembly hall. During the Congress, participants delivered several lectures and papers, and passed resolutions concerning all Polish territories. In next years, subsequent Congresses took place alternately in Lvov, Warsaw and Krakow. The Congresses were documented by means of publications. One of them, "Diary of the 6th Congress of Polish Technicians in Krakow" (*Pamiętnik VI Zjazdu Techników Polskich w Krakowie*) of 1912 is kept in the archives of the NOT Krakow Council, and its cover is shown below.

The association movement has been developing very rapidly. New trade associations have been emerging and getting independence, embracing specialists in given fields and offering various programs of action. In 1900 architects became independent, and were granted consent for that from the Austrian administration authorities. Within next years, at successive Congresses, other technical professional groups followed the architects. The so-developing association movement within the community was halted by the outbreak of World War I. The movement revived after Poland had regained its independence in 1918, and was stopped again by the outbreak of World War II. Immediately after the end of the war, in the circumstances of a new, political reality and under the auspices of the Polish Engineering Association (*Naczelna Organizacja Techniczna*) of the Republic of Poland, the "old activists" led to the organizing of the Congress of Polish Technicians in Katowice in December, 1946.

Karta Uczestnictwa w Kongresie Techników Polskich w Katowicach w dniach 1-3 grudnia 1946 r.
Participation card, the Congress of Polish Technicians in Katowice, 1-3 December 1946

Emil Lubicz-Serkowski

1822–1900

Ukończył Instytut Techniczny w Krakowie, a dyplom inżyniera uzyskał w Wiedniu. Rozpoczął pracę w Zarządzie miasta Podgórze, rozwijającego się z pomocą przywilejów cesarskich, jako konkurencja dla Krakowa. Pełnił w krótkim okresie funkcję burmistrza i zasłużył się w oczach mieszkańców osuszeniem starorzecza Wisły, gdzie w miejsce bagien urządził zieleniec nazywany obecnie parkiem Serkowskiego. Po wstąpieniu do KTT zrozumiał, że przyszłość Podgórze leży w połączeniu się z Krakowem. Zaprojektował wiele budynków w Królewskim Wolnym Mieście Podgórze [1]. W latach 1884-1885 został prezesem KTT. W Krakowie trwały wtedy liczne prace budowlane, każdy inżynier miał ręce pełne roboty, Serkowski, jako gruntoznawca, zajął się projektem pierwszego remontu kopca Kościuszki, zainspirowany odczytem inżyniera Kulakowskiego pod tytułem „O osuwiskach na kopcu Tadeusza Kościuszki”.

Graduated from the Technical Institute in Krakow, and obtained his engineer's diploma in Vienna. For a short period he was the mayor of the town of Podgórze (now the district of Krakow), and deserved well of its inhabitants as he had drained the old river bed of the Vistula, and arranged a green area there (now the Serkowski Park). He designed many buildings in the Royal Free City of Podgorze [1]. In 1884-1885 he was president of the Krakow Technical Society. Being a soil expert, he was involved in the project of the first refurbishment of the Kościusko Mound in Krakow.

Ludwik Wierzbicki

1834–1912

Projektant i budowniczy dworca kolejowego we Lwowie. Urodzony w Wierzbiczu Wyżnym koło Kolomyi, uzyskał tytuł architekta na Akademii Sztuk Pięknych w Wiedniu, uzupełnił tytułem inżyniera tamtejszej Politechniki. Jego dziełem był wiedeński Pałac Ferstel, który zaprojektował i którego budowę nadzorował. Dla kolei galicyjskiej Karola Ludwika zaprojektował i nadzorował budowę dworca we Lwowie [2]. Kilkadziesiąt lat potem zaangażowany był w projekt i budowę nowego dworca kolejowego dla Lwowa. Był współzałożycielem Muzeum Przemysłowego we Lwowie. Opublikował opracowanie dotyczące rozwoju galicyjskich kolei żelaznych w latach 1847-1880 [3].

The designer and constructor of the railway station in Lvov. Born near the town of Kolomyia, graduated as an architect from the academy of Fine Arts in Vienna, later supplemented his education with the diploma of the Viennese Technical Institute. His outstanding project was that of the Ferstel Palace, designed by him. He also supervised the construction of the Palace. He has also designed and supervised the construction of the railway station in Lvov for Carl Ludwig Galician Railways [2]. Several dozen years later, he was involved in designing and constructing a new railway station in Lvov. He was one of the founders of the Industrial Museum in the city. He published a paper on the development of the Galician Railways in 1847-1880 [3].

Feliks Radwański

1756–1826

Ukończył Akademię Krakowską, a w latach 1783-85 studiował budownictwo w Paryżu. W wyniku Rewolucji Francuskiej powrócił do Krakowa. Po klęsce Kościuszki okupację Krakowa przejęły wojska austriackie, został wtedy kierownikiem katedry Mechaniki i Hydrauliki na zreformowanym już przez Hugona Kollataja uniwersytecie, który w ostatnich latach Rzeczypospolitej otrzymał nazwę Szkoły Głównej Koronnej. W roku 1820 zaczęto budować kopiec Tadeusza Kościuszki [5] wg projektu i pod nadzorem inżyniera Radwańskiego, który w tym samym roku został członkiem Towarzystwa Naukowego Krakowskiego. Zaprojektował Collegium Physicum UJ [6]. Był prekursorem ochrony zabytków. Wsławił się walką w obronie Bramy Floriańskiej. Wielkim dziełem jego i jego syna są Krakowskie Planty [4].

Graduated from the Academy of Krakow, and in 1783-1785 studied construction in Paris. After the French Revolution, he returned to Krakow. Following the defeat of the Kościusko Uprising, Krakow came under the occupation of the Austrian army. Radwański became then Head of the Department of Mechanics and Hydraulics at the reformed Academy which, in the last years of the existence of the Republic of Poland, was given the name of the Main School of the Crown. In 1820 there began the construction of the Kościusko Mound [5] according to the design and under the supervision of engineer Radwański, who in the same year became a member of the Krakow Scientific Society. He has designed the Collegium Physicum [6]. He was a precursor of the conservation of monuments. He is most famous for his struggle in defence of the St. Florian's Gate and remains of Krakow's medieval walls. The great project of Radwański and of his son is that of the Krakow Planty garden ring [4].

Feliks Księżarski

1820–1884

Nestor założycieli Krakowskiego Towarzystwa Technicznego. Ukończył Instytut Techniczny w Krakowie, a następnie Uniwersytet Jagielloński. Po uzyskaniu dyplomu magistra filozofii wyjechał na dalsze studia za granicę. Ukończył Politechnikę w Monachium i w Karlsruhe, uzyskał dyplom inżyniera na Akademii Wojskowej Artylerii i Inżynierii w Metz. W 1848 roku powrócił do Krakowa, gdzie wykładał w Instytucie Technicznym i pracował przy budowie twierdzy Kraków. Jest autorem fortyfikacji otaczających Kopiec Tadeusza Kościuszki z neogotycką kaplicą świętej Bronisławy. Najważniejsze jego dzieła to gmach Collegium Novum UJ [7], adaptacja Zamku Wawelskiego dla armii austriackiej. Ponadto jest autorem projektów wielu innych krakowskich budowli kościelnych [8] i świeckich.

The doyen of founders of the Krakow Technical Society. Graduated from the Technical Institute in Krakow, and from the Jagiellonian University. Graduated from the Polytechnic Schools of Munich and of Karlsruhe, received an engineering diploma from the School of Applied Artillery and Engineering in Metz. In 1848, he returned to Krakow and lectured in the Technical Institute. He was involved in the Krakow Fortress project as the author of fortifications around the Kościusko Mound, with the mock Gothic chapel of St. Bronisława. The most important works by Feliks Księżarski include the building of Collegium Novum of the Jagiellonian University [7], and conversion of the Wawel Castle for the Austrian army barracks.

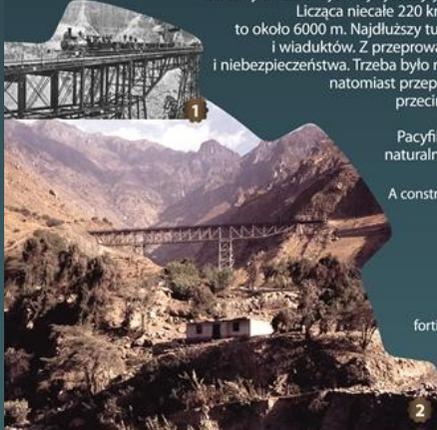

Ernest Malinowski

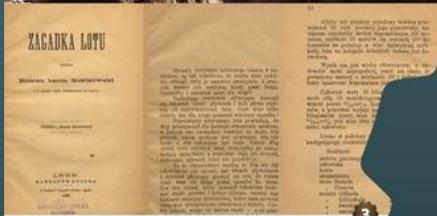
1818–1899

Inżynier budownictwa. Walczył w powstaniu listopadowym, a po jego zakończeniu wyemigrował do Francji. Ukończył paryską uczelnię techniczną École des Ponts et Chaussées. Był profesorem oraz dziekanem jednego z wydziałów na tamtejszym uniwersytecie. Na stałe zapisał się w historii Peru jako budowniczy kolei transandyjskiej oraz bojownik o niepodległość tego kraju. Zaprojektował i nadzorował budowę fortyfikacji obronnych w porcie Callao, a także brał czynny udział w obronie Callao na szczytach tych fortyfikacji. Zaprojektował najwyższą położoną koleją na świecie [1,2] – od Limy do La Oroya. Najwyższe jej elementy leżą na wysokości 4579 metrów n.p.m. Licząca niecałe 220 km trasa zawiera 62 tunele, których łączna długość to około 6000 m. Najdłuższy tunel liczy 1200 m. Oprócz tego prawie 50 mostów i wiaduktów. Z przeprowadzeniem tej budowy wiązały się liczne trudności i niebezpieczeństwa. Trzeba było na wyjątkowo stromych stokach wykłuwać tunele, natomiast przepaście łączyć mostami i wiaduktami. Budowa kolei przecinającej Andy spowodowała, że powstała możliwa do pokonania droga lądowa łącząca wybrzeża Pacyfiku i Atlantyku. Umożliwiło to transport bogactw naturalnych w głąb kraju, co było wcześniej nieosiągalne.

A construction engineer. Took part in the November Uprising, and upon its defeat, emigrated to France. Graduated from the Paris-based technical college of École des Ponts et Chaussées. He will be remembered forever by the history of Peru as the constructor of the Trans-Andean Railway and a fighter for the independence of that country. He designed and supervised the construction of defence fortifications in the port of Callao, and took an active part in the defence of Callao directly on the fortification entrenchments. He has designed the world's highest railway line from Lima to La Oroya [1,2]. The highest elements of the line are on the altitude of 4,579 m above sea level. The line, which has just under 220 km, has 62 tunnels of the overall length of ca. 6,000 m. The longest tunnel is 1,200 m long. In addition, the line has almost 50 bridges and viaducts. The construction of the railway line crossing the Andes resulted in the construction of a passable road linking the coasts of the Pacific and Atlantic Oceans.

Roman Gostkowski

1837–1912

Autor teorii ruchu kolejowego [3].

Urodzony w Siedlcach koło Nowego Sącza, ukończył w 1858 r. studia na Politechnice w Wiedniu. Po ukończeniu studiów i przeprowadzce do Lwowa pracował najpierw przy budowie linii kolejowej do Czarnowic, a potem kierował budową kolei Arcyksięcia Alberta (prywatna kolej łącząca Lwów ze Stanisławowem). W 1872 r. obronił pracę habilitacyjną z zakresu ruchu kolejowego. Powróciwszy do Lwowa po krótkim pobycie w Wiedniu został w roku 1890 kierownikiem Katedry Ruchu Kolejowego na Politechnice Lwowskiej. Gostkowski należał do grupy osób które zainicjowały w 1877 r. powstanie Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie i był pierwszym jego przewodniczącym. Był też członkiem trybunału patentowego.

The author of rail traffic theory [3]. Born at Siedlce near Nowy Sącz, he graduated from the Technical College in Vienna in 1858. After graduation and the move to Lvov, he first worked at the construction of a railway line to Chernivtsi, and next managed the construction of the Archduke Albrecht railway line (a private railway line linking the cities of Lvov and Stanisławów). In 1872 he defended his postdoctoral thesis. After having returned to Lvov and following his short stay in Vienna, he became in 1890 head of the Department of Railway Traffic at the Lvov Polytechnic. Gostkowski was one of the founders of the Polytechnic Society in Lvov, and was also the first president of it. He was also a member of the patent tribunal.

Władysław Kluger

1849–1884

Inżynier budownictwa komunikacyjnego. Absolwent Instytutu Technicznego w Krakowie, studiował także w Paryżu – w Szkole Wyższej dla emigrantów powojennych oraz w École Nationale des Ponts et Chaussées. Specjalista w dziedzinie budowy dróg i mostów. Wykładał w Escuela de Ingenieros Civiles y de Minas w Limie, gdzie był kierownikiem katedry i rektorem. Publikował prace z zakresu etnografii i inżynierii [4]. Występował za granicą jako komisarz rządowy Peru. Od 1880 r. przebywał w Krakowie. Jako członek Komisji Wodociągowej miasta Krakowa opracował dwa projekty doprowadzenia wody pitnej z Regulice do Krakowa (niezrealizowane). Członek redakcji Czasopisma Technicznego [5]. Kluger był projektantem i wykonawcą: transandyjskiej linii kolejowej, kolejowych linii lokalnych, żelaznych pomostów spacerowych w Callao, Huacho i Ancón, kanalizacji w Callao, kanałów irygacyjnych oraz drogi biegnącej wzdłuż Jeziora Titicaca i przez Andy, łączącej miejscowości Tacna i La Paz. Nadzorował też budowę gmachu prefektury w Tacna, a także budował kanał irygacyjny w biegu rzeki Maure. Podczas ekspedycji zgromadził liczne zbiory etnograficzne, antropologiczne i archeologiczne, które przekazał krakowskiej Akademii Umiejętności.

A highway construction engineer. Graduate of the Technical Institute in Krakow, studied also in Paris. Specialist in the field of construction of roads and bridges. Lectured in Escuela de Ingenieros Civiles y de Minas in Lima, and acted on an international scale as the commissioner of the government of Peru. Being a member of the Water Supply Commission of the City of Krakow, he developed two designs for the supply of drinking water from Regulice to Krakow. Kluger was a designer and a constructor of the Trans-Andean railway line, local railway lines, iron walkway piers in Callao, Huacho, and Ancón, a sewage system in Callao, irrigation canals, as well as a road running around the Titicaca Lake and through the Andes and linking the cities of Tacna and La Paz. He has collected numerous ethnographic, anthropologic and archaeological exhibits later donated by him to the Krakow Academy of Learning.

Jan Zarzycki

1882–

Budowniczy linii kolejowej Cieszyn – Zebrzydowice [6,7].

Urodzony w Sosnowcu, w 1907 r. uzyskał dyplom inżyniera na Wydziale Inżynierii Politechniki Lwowskiej. W czasie studiów był przewodniczącym Technicznego Koła Pomocy Przemysłowej. Po studiach pracował w prywatnych przedsiębiorstwach we Lwowie, Wiedniu i w Krakowie. Na mocy uzyskanej w 1912 r. koncesji budowlanej prowadził własne przedsiębiorstwo budowlane z siedzibą w Krakowie. W 1914 r. uzyskał autoryzację na rządowo upoważnionego cywilnego inżyniera budowy. W czasie I wojny światowej został powołany do armii austro-węgierskiej. Służył do 1917 r. w jej oddziałach samochodowych, do 1918 r. w kompanii budowlanej na froncie włoskim. Po zakończeniu wojny powrócił do prowadzenia własnej firmy. Pod jej szyldem od 1919 r. budował drugi tor kolei Trzebinia – Szczakowa i nową linię kolejową Rzeszów – Tarnobrzeg. Od 1923 r. z ramienia katowickiej firmy budowlanej M. Kurkiewicza i J. Zarzyckiego prowadził budowę elektrowni w Zakopanem oraz linii kolejowych Ustron – Wisła i Cieszyn – Zebrzydowice.

The constructor of the Cieszyn-Zebrzydowice railway line [6,7]. Born in Sosnowiec, graduated from the Faculty of Engineering at the Lvov Polytechnic in 1907. After graduation he worked in private companies in Lvov, Vienna, and Krakow. Based on the building licence he obtained in 1912, he set up his own construction company with registered office in Krakow. In 1914 he got a license as a civil engineer, authorized to implement state projects. During World War I he was called up into the Austro-Hungarian army, and until 1917 served in its automobile troops, and later in a construction company on the Italian front. After the war he resumed running his own business. From 1919, his company was building the second track of the Trzebinia-Szczakowa railway line, and a new line between Rzeszów and Tarnobrzeg. His other projects included the construction of a power plant in Zakopane (from 1923), as well as the Ustron-Wisla and Cieszyn-Zebrzydowice railway lines.

Witold Budryk

1891–1958

Pierwszy w Polsce doktor w dziedzinie górnictwa.

Urodzony w Białymstoku, ukończył studia w petersburskim Instytucie Górniczym, inżynierskie w lwowskiej Szkole Politechnicznej i na Politechnice Warszawskiej oraz studia geologiczno-górnictwa w krakowskiej Akademii Górniczej. Będąc asystentem Katedry Górnictwa krakowskiej Akademii Górniczej jako pierwszy w Polsce uzyskał tytuł doktora nauk technicznych w zakresie górnictwa. Będąc w stopniu profesora nadzwyczajnego w 1936 r. był organizatorem, a potem wieloletnim dziekanem Wydziału Górniczego krakowskiej Akademii Górniczej, a następnie Akademii Górniczo-Hutniczej. Stworzył oryginalną polską szkołę inżynierów górniczych, zwaną szkołą Budryka. Stworzył również podstawy warunków bezpieczeństwa przed zagrożeniem geodynamicznym, gazowym i wodnym w górnictwie [1,2].

The first Doctor in Mining Engineering in Poland. He was born in Białystok, graduated from the Institute of Mining in Saint Petersburg. He completed his engineering studies at the Lvov Polytechnic School and at the Warsaw

Polytechnic, and his geological and mining studies at the Academy of Mining in Krakow. While working as an assistant lecturer at the Department of Mining in the Academy of Mining he received, as the first scholar ever in Poland, the title of D.Sc. in mining engineering. As an associate professor in 1936 he was an organizer, and then a long-standing dean of the Faculty of Mining at the Academy of Mining (later renamed to be the University of Science and Technology) in Krakow. Budryk has devised his own, original Polish school of mining engineers, called the Budryk's school. He has also created the underpinnings of safety conditions to prevent geodynamic, gas, and water hazards in the mining industry [1,2].

Karol Klobassa-Zrencki

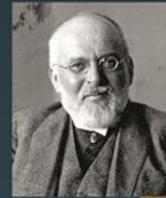
1823–1886

Współzałożyciel pierwszej w świecie kopalni ropy naftowej.

Urodzony w Drohobyczu, ukończył studia na Politechnice w Wiedniu i Wydziale Agronomicznym tamtejszej Akademii Rolniczej. W 1847 r. osiadł w Zreńcu, zarządzając majątkiem ziemskim ojca, a w 1848 r. stając się jego faktycznym właścicielem. Pozwolił Tytusowi Trzecielskiemu i Ignacemu Łukasiewiczowi na prowadzenie odwiertów poszukiwawczych na swoich ziemiach. W ich wyniku po wieloletnich poszukiwaniach w 1860 r. po raz pierwszy z odwiertu trysnęła ropa naftowa [3]. W 1871 r. spółka pomiędzy nimi rozpadła się i został on jedynym właścicielem pierwszej na świecie kopalni ropy naftowej [4], zlokalizowanej we wsi Bóbrka koło Krosna. Kopalnia ta była do wybuchu wojny w 1914 r. największą i najnowocześniejszą z istniejących. Klobassa dbał o wysoki poziom techniczny przedsiębiorstwa, w tym celu wysłał swojego syna na praktykę do USA.

The co-founder of the world's first oil mine. Born in Drohobycz, completed his studies at the Imperial and Royal Polytechnic Institute in Vienna and at the Faculty of Agronomy of the Viennese Academy of Agriculture. In 1847, he settled at Zreńcu to manage his father's landed estate, becoming in 1848 the actual owner of the estate. He allowed Tytus Trzecielski and Ignacy Łukasiewicz to make exploratory drillings on his fields. As a result, after many years of searching, for the first time ever, oil gushed out in 1860 [3]. In 1871 the company established by the three disintegrated, and he became the owner of the world's first oil mine [4], located at the village of Bóbrka near the town of Krosno in south-east Poland. By the outbreak of the war in 1914, the mine was the biggest and the most modern one among all mines existing at that time. Klobassa cared for high technological level of his enterprise, and, to that purpose, sent his son for a traineeship to the USA.

Jerzy Buzek

1874–1939

Autor nowych metod odlewania i twórca tzw. „liczby Buzka”.

Urodzony w Końskiej koło Trzyńca, w roku 1899 ukończył studia w Akademii Górniczej w austriackim Leoben uzyskując podwójny tytuł inżynierski górnika i hutnika. W latach 1899-1911 pracował w trzynieckich Zakładach Hutniczych [5], rozpoczynając jednocześnie prace badawcze dotyczące procesów technologicznych w żeliwniakiach. Ich wyniki opublikował, jako pierwszy w świecie, w pracy „Zużycie koksu w piecach kopułkowych”. Taki też był tytuł jego referatu wygłoszonego na I Zjeździe Polskich Górników w 1906 r. w Krakowie. W 1911 r. został oddelegowany przez kierownictwo trzynieckich zakładów do zbadania stanu, przeznaczonej do likwidacji, odlewni w Węgierskiej Górze. W wyniku uratowania zakładu przed likwidacją związał się z nim do końca swego życia, najpierw jako kierownik odlewni, a potem dyrektor naczelny. Był też związany od 1929 r. z Akademią Górniczą w Krakowie, organizując na niej wydział Odlewniczy. W 1936 r. został profesorem zwyczajnym. W swoich pracach naukowych zajmował się głównie problematyką spalania koksu oraz wymiany ciepła w piecach hutniczych.

The author of new methods of founding, and the creator of the so-called "Buzek number."

Born near the town of Trinec, graduated in 1899 from the Academy of Mining in the Austrian town of Leoben, and obtained a double engineer's diploma: in mining engineering and in foundry engineering. In 1899-1911 he worked in the steel works in Trinec [5], while commencing, at the same time, his research concerning technological processes in cupolas. He published the results of this research in a work titled "The Consumption of Coke in Cupolas." The title of his paper delivered at the First Congress of Polish Miners in Krakow in 1906 was just the same. In 1911 the management of his plant in Trinec sent him to examine the condition of an iron foundry at Węgierska Góra, which had to be demolished. After Buzek had saved the plant from liquidation, he became involved with the facility, first as its foundry shop manager, and then as the director general. He has also been affiliated to the Academy of Mining in Krakow (since 1929) by organizing its Faculty of Foundry Engineering there. In 1936 he became a full professor. His scientific works focused mainly on the issues of coke combustion and heat exchange in furnaces.

Jan Józef Cząstka

1899–1990

Organizator Wydziału Wiertnictwa-Naftowego Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie.

Urodzony w Krośniku Niżnym koło Krosna. W 1932 r. uzyskał tytuł inżyniera na Politechnice Lwowskiej. Z powodów finansowych dwukrotnie przerwał studia podejmując pracę w kopalniach ropy naftowej w okolicy Jasła [6,7]. Po studiach został zatrudniony w Instytucie Przemysłu Naftowego w Krośnie. W 1945 r. przeprowadził się do Krakowa, zostając wykładowcą na Wydziale Wiertnictwa Akademii Górniczo-Hutniczej. W 1948 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego. Opublikował 119 prac naukowych i 6 podręczników z zakresu wiertnictwa naftowego. Oprócz pracy naukowej zajmował się historią przemysłu naftowego. Był Przewodniczącym Zespołu Nauki i Techniki Naftowej przy Zakładzie Historii Nauki i Techniki Polskiej PAN w Warszawie i współorganizatorem Muzeum Przemysłu Naftowego w Bóbrce.

The founder of the Faculty of Drilling and Petroleum Engineering at the AGH University of Science and Technology in Krakow. He was born near the town of Krosno in south-east Poland. In 1932 he graduated from the Lvov Polytechnic as an engineer. For financial reasons, he twice gave up his studies, and got a job in a local petroleum mine [6,7]. After his graduation, he was employed in the Institute of Oil Industry in Krosno. In 1945 he moved to Krakow, and became a lecturer at the Faculty of Drilling and Petroleum Engineering of the AGH University of Science and Technology. In 1948 he received the title of an associate professor. He has published 119 scientific papers and 6 handbooks on oil drilling. In addition to his scholarly work, he focused on the history of oil industry. He was the chairman of the Board for Oil Science and Technology at the Department of History of Polish Science and Technology of the Polish Academy of Sciences, and one of the organizers of the Oil Industry Museum at Bóbrka in south-east Poland.

Tadeusz Fiedler

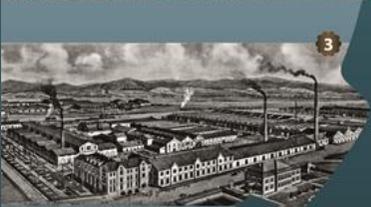
1858–1933

Pionier w zakresie budowy nowoczesnych laboratoriów [1] i zakładów naukowych
Urodzony w Sanoku, w roku 1878 studiował i pracował na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej.

Pracował jako inżynier mechanik w austro-węgierskiej marynarce wojennej. W stopniu kapitana, powrócił w 1892 r. do cywila, obejmując funkcję kierownika Katedry Mechaniki i Teorii Maszyn Politechniki Lwowskiej. W 1896 r. założył Mechaniczną Stację Doświadczalną [2], którą kierował przez 25 lat. Po czterech latach kierowania nowo utworzoną Katedrą Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Lwowskiej, w roku 1908 zaczął organizować laboratorium kalometryczne. Stało się ono ostatecznie zaczątkiem laboratorium maszynowego. Budowę tegoż laboratorium przerwał wybuch wojny w 1914 r.

Samą katedrą kierował natomiast do 1929 r. Jako pracownik naukowy Politechniki Lwowskiej udzielał się również na rzecz miasta. Wykonywał m.in. bezinteresownie ekspertyzy z zakresu energetyki komunalnej.

A pioneer in the field of constructing modern laboratories [1] and research units. Born in Sanok, graduated from the Faculty of Engineering of the Lvov Polytechnic.

At first he worked as an assistant lecturer at the Polytechnic, then joined the Austro-Hungarian navy as a mechanical engineer. He left the navy in 1892 in the rank of captain, taking the position of Head of the Department of Mechanics and Machine Theory of the Lvov Polytechnic. In 1896 he set up the Mechanical Experimental Station [2], and has been managing it for 25 years. Following the four-year period of heading the newly established Chair of Heat Machines Theory at the Polytechnic, he began organizing a calorimetry laboratory in 1908, which finally became the beginning of a machine laboratory. The outbreak of World War I in 1914 stopped the laboratory project, yet Fiedler continued to head the Chair until 1929. As a faculty member of the Lvov Polytechnic, he was also active working for the city and provided, among other things, free of charge expert opinions on municipal power engineering issues.

Kazimierz Lipiński

1857–1911

Założyciel Fabryki Wagonów i Maszyn w Sanoku.

Urodzony w Sanoku, posiadał wykształcenie rzemieślnicze, a w 1883 r. uzyskał tzw. kartę przemysłową. W 1886 r. otrzymał od ojca Walentego warsztat kotlarski, który założył razem z Mateuszem Beksińskim. Na przełomie 1889/90 r. Kazimierz przeniósł warsztat w nowe miejsce, gdzie w związku z zamiarem rozwoju firmy zbudował nowe hale fabryczne i zaplecze przemysłowo-techniczne, mające służyć pracownikom. Jego współnikiem został Czech Jan Schenk. Spółka rozpoczęła produkcję maszyn wiertniczych. Ostatecznie jednak Lipiński odkupił udziały współnika i został jedynym właścicielem przedsiębiorstwa, które w 1891 r. przyjęło nazwę Fabryka Wagonów i Maszyn w Sanoku [3].

W efekcie dalszego rozwoju fabryka została przekształcona w spółkę akcyjną i otrzymała nazwę Pierwsze Galicyjskie Towarzystwo Akcyjne dla Budowy Wagonów i Maszyn. Spółka ta była potentatem w swojej dziedzinie nie tylko w Galicji, ale i całej monarchii austro-węgierskiej.

The founder of the Factory of Railway Cars and Machines in Sanok. Born in Sanok, received a craftsman's education, and in 1883 obtained the so-called industrial card. In 1886 his father, Walenty, handed over to him the boilermaker's workshop, which Lipiński senior had set up with Mateusz Beksiński. At the turn of 1889/90, following a desire to develop his business, Lipiński moved his workshop to a new place where he built new assembly halls and industrial and technical back-up facilities for the workers. Jan Schenk, a Czech, became his partner, and the company started manufacturing drilling machines. Finally, Lipiński bought his partner's shares back, and became the sole owner of the enterprise, which, in 1891, took the name of the Factory of Railway Cars and Machines in Sanok [3]. As a result of its further development, the factory was transformed into a joint-stock company, and took the name of the First Galician Joint-Stock Company for the Construction of Railway Cars and Machines. The company was a tycoon in its field not only in Galicia but also within the whole Austrian and Hungarian empire.

Antoni Szczerbowski

1859–1912

Konstruktor pożarniczej drabiny rozstawnej własnego systemu [4].

Urodzony w Ketach działacz strażacki, który całe swoje życie poświęcił rozwojowi galicyjskiego pożarnictwa. Pod jego kierunkiem Krajowy Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Galicji i Lodomerii prowadził systematyczną akcję wyszkolenia technicznego, organizacyjną, propagandową i piśmienniczą. Szczerbowski od 1895 r. pełnił funkcję redaktora naczelnego „Przewodnika Pożarniczego”.

Przyrzucił się również w znacznej mierze do utworzenia strażackiej samopomocy korporacyjnej w postaci kas zapomogowej i pośmiertnej. Był on pomysłodawcą wynalazca. Jego dwuprzęsłowa drabina rozstawna była popularnym sprzętem przez 80 lat. Drabiny jego systemu były rozpowszechnione ze względu na ich wszechstronność. Dzięki pomysłowej konstrukcji można było ją bowiem używać w najróżniejszych kombinacjach, w zależności od sytuacji i potrzeb. Jej maksymalna długość wynosiła 10 m (dwa razy po 5 m), a waga 50 kg.

A constructor of a fire stepladder of his own design [4].

A fire brigade activist, who has devoted his whole life to the development of the Galician firemanship. The National Union of Voluntary Fire Brigades of Galicia and Lodomeria conducted, under his guidance, a systematic campaign for technical training, as well as organizational, propaganda and writing activities among firemen. From 1895 he was editor-in-chief of the „Firemen's Review” monthly. He has also substantially contributed to the establishing of firemen's corporate mutual aid scheme in the form of relief and funeral funds. Szczerbowski was a creative inventor. His double-span stepladder was a popular piece of equipment for 80 years. Ladders of his design were commonly used due to their versatility. Owing to their clever structure, they could be used in all sorts of combinations, depending on actual situations and needs. The maximum length of such ladder was 10 m (two times 5 m), while its weight was 50 kg.

Maszyny i narzędzia, służące do uprawy kartofli.

Tadeusz Michał Gołogórski

1872–1928

Kierownik Katedry Maszynoznawstwa Rolniczego Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Urodzony w Duńkowicach koło Jarosławia, w roku 1899 uzyskał tytuł inżyniera na Wydziale Budowy Maszyn Politechniki Lwowskiej. Po studiach przeniósł się do Krakowa, gdzie do 1901 r. był asystentem w Katedrze Inżynierii Rolnictwa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Po uzyskaniu rządowego stypendium udał się na studia do Austrii, Czech i Niemiec. Po powrocie kontynuował prace na zajmowanym wcześniej stanowisku. W 1912 r. przeprowadził się do podkrakowskiego Czernichowa, gdzie uczył mechaniki rolniczej w tamtejszej średniej szkole rolniczej. W 1918 r. ponownie przeprowadził się do Krakowa obejmując stanowisko dyrektora w fabryce maszyn i urządzeń rolniczych „Odlew” (dawna fabryka Peterseima), a potem w fabryce „Potęga”. W 1922 r. został kierownikiem Katedry Mechaniki Rolniczej na wydziale rolniczym Politechniki Lwowskiej. Ostatecznie w 1923 r. objął kierownictwo Katedry Maszynoznawstwa Rolniczego Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Head of the Department of Agricultural Machine Engineering of the Jagiellonian University.

Born in a village near the town of Jaroslaw in south-east Poland, he graduated in 1899 with an engineer's diploma from the Faculty of Machine Construction of the Lvov Polytechnic. Upon completion of his studies, he moved to Krakow and until 1910 was an assistant lecturer at the Department of Agricultural Engineering of the Jagiellonian University. He received a governmental grant and went to study in Austria, the Czech Republic, and Germany. After his return, he continued his previous assignment. In 1912 he moved to the village of Czernichow, and taught agricultural mechanics in the local high agricultural school. In 1918 he moved back to Krakow, and took up the position of a manager in the factory of agricultural machines and equipment „Odlew”, and next in another, similar factory. In 1922 he became Head of the Department of Agricultural Mechanics of the Lvov Polytechnic. Finally, in 1923, he was appointed to the post of Head of the Department of Agricultural Machine Engineering of the Jagiellonian University.

Roman Dzieślewski

1863–1924

Był to pierwszy Polak, który został profesorem elektrotechniki i autor pierwszego polskiego podręcznika akademickiego z zakresu elektryki. Urodzony w Tarnowie, studiował na Wydziale Budowy Maszyn Politechniki Lwowskiej. Tytuł inżyniera uzyskał w roku 1883. Po studiach pracował między innymi w Salinach wielkich. W 1891 r. w wyniku konkursu został powołany na profesora nadzwyczajnego elektrotechniki C.K. Szkoły Politechnicznej we Lwowie oraz na stanowisko kierownika

Katedry Elektrotechniki. Swoją pracę rozpoczął od zorganizowania uczelnianego laboratorium elektrotechnicznego, pozwalającego studentom na poznawanie praktycznego zastosowania zdobywanej wiedzy teoretycznej. W 1895 r. w wieku 32 lat otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego.

Był autorem publikacji na temat elektrotechniki [1], a w 1898 r. został wydany drukiem jego podręcznik akademicki „Encyklopedia elektrotechniki, podług wykładów”.

He was the first Pole to become a professor of electrical engineering, and also the author of the first Polish academic textbook on electricity.

Born in Tarnów, he studied at the Faculty of Machine Construction of the Lvov Polytechnic. In 1883 he obtained his engineer's diploma. After graduation he worked in several places, including the salt works in Wieliczka. In 1891 he won the competition, and was appointed associate professor of electrical engineering at the Polytechnic School in Lvov and head of the Department of Electrical Engineering.

He began his work by setting up a college lab of electrical engineering to enable students to learn the practical application of theoretical knowledge they were gaining. In 1895, when he was 32 year old, he was awarded a full professorship. He was the author of the publication on electrical engineering [1] and his academic textbook, based on his lectures and titled "Encyclopedia of Electrical Engineering" was published in 1898.

Karol Pollak

1859–1928

Wynalazca w dziedzinie chemicznych źródeł energii elektrycznej. Urodzony w Sanoku, studiował elektronikę na Politechnice w Berlinie.

Do zakończenia I Wojny Światowej pracował w Niemczech, Wielkiej Brytanii i Francji. W 1895 r. zaproponował zastosowanie prostowniczego układu mostkowego, a rok później wynalazł kondensator elektroniczny [2]. Powrócił do Polski w 1892 r. i rok później wraz z Ignacym Mościckim założył fabrykę akumulatorów pod nazwą Polskie Towarzystwo Akumulatorowe. Był posiadaczem licznych patentów z wielu dziedzin. Wśród nich były napędy elektryczne, maszyna drukarska do druku kolorowego i mikrofon jego własnej konstrukcji. Najważniejsze jednak dotyczyły chemicznych źródeł energii elektrycznej, w tym produkcji akumulatorów ołowiowo-kwasowych. Był też konstruktorem prostowników komutatorowych i elektrolitycznych [3].

An inventor of chemical sources of electricity.

Born in Sanok, he studied electronics at the Technical University of Berlin. Until the end of World War I he worked in Germany, Great Britain, and France. In 1895 he suggested to use a bridge rectifier circuit, and a year later he invented an electronic condenser [2]. In 1923, together with Ignacy Mościcki, he established a condenser factory under the name of the "Polish Condenser Society". He held numerous patents in many fields, which included electric drives, a printing machine for colour prints, and an own-construction microphone.

However, the most important of them concerned chemical sources of renewable energy, including lead and acid batteries. He was also a designer of commutator and electrolytic rectifiers [3].

Stanisław Fryze

1885–1964

Współtwórca podstaw elektrotechniki teoretycznej [4, 5].

Urodzony w Krakowie, uzyskał dyplom ukończenia Wyższej Szkoły Przemysłowej w Krakowie. Pracował w Krakowskich zakładach Siemens-Schuckert. W 1913 r. podjął studia na Wydziale Elektrotechnicznym we Lwowskiej Szkole Politechnicznej. Po wybuchu wojny został powołany do służby w austro-węgierskiej marynarce wojennej. Urlopowany w 1917 r. zaliczył w ciągu dwóch miesięcy program studiów i uzyskał dyplom Oddziału Mechanicznego Politechniki Lwowskiej. W czasie wojny polsko-bolszewickiej pełnił funkcję komendanta warsztatów samochodowych w Dowództwie Okręgu generalnego Lwów. W roku 1921 został nauczycielem Państwowej Szkoły przemysłowej, a w trzy lata później uzyskał tytuł doktora nauk technicznych. W 1934 r. został profesorem zwyczajnym Katedry Elektrotechniki Ogólnej na Politechnice Lwowskiej. Prowadząc swoje prace badawcze odkrył zasadniczy błąd w pracy J. L. La Cour'a "Leerlauf und Kurzschluss-Versuch in Theorie und Praxis" i skorygował go w swojej pracy przedstawiając prawidłowe rozwiązanie.

The co-ordinator of rudiments of theoretical electrical engineering [4, 5]. Born in Krakow, received a graduation diploma from the Higher School of Industry in Krakow. Worked in the Siemens-Schuckert factory in Krakow. In 1913, he took up a course in electrical engineering at the Lvov Polytechnic.

After the outbreak of the war, he was called up into the Austro-Hungarian navy. Released in 1917, he completed the whole syllabus within only two months, and received a diploma from the Faculty of Mechanics of the Lvov Polytechnic. During the Polish and Soviet war of 1920, he was a commanding officer of the automobile workshops at the General Headquarters of the Lvov Region. In 1921, he became a teacher in the State Industrial School, and three years later a Doctor of Technical Sciences. In 1934 he was appointed a full professor at the Department of General Electrical Engineering of the Polytechnic. Conducting his research, he identified a fundamental error in the work by J. L. La Cour "Leerlauf und Kurzschluss-Versuch in Theorie und Praxis" and corrected it in his work by providing a correct solution.

Zenon Thienel

1904–1940

Autorem przebudowy stacji kolejowej w Zakopanem.

Urodzony w Tarnopolu, uzyskał w roku 1928 tytuł inżyniera w specjalności budowa dróg i mostów na Politechnice Lwowskiej. W roku 1932 ukończył dodatkowo Szkołę Podchorążych Rezerwy Saperów. W okresie studiów był redaktorem naczelnym miesięcznika „Życie Techniczne” [6], organu Kół Naukowych Polskiej Młodzieży akademickiej wyższych Uczelni Technicznych w Polsce i Wolnym Mieście Gdańsku. Po studiach pracował w Katedrze Budowy Kolei Żelaznych na Wydziale Inżynierii Lądowej i Wodnej Politechniki Lwowskiej. W latach 1937-39 był autorem przebudowy stacji kolejowej w Zakopanem [7]. Prace te związane były z organizacją w tej miejscowości Mistrzostw Świata w Narciarstwie Klasycznym. Dnia 17 września 1939 roku został aresztowany, a następnie osadzony w obozie w Starobielsku. Zginął zamordowany w 1940 roku przez NKWD w Charkowie.

The author of the redevelopment project of the railway station in Zakopane.

Born in Tarnopol, obtained his engineer's degree in construction of roads and bridges from the Lvov Polytechnic. In 1932, he additionally completed the Sapper Reserve Officer Cadet School. During the period of his studies, he was editor-in-chief of a journal [6], which was an organ of Polish Students' Research Circles from the universities in Poland and in the Free City of Danzig. After graduation, he worked at the Department of Railway Construction of the Faculty of Civil Engineering of the Lvov Polytechnic.

In 1937-1939 he was the author the redevelopment project of the railway station in Zakopane [7].

That project was associated with the world FIS championships in Zakopane in February 1939.

He was arrested by the Soviets in September 1939, and sent to the prison camp in Starobilsk.

The NKVD killed him in 1940.

Kazimierz Bartel

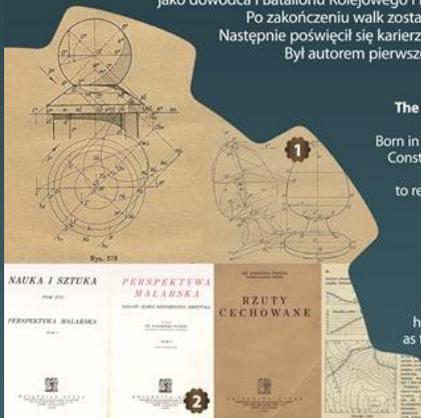
1882–1941

Autor pierwszych polskich publikacji na temat rzutów cechowanych w geometrii wykreślnej [1]. Urodzony we Lwowie, w roku 1907 ukończył studia na Wydziale Budowy Maszyn Politechniki Lwowskiej, w roku 1909 jako jeden z pierwszych w monarchii austro-węgierskiej uzyskał tytuł doktora nauk technicznych. Po studiach pracował na Politechnice Lwowskiej uzyskując w 1917 r. tytuł profesora zwyczajnego w dziedzinie geometrii wykreślnej. Brał udział w obronie Lwowa jako dowódca I Batalionu Kolejowego i komendant obrony lwowskiego Dworca Głównego. Po zakończeniu walk został powołany na stanowisko Ministra Kolei Żelaznych. Następnie poświęcił się karierze politycznej, pełniąc kilkakrotnie funkcję premiera. Był autorem pierwszej w świecie pracy naukowej na temat perspektywy w malarstwie europejskim [2].

The author of the first Polish publications on projections with elevations in descriptive geometry [1].

Born in Lvov, in 1907 he graduated from the Faculty of Machine Construction at the Lvov Polytechnic, and in 1909 he was one of the first scholars in the Austro-Hungarian Empire to receive a Ph.D. in technology. After graduation he worked at the Lvov Polytechnic, and in 1917 he was awarded a full professorship in descriptive geometry. He took part in the defence of Lvov as a commander of the First Railway Battalion and a commanding officer in charge of defence of the city's main railway station. After the end of the Polish and Ukrainian conflict, Bartel was appointed the Minister of Railways, and next, he devoted himself to a political career, serving five times as the prime minister. He was the author of the world's first scientific work on perspective in European painting [2].

Jan Szczepanik

1872–1926

Wynalazca „polski Edison”:

Urodzony w Rudnikach koło Przemyśla, ukończył seminarium nauczycielskie w Krakowie. Uzyskawszy uprawnienia do nauczania w szkołach ludowych, pracował kolejno w wielu miejscowościach. Ostatecznie jednak powrócił do Krakowa, by móc poświęcić się pracy nad wynalazkami. Warto tutaj zaznaczyć, że w dziedzinie techniki był on samoukiem, kształcąc się samodzielnie w dziedzinie mechaniki, elektroniki, optyki i fotochemii. W 1902 r. przeprowadził się do Tarnowa. Pierwszy z jego wynalazków dotyczył systemu automatyzowania tkania na maszynach Jacquarda [3]. Przyniosło mu to międzynarodową sławę, a jego system wykorzystywany był w różnych krajach. W 1914 r. uzyskał austriacki patent mający rozwiązać problem realizacji filmów dźwiękowych. Ostatni z głównych jego wynalazków dotyczył filmu barwnego. Na skonstruowanych według jego pomysłu kamerach otrzymywano niezwykle realistyczne filmy barwne [4]. Na koniec warto wspomnieć o jeszcze jednym wynalazku. W 1906 r. wynalazł i skonstruował kolorimetr, urządzenie niezwykle cenne dla ówczesnych badaczy i fotografów.

An inventor, called the „Polish Edison”

Born at Rudniki near Przemyśl, graduated from a teaching college, and worked as a primary school teacher in several places. Finally he returned to Krakow to devote himself to working on his inventions. It is worth mentioning here that he was a self-educated person in the field of technology, studying mechanics, electronics, optics, and photochemistry on his own. In 1902 he moved to Tarnów. The first of his inventions concerned the system of automatizing the process of manufacturing textiles with the use of Jacquard looms [3]. This made him internationally famous, and his system was used in many countries. In 1914 he was granted an Austrian patent for an invention, which might solve the problem of shooting sound films. The last of his main inventions concerned the colour film. Cameras constructed in accordance with his design produced extremely realistic colour films [4]. Finally, one more of his inventions is worth mentioning here. In 1906 he invented and constructed the colorimeter – a device extremely valuable for the then researchers and photographers.

Tadeusz Zwiastocki

1889–1929

Organizator polskich zakładów chemii związków azotowych.

Urodzony we Lwowie, ukończył studia na Uniwersytecie Lwowskim i objął stanowisko asystenta na tamtejszej Katedrze Chemii Lekarskiej. W czasie I wojny światowej walczył w szeregach I brygady Legionów Polskich. W 1921 r. był szefem Wydziału Przemysłu Wojennego w Ministerstwie Spraw Wojskowych. W latach 1922-25 był dyrektorem naczelnym Zakładów Azotowych w Chorzowie. Przy ich uruchomieniu współpracował z Ignacym Mościckim. Następnie w latach 1925-27 był dyrektorem fabryki chemicznej „Azot” w Jaworznie. Od 1927 r. aż do śmierci pracował w Państwowej Fabryce Związków Azotowych, zlokalizowanej w Mościcach koło Tarnowa [5].

The organizer of Polish nitrogen compounds chemistry plants.

Born in Lvov, graduated from the University of Lvov and took the position of an assistant lecturer at the Department of Medical Chemistry. During World War I he fought in the ranks of the Polish Legions. In 1921 he was chief of the Department of War Industry in the Ministry of Military Affairs. In 1922-25 he was the general manager of Nitrogen Plant in Chorzów, and cooperated with Prof. Ignacy Mościcki in the opening of the Plant. Next, in 1925-27, he was the manager of „Azot” chemical plant in Jaworzno. From 1927 until his death, he worked in the State Nitrogen Compounds Plant at Mościce near Tarnów.

Karol Rolle

1871–1954

Studiował na Wydziale Chemicznym Politechniki Lwowskiej. W 1899 r. zamieszkał w Podgórzu, gdzie podjął pracę dydaktyczną w swojej specjalności, jaką była ceramika. Redagował czasopismo „Przegląd Ceramiczny”. W 1919 r. został Prezesem Krakowskiego Towarzystwa Technicznego. Był to rok przełomowy dla kształtowania odrodzonego Państwa Polskiego. Jako działacz polityczny w BBWR w latach 1926-1931 był Prezydentem miasta Krakowa [6,7]. Doprowadził do włączenia Podgórza do Krakowa. Jako Prezydent miasta zajmował się wspieraniem działalności organizacji charytatywnych w okresie kryzysu gospodarczego, był prezesem krakowskiego Oddziału Związku Harcerstwa Polskiego, królem Kurkowym w 1928 r., członkiem rady nadzorczej Krakowskiej Rozgłośni Radiowej [8] i członkiem władz Towarzystwa Miłośników Miasta Krakowa. W okresie okupacji więziony przez Niemców.

Studied at the Faculty of Chemistry of the Lvov Polytechnic. He was editor-in-chief of the *Przegląd Ceramiczny* [The Ceramic Review] journal. In 1919 he was elected president of the Krakow Technical Society, and in 1926-1931 he was the Mayor of Krakow [6,7]. He caused that the town of Podgórze was incorporated into Krakow. Rolle was also president of the Krakow division of the Polish Scouting and Guiding Association, the King of the Longbow Fraternity, a member of the supervisory board of the Krakow Broadcasting Station [8], and a member of the Society of Enthusiasts for Krakow History and Monuments. In 1939 he was kept prisoner by the Nazis.

Izydor Stella Sawicki

1881–1957

Uzyskał dyplom inżyniera na Wydziale Inżynierii Łądowej i Wodnej Politechniki Lwowskiej. Pracował w Katedrze Mostów macierzystej uczelni, w Krajowym Biurze Melioracyjnym we Lwowie, a także pełnił funkcję Naczelnika Oddziału Wodnego w Kielcach. W Krakowie związał się z Akademią Górniczą jako profesor nadzwyczajny w Katedrze Budownictwa i Inżynierii. W 1936 r. został profesorem zwyczajnym budownictwa na utworzonym Wydziale Hutniczym, gdzie został Dziekanem. 6 listopada 1939 r. został aresztowany przez Gestapo i wywieziony do obozu w Sachsenhausen, z którego powrócił po trzech miesiącach. Do AGH powrócił w styczniu 1945 r. z zamysłem powołania w Krakowie Politechniki, z Wydziałami Architektury, Inżynierii Łądowej i Wodnej oraz Komunikacji. Wspólnie z Rektorem Walerym Goetlem uruchomili naukę, zyskując jako wykładowców profesorów Politechniki Lwowskiej.

Jako twórca nowej uczelni został Prorektorem Wydziałów Politechnicznych AGH, które wkrótce stały się samodzielną uczelnią, jako Politechnika Krakowska. Kierował Katedrą Statyki Budowli i Wytrzymałości Materiałów na Wydziale Inżynierii Łądowej. Był wybitnym konstruktorem i znawcą konstrukcji betonowych i żelbetonowych (m.in. pierwszy most żelbetowy we Lwowie) [1], wykonał wiele projektów (m.in. hangar na lotnisku w Czyżynach) [2] i ekspertyz, wydał wiele publikacji naukowych i podręczników dla inżynierów. W czasach przedwojennych był Prezesem KTT, a po wojnie współtworzył Krakowski oddział PZITB.

He obtained his engineer's diploma from the Faculty of Civil Engineering of the Lvov Polytechnic. At first he worked in Lvov, and later in Kielce. Next he moved to Krakow, and became affiliated with the Academy of Mining as an associate professor at the Department of Construction and Engineering.

Arrested in 1939 by the Gestapo, he was sent to the concentration camp at Sachsenhausen.

After three months he was released, and returned to Krakow to work in the Technical School of Mining, Metallurgy and Land Surveying. He joined the Academy of Mining again in January 1945, with an intention of organizing a Polytechnic in Krakow, with Faculties of Architecture, Civil Engineering, and Transport.

As the creator of the new college, he became the Vice-rector of the Polytechnic Faculties of the Academy of Mining. Soon they formed an independent university known as the Cracow University of Technology.

1

2

3

Maciej Moraczewski

1840–1928

Dowódca „Partii” w Powstaniu Styczniowym. Studiował w Bauakademie w Berlinie. Podjął pracę w urzędzie miasta Szczecina jako architekt i budowniczy. Po 12 latach przybył do Krakowa na stanowisko dyrektora Wydziału Budownictwa Miejskiego. Utworzył komitet założycielski, z którym przygotował materiały i statut dla powołania Krakowskiego Towarzystwa Technicznego. 15 maja 1877 r. zwołano pierwsze zgromadzenie KTT, a Moraczewski został jego prezesem.

W trakcie pełnienia tej funkcji zajmował się m.in. budową pomnika Adama Mickiewicza, remontem Sukienic, sprawą języka i polskich terminów technicznych. Moraczewski był autorem projektów wielu inwestycji miejskich, takich jak żelźnia miejska (zmodernizowana jako Galeria Kazimierz), budynek Straży Pożarnej, czy prestiżowy budynek Akademii Sztuk Pięknych [3] przy placu Matejki. Ważne dla mieszkańców miasta było zaprojektowane przez Moraczewskiego zasypanie koryta starej Wisły i wytyczenie pierwszej nowoczesnej, dwupasmowej alei w Krakowie, którą nazywamy Plantami Dietlowskimi.

A commander of an insurrectionists' troop during the January Uprising of 1863. Studied at Bauakademie in Berlin. Later, he got a job in Szczecin as an architect and a construction engineer. After 12 years he came to Krakow to take the post of Head of the Department of Municipal Construction. He established a founding committee, and prepared with it materials and statute for the setting of the Krakow Technical Society.

Moraczewski was the author of designs for many municipal projects, including the municipal slaughterhouse (presently the Galeria Kazimierz retail mall), the Fire Brigade building, which is still being used by the city today, or the prestigious building of the Academy of Fine Arts [3]. Also significant was the planning out of the route of the first, modern two-lane avenue in Krakow, presently Dietla Street.

Józef Sare

1850–1929

Ukończył Politechnikę Wiedeńską. Po powrocie do Galicji pracował przy budowie kolei karpackiej. Pełnił samodzielne funkcje w budownictwie lądowym i wodnym. Przez 30 lat pracował w CK Starostwie w Krakowie, w oddziale budownictwa. Należał do Lwowskiego Towarzystwa Politechnicznego, a po osiedleniu w Krakowie do KTT, gdzie pełnił funkcję Prezesa. W 1912 r. otrzymał tytuł Członka Honorowego KTT.

Był autorem projektów liceów im. Witkowskiego nr V, im. Sobieskiego nr II [5], im. Nowodworskiego nr I [6], oraz budynków szpitalnych: Collegium Medicum, Kliniki Okulistycznej oraz Kliniki Chirurgicznej [4] – ten projekt w konkursach monarchii Habsburskiej zyskał pierwsze miejsce i medal Orderu Franciszka Józefa. Kierował realizacją budynku, który obecnie jest siedzibą

Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie. W latach 90-tych XIX wieku został pierwszym wiceprezydentem Krakowa.

Sare zajmował się m. in. modernizacją gazowni, budową elektrowni i zakładu oczyszczania miasta, Szpitalem Epidemicznym, czy budową nowoczesnego szpitala dla umysłowo chorych w Kobierzynie.

Graduated from the Polytechnic in Vienna. For 30 years he worked in the office of district authorities in Krakow in the department of construction. He was a member of the Polytechnic Society in Lvov and, upon settling permanently in Krakow, of the Krakow Technical Society, of which he was the president. He was the author of designs of such well-known buildings in Krakow, as the Witkowski high school, the Sobieski high school [5], the Nowodworski high school [6], as well as hospital buildings: Collegium Medicum, Eye Clinic, and Surgery Clinic [4]. The latter design won the first prize in the design competition of the Habsburg Monarchy, and the Medal of Franz Joseph I Order for the designer. In the 1890s, Sare became the first Deputy Mayor of Krakow, involved in, among other projects, modernization of municipal gasworks, construction of a power plant and an urban sanitation department, a hospital for epidemic diseases, or a modern psychiatry hospital at Kobierzyn.

5

7

8

Władysław Stefan Bryła

1862–1931

Absolwent Wydziału Inżynierii Politechniki Lwowskiej. Wysłany przez Krakowską Akademię Umiejętności na dalsze studia do Niemiec, Francji, Anglii oraz Stanów Zjednoczonych. Profesor Politechniki Lwowskiej i Warszawskiej. Poseł sejmiku II Rzeczypospolitej. Redaktor naczelny "Podręcznika Inżynierskiego". Dla Ministerstwa Robót Publicznych opracował pierwsze na świecie przepisy spawania konstrukcji stalowych.

Współpracował przy budowie Woolworth Building w Nowym Jorku [7] – wówczas najwyższego budynku na świecie. Jego dzieła stanowią również budynki Muzeum Narodowego i Poczty Głównej w Warszawie. Obok pracy naukowej zajmował się praktyczną działalnością inżynierską, projektując i dokonując montażu wielu poważnych konstrukcji stalowych. Jego prace miały charakter pionierski w skali światowej. Do najbardziej znanych należy konstrukcja gmachu Towarzystwa „Prudential” w Warszawie z 1932 r., oraz pierwszy most spawany na rzecze Słudwi [8] w Maurzycach pod Łowiczem z 1928 r. Był to pierwszy na świecie spawany most stalowy, miał 27 metrów długości, 6,8 metra szerokości i ważył tylko 56 ton. Dzięki zastosowaniu techniki spawania skrócono czas pracy oraz zmniejszono tonaż konstrukcji – tych samych rozmiarów most nitowany ważyłby 70 ton. W 1943 r. został aresztowany i rozstrzelany w Warszawie.

A graduate of the Lvov Polytechnic. Sent by the Krakow Academy of Learning to continue his studies in Germany, France, England, and the United States. A member of parliament of the interwar Poland. The editor-in-chief of the *Podręcznik Inżynierski* [A Handbook of Civil Engineering]. Bryła developed the world's first rules of welding of steel structures. Cooperated at the construction project of the Woolworth Building in New York [7]. He was involved in practical engineering activities, designing and assembling many significant steel structures. The best known of them include the structure of the Prudential insurance company building in Warsaw (1932), and the first welded bridge [8] on the Słudwia River near the town of Łowicz (1928). This was the first welded steel bridge in the world, 27 m in length and 6.8 m in width, and weighed only 56 tons. In 1943 Professor Bryła was arrested by the Nazis and shot in Warsaw.

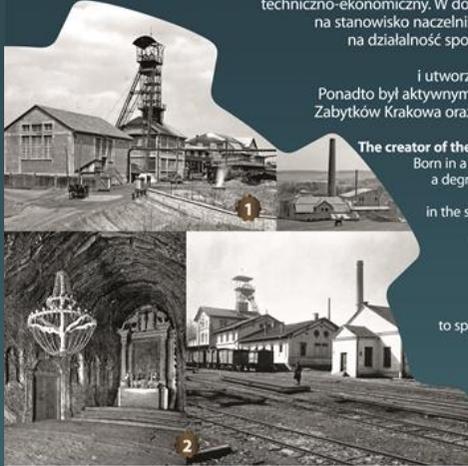

Sylwery Miszke

1832–1911

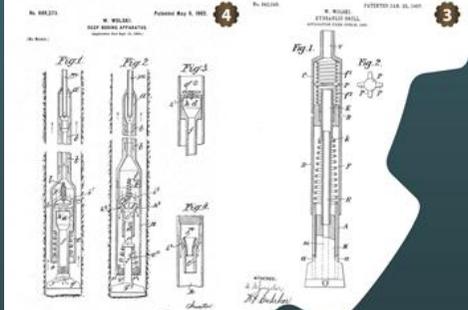

Twórca trasy turystycznej w kopalni soli w Wieliczce [2]. Urodzony prawdopodobnie w Rakszawie na Podkarpaciu, uzyskał w 1860 r. tytuł inżyniera górniczego na uczelni technicznej w Lublanie. Rok po ukończeniu studiów podjął pracę w salinach wielickich. W latach 1879-1899 kierował salinami w Bochni [1]. Dzięki niemu osiągnęły one wysoki poziom techniczno-ekonomiczny. W docenieniu jego zasług powołano go w 1890 r. na stanowisko naczelnika salin w Wieliczce. Znajdował również czas na działalność społeczną. Był organizatorem działu górniczego na Wystawie Krajowej we Lwowie w 1894 r. i utworzył trasę turystyczną w wielickiej kopalni soli. Ponadto był aktywnym członkiem Towarzystwa Przyjaciół i Historyi Zabytków Krakowa oraz Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie.

The creator of the tourist route in the Salt Mine of Wieliczka [2].

Born in a village in the region of Subcarpathia, he received a degree of mining engineer in 1860 from the technical college in Ljubljana. A year later, he got a job in the salt works in Wieliczka. In the period of 1879-1899 he managed a similar enterprise in Bochnia [1]. Thanks to him, the salt works in Bochnia attained a high technical and economic level of growth. In recognition of his accomplishments, in 1890 he was appointed to the position of director of the salt works in Wieliczka. He was also able to spare time for social activities. He was the organizer of the mining section at the General National Exposition in Lvov, 1894, and developed the tourist route in the Salt Mine in Wieliczka. Moreover, he was an active member of the Society of Krakow's Friends and History, and the Polytechnic Society in Lvov.

Wacław Wolski

1865–1922

Wynalazca wiertniczego tarana hydraulicznego [3]. Urodzony w Brzeżanach, ukończył studia na Wiedeńskiej Politechnice. Wywiercił galicyjski szyb „Hucul” stanowiący obfite źródło ropy naftowej. Jako pierwszy zastosował sprężony gaz do wydobywania ropy naftowej. Był pierwszym na świecie, który skroplił gazy naftowe. Wynalazł też wiertniczy taran hydrauliczny. Urządzenie to, nazywane taranem Wolskiego, wykorzystywane było przez wiele lat w przemyśle naftowym. Jednak po wykupieniu wszelkich patentów z nim związanych przez wiodące firmy wiertnicze z Niemiec i praktycznie zablokowaniu wynalazku, urządzenie zostało wycofane z użycia. Oprócz tarana hydraulicznego skonstruował hydrauliczną wiertarkę skalną do budowy chodników i tuneli kopalnianych [4].

The inventor of the hydraulic drilling ram [3]. Graduated from the Lvov Polytechnic. He drilled the "Hucul" mineshaft in Galicia, which proved to be an abundant source of oil, and set up the first Polish oil refinery near the town of Kolomyia. He was the first engineer to use compressed gas for oil extraction, and the first in the world to liquefy petroleum gases. He has also invented a hydraulic ram. This piece of equipment, named the Wolski ram, has for many years been used in the oil industry. However, following the buyout of all patents relating to the invention by leading German oil drilling companies and, actually, blocking the application of Wolski's invention, the device was withdrawn from use. In addition to the hydraulic ram, Wolski has also invented a hydraulic rock drilling machine for the construction of mine headings and tunnels [4].

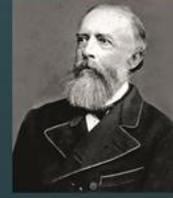
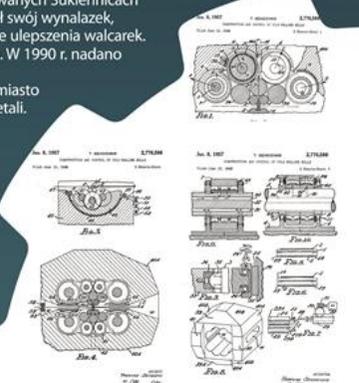

Tadeusz Sendzimir

1894–1989

Wybuch pierwszej wojny światowej przerwał jego studia na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej. Przez krótki czas pracował jako mechanik w warsztatach samochodowych. Następnie zatrudnił się w Kijowie jako sekretarz firmy handlowej, z którą trafił do Szanghaju. Tam uruchomił fabryczkę śrub, gwóźdźi i drutu. Zaczął eksperymentować nad usprawnieniem technologii cynkowania żelaza, która polegała na kąpieli elementów metalowych w roztworze cynku, mającym stanowić powłokę antykorozyjną. Dla obniżenia pracochłonności zmodyfikował proces i zastosował urządzenie działające na zasadzie walcowania. Sądził, że po opatentowaniu urządzenia znajdzie przemysłowca, który zainwestuje w budowę urządzenia. Chciał wdrożyć wynalazek we Francji oraz w USA. Jednakże bezskutecznie. Wrócił na Śląsk, gdzie namówił właściciela huty pod Katowicami. Pierwsza na świecie linia ciągłego cynkowania wykazała, że wynalazek przynosi korzyści ekonomiczne i jakościowe. U tego producenta zakupiono partię blach, którymi pokryto dach na remontowanych Sukiennicach w Krakowie. Sendzimir osiadł na stałe w USA, gdzie wdrażał swój wynalazek, budował własne zakłady metalurgiczne i wprowadzał ciągłe ulepszenia walcarki. Posiadał 73 patenty [5]. Jego walcarki działały w 35 krajach. W 1990 r. nadano Kombinatowi Metalurgicznemu w Krakowie nazwę „Huta im. Tadeusza Sendzimira”, wiążąc tym samym nasze miasto z twórcą plastycznej przeróbki i ochrony antykorozyjnej metali.

The outbreak of World War I has stopped his studies at the Faculty of Mechanical Engineering of the Lvov Polytechnic. He got a job in Kiev as a secretary in a commercial company, and went with the company to Shanghai. There he opened a small factory of screws, nails, and wire. He started experiments in improving the iron galvanizing technology. Nobody was willing to implement his invention. He returned to Upper Silesia, and persuaded one of steelworks owners to try his invention out. Soon the world's first line for a continuous hot-dip galvanizing proved to yield economic and quality benefits. Sendzimir settled permanently in the USA, where he was implementing his inventions, building own metallurgical plants, and introducing constant improvements in rolling mills. He held 73 patents [5], and his rolling mills were used in 35 countries. In 1990, the steelworks in Krakow was named after Tadeusz Sendzimir.

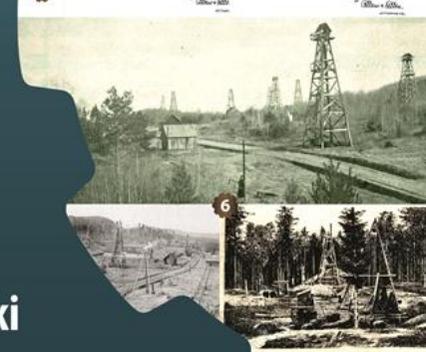

Tytus Trzeciecki

1811–1878

Współzałożyciel pierwszej na świecie kopalni ropy naftowej. Urodzony w Bażanówce na Podkarpaciu, ukończył studia filozoficzne na Uniwersytecie we Lwowie. W 1834 roku wyjechał do Niemiec, gdzie studiował rolnictwo. Po powrocie prowadził działalność przemysłową i gospodarstwo rolne w Polsce. W swojej hodowli owiec z powodzeniem wykorzystywał ropę naftową zbieraną przez miejscową ludność w lasach koło Bóbrki. Właśnie w tej miejscowości po zawiązaniu spółki z Ignacym Łukasiewiczem i Karolem Klobassą współuczestniczył w powstaniu pierwszej na świecie kopalni ropy naftowej [6]. Obecnie w miejscu tym funkcjonuje Skansen Kopalnictwa Naftowego.

The co-founder of the first oil mine in the world in the village of Bóbrka, Poland. Born in the village of Bażanówka in the Subcarpathian region. Graduated from the Faculty of Philosophy at the University of Lvov. In 1834 he left for Germany, and studied agriculture there. After his return to Poland, he ran an industrial business, and a farm. When breeding sheep, he successfully utilized oil that the local population collected in forests near the village of Bóbrka in south-east Poland. It was just in that place where, after having established a company with Ignacy Łukasiewicz and Karol Klobassa, Trzeciecki participated in setting up of the world's first oil mine [6]. Presently, the site is an open-air museum of oil mining.

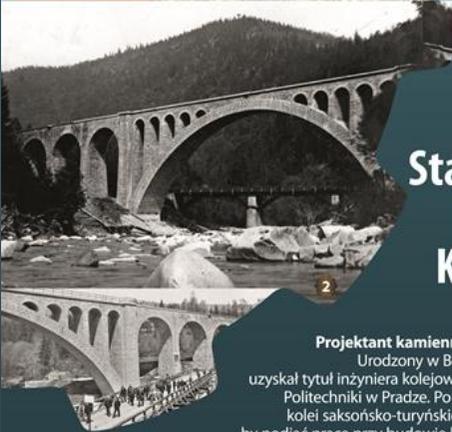
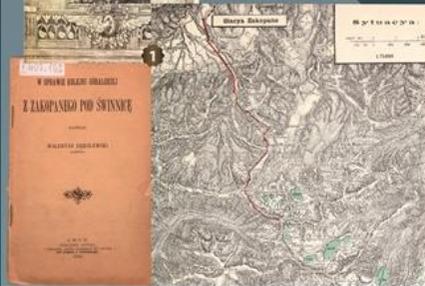

Walerian Dzieślewski

1850–1935

Pionier kolei górskich w Galicji.

Urodzony w Tarnowie, inżynier kolejnictwa i miłośnik Tatr. Z tego połączenia zrodziło się zapewne jego zainteresowanie górskimi kolejami, zwanymi podówczas zębicowymi, a obecnie zębatymi. W tamtych czasach do 1902 r. w terenach alpejskich zbudowano ich 46. Zapewne więc pod tym wpływem opracował w 1902 r. projekt takiej kolei dla Zakopanego [1]. Miała ona prowadzić z miasta na Przełęcz Szwinićką. Mimo że projekt ostatecznie nie został zrealizowany, zapoczątkował dyskusje na temat turystycznego zagospodarowania Tatr. Dzieślewski był wykładowcą na Politechnice Lwowskiej i członkiem Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie.

A pioneer of cog railways in Galicia.

Born in Tarnów, a railway engineer and a lover of the Tatra Mountains. It is probably that combination that gave birth to his interest in mountain railways, and more specifically, in cog railways. At that time, by 1902, there were 46 such railways built in the Alpine regions. No doubt, influenced by that fact, he developed in 1902 a design of a cog railway for the town of Zakopane [1]. The railway was to link the town with the Szwinić Pass. Although the project has finally not been completed, yet it started discussions on the tourist development of the Tatra Mountains. Dzieślewski was a lecturer at the Lvov Polytechnic, and also a member of the Polytechnic Society in that city.

Stanisław Rawicz Kosiński

1847–1923

Projektant kamiennego mostu o najdłuższej rozpiętości łuku.

Urodzony w Borku Szlacheckim koło Krakowa, około 1872 r. uzyskał tytuł inżyniera kolejowego, kończąc studia na Wydziale Komunikacji Politechniki w Pradze. Po studiach najpierw zatrudnił się przy budowie kolei saksońsko-turyńskiej w Niemczech. W 1881 r. powrócił do Galicji, by podjąć pracę przy budowie kilku linii kolejowych. Kierował m.in. robotami przy jednym z najtrudniejszych odcinków kolei łączącej Galicję Wschodnią z Węgrami – 79 kilometrowej linii z miejscowości Skole na przełęcz Beskid. W 1896 r. ukończono prace przy budowie mostu na Prucie nieopodal Jaremca [2] – najbardziej znana budowla Kosińskiego. Był to podówczas kamienny most o największej rozpiętości łuku liczącej 65 m.

The designer of a stone bridge of the longest arch span.

Born near Krakow, around 1872 he obtained the diploma of a railway engineer, graduating from the Faculty of Transport at the Technical University in Prague. After graduation, he got a job at the construction of the Thuringian railway line. In 1881 he returned to Galicia to take up another job at construction of several railway lines there. He was in charge of, among other things, the works at one of the most difficult sections of a railway line linking East Galicia with Hungary – a 79-kilometer-long line from the town of Skole to the Beskid Pass. In 1896 he completed the construction of a bridge on the Prut near the town of Yaremche [2], the most famous structure built by him. At that time this was a stone bridge of the longest arch span, which amounted to 65 m.

Adolf Godfrejów

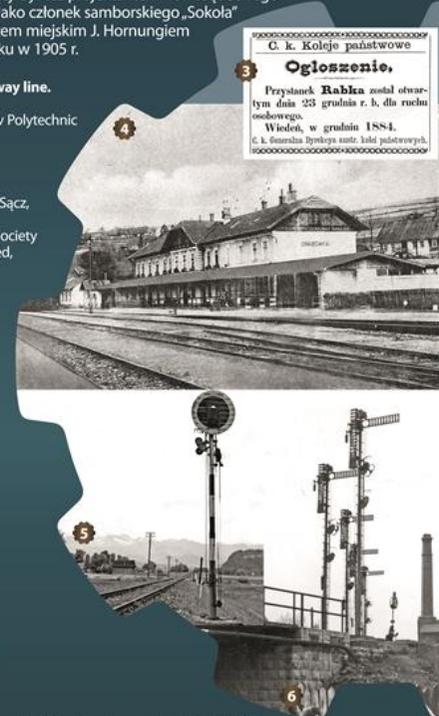
1852–1912

Projektant linii kolejowej Nowy Sącz – Chabówka.

Urodzony w Dawidowie w powiecie lwowskim, ukończył w 1876 r. studia w Katedrze Budownictwa Drogowego i Wodnego na Akademii Technicznej we Lwowie. W latach 80-tych XIX w. pracował nad projektem linii kolejowej Nowy Sącz – Chabówka [3,4], którą oddano do użytku w 1884 r., jako część tzw. Galicyjskiej Kolei Transwersalnej. Był też projektantem nowosądeckiego dworca kolejowego wzniesionego w 1909 r. Jako członek samborskiego „Sokoła” zaprojektował i nadzorował razem z architektem miejskim J. Hornungiem budowę jego siedziby, którą oddano do użytku w 1905 r.

The designer of the Nowy Sącz-Chabówka railway line.

Born in Dawidów, the Lvov county, graduated from the Civil Engineering Department of the Lvov Polytechnic in 1876. In the 1880s, he worked on the design for the Nowy Sącz-Chabówka railway line [3,4]. The line was put into service in 1884 as part of the so-called Galician Transversal Railway. He had also designed the railway station in Nowy Sącz, which was erected in 1909. Being a member of the local unit of the „Falcon” Polish Gymnastic Society in the town of Sambor, he designed and supervised, jointly with the municipal architect J. Hornung, the construction of the Society's seat, which was put into use in 1905.

C. k. Koleje państwowe
Ogłoszenie.
Przystanek **Rabka** został otwartym dnia 23 grudnia r. b. dla ruchu osobowego.
Wiedeń, w grudniu 1884.
C. k. Generał Dywizya nadz. kolei państwowych.

Albin Zazula

1862–1931

Jeden z pierwszych polskich projektantów urządzeń zabezpieczenia ruchu kolejowego.

Urodzony w Przemyslanach koło Lwowa, ukończył w roku 1885 studia inżynierskie na wiedeńskiej Politechnice. Pracował przy budowie linii kolejowej Lwów – Czerniowce. Gdy pod koniec XIX wieku na kolei zaczęto wprowadzać elementy zabezpieczenia ruchu kolejowego, odbył praktykę w niemieckich zakładach Siemens&Halske. Zaangażował się w organizację takich zabezpieczeń na liniach podlegających lwowskiej dyrekcji kolei. W roku 1907 został pracownikiem Politechniki Lwowskiej, gdzie wykładał nowo powstały przedmiot „Sygnalizacja i zabezpieczenia ruchu pociągów”. Został mianowany kierownikiem Działu Zabezpieczenia Ruchu Pociągów w wiedeńskim Ministerstwie Kolei. W niepodległej Polsce zajmował się ujednoliceniem przepisów dotyczących zabezpieczeń i regulacji ruchu na kolei obowiązujących przedtem w trzech zaborach. Zajmował się również projektowaniem poszczególnych urządzeń [5,6]. Pierwsze zaprojektowane przez niego stawidło zamontowano na posterunku kolejowym w Blesznie koło Częstochowy.

One of the first Polish designers of railway traffic safety devices.

Born in a village near Lvov, graduated as an engineer from the Technical Institute in Vienna in 1885. Later worked at the construction of the Lvov-Chernivtsi railway line. When railways began to introduce the first traffic safety devices in the late 1890s, he completed a practical training in the German electrical engineering company Siemens & Halske. He became involved in implementing safety devices on lines within the jurisdiction of the railway administration authority in Lvov. In 1907 he became the faculty member of the Lvov Polytechnic, and lectured on the newly introduced subject of „Signalling and Railway Traffic Safety Systems.” He was appointed to the post of head of the Train Safety Department in the Ministry of Railways in Vienna. When in the independent Poland, he worked on unification of railway traffic safety and control regulations that had existed before on all partitioned territories of Poland. He also designed particular devices himself [5,6]. The first boom gate of his own invention was installed at the railway post at Bleszno near Częstochowa.

Maksymilian Tytus Huber

1872–1950

Twórca hipotezy wyężenia materiału.

Urodzony w Krośnicy nad Dunajcem, w roku 1895 uzyskał tytuł inżyniera na Wydziale Inżynierii Szkoły Politechnicznej we Lwowie. Po studiach pracował jako asystent w Katedrze Budowy Dróg i Tuneli. Po odbyciu rocznych studiów w Berlinie obronił pracę doktorską z dziedziny teorii sprężystości ciał stałych.

Od 1908 r. był profesorem Politechniki Lwowskiej. W czasie I wojny światowej, służąc w armii austro-węgierskiej, brał udział w obronie Twierdzy Przemyśl. Po odzyskaniu niepodległości powrócił do pracy na Politechnice Lwowskiej. W 1928 r. opuścił Lwów i przeniósł się do Warszawy.

Po 1945 r. najpierw zamieszkał w Gdańsku, a następnie w 1949 r. w Krakowie. Tutaj objął kierownictwo specjalnie utworzonej dla niego Katedry Wyższych Zagadnień Mechaniki na Akademii Górniczo-Hutniczej. Prowadził teoretyczne prace badawcze z zakresu klasycznej mechaniki i wytrzymałości materiałów [1].

Sformułował hipotezę wyężenia materiałów, która po dziś dzień jest jednym z podstawowych wzorów we wszelkich obliczeniach wytrzymałościowych.

The creator of the material effort hypothesis.

Graduated in 1895 from the Faculty of Engineering of the Polytechnic School in Lvov. After his graduation, he worked as an assistant lecturer at the Department of Road and Tunnel Construction. Following a one-year course of studies in Berlin, he defended his doctoral dissertation in the field of the theory of elasticity of solids. Professor of the Lvov Polytechnic from 1908.

During the First World War, he served in the Austro-Hungarian army, and took part in the defence of the Fortress of Przemyśl. When Poland regained its independence in 1918, he returned to his previous job at the Polytechnic.

In 1928 he left Lvov and moved to Warsaw. After 1945, he first lived in Gdańsk, and then, from 1949, in Krakow. Here he was appointed to the post of Head of Department of Higher Issues of Mechanics at the Academy of Mining, the unit that had been set up especially for him. He conducted theoretical research in classical mechanics and strength of materials [1]. He has formulated the tensile stress theorem, which until now is one of the basic equations in all strength calculations.

Eugeniusz Horoszko

1909–1998

Współtwórca polskiej elektrotermii, posiadacz 20 patentów.

Urodzony we Lwowie, ukończył studia na Politechnice Lwowskiej. Będąc jeszcze studentem podjął pracę zawodową w bazie remontowej samolotów 6 Pułku Lotniczego w Skniwowie koło Lwowa. Pracował w Hucie „Laura” w Siemianowicach Śląskich [2]. W 1956 r. pracując w gliwickim Biprohucie rozpoczął pracę dydaktyczną na krakowskiej AGH. Utworzył wtedy Zakład Elektrotermii w Katedrze Elektryfikacji Hutnictwa, kierowanej przez prof. Jana Manitusa. Dwa lata później przy jego współdziałaniu został uruchomiony prototyp 30-tonowego stalowniczego pieca łukowego – wówczas największego w Europie Środkowo-Wschodniej. W 1965 r. obronił pracę doktorską, a w roku 1973 otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego. Jeszcze w czasie studiów został członkiem Stowarzyszenia Elektryków Polskich.

A co-creator of Polish electric heating engineering, a holder of 20 patents.

Born in Lvov, a graduate of the Lvov Polytechnic. When still being a student, he got a job in the military airplane repair base near Lvov. In 1956, while working in the metallurgical engineering design office in Gliwice, he began his teaching career at the Academy of Mining in Krakow. In 1956 he founded the Chair of Electric Heating Engineering at the Department of Electrification of Metallurgy headed by Prof. Jan Manitus.

Two years later, he participated in launching of a prototype for a 30-ton steelwork arc furnace, at that time the biggest one in Central and Eastern Europe. In 1965 he defended his doctoral thesis, and in 1973 was appointed full professor. Still as a student he became a member of the Polish Electricians' Association (SEP).

Edmund Zieleniewski

1818–1919

Ukończył Instytut Techniczny w Krakowie, uzyskując świadectwo technika mechanika.

Po śmierci ojca przejął kuznie przy ulicy św. Krzyża w Krakowie i stopniowo zaczął ją przekształcać w zakład produkcji narzędzi rolniczych, a potem w fabrykę. Jego synowie Leon i Edmund ukończyli studia na Politechnice w Berlinie, gdzie uzyskali dyplomy inżyniera budowy maszyn.

Po zdobyciu praktyki w przemyśle austriackim przekształcił ojcowską „CK uprzywilejowaną Fabrykę Maszyn i Narzędzi Rolniczych” w spółkę włączoną w nowoczesny koncern maszynowy [3], skutecznie konkurujący z zakładami monarchii Habsburskiej w realizacji zamówień dla rolnictwa, kolei, przemysłu naftowego, spożywczego i innych. Tradycją firmy była ciągła modernizacja wyrobów i unowocześnianie zakładu. Tutaj zainstalowano pierwszy w Krakowie kocioł parowy do napędu maszyn. Tutaj wykonano stalowe konstrukcje Trzeciego mostu na Wiśle, a także stalowe elementy Krzyża postawionego na Giewoncie pod nadzorem pracowników Zakładu.

Graduated from the Technical Institute in Krakow.

After the death of his father, he took over a forging shop in Krakow and started to gradually transform it into a factory of farming tools. His two sons graduated from the Polytechnic in Berlin, and received the machine construction engineer's diplomas. After a period of an apprenticeship in the Austrian industry, they transformed their father's factory of farming machines and tools into a company being part of a modern machine building concern [3], and effectively competing with industrial plants of the Habsburg Monarchy as regards orders from agriculture, railways, oil industry, food industry, and others.

The company's tradition was to continuously develop own products, and to modernize plant and machinery. The first in Krakow steam boiler to drive machines was installed there. The Zieleniewski's factory fabricated steel structures for the third bridge on the Vistula, as well as steel elements of the cross, which was installed on the Great Giewont under the supervision of the factory's workers.

Feliks Nowotny

1873–1940

Autor automobilizacji krakowskiej straży pożarnej.

Urodzony w małopolskich Krajewicach, uzyskał dyplom oficerski Wojskowej Szkoły Kadetów w Łobzowie. Po ukończeniu służby wojskowej w armii austro-węgierskiej założył w Krakowie szkołę szermierki. Odbił zagraniczną praktykę pożarniczą w Wiedniu, Dreźnie, Hanowerze, Bremie i Hamburgu. W roku 1903 został mianowany naczelnikiem krakowskiej Straży Pożarnej. Od samego początku wprowadzał do niej najnowsze osiągnięcia techniki. Szczytowym momentem tej działalności było wprowadzenie taboru samochodowego [4,5]. Stało się to w roku 1914, kiedy to pod naciskiem Nowotnego władze wojskowe Twierdzy Kraków zakupiły pierwsze samochody.

The author of motorizing of the Krakow firemen. Born in the region of Małopolska, he received the officer's commission from the military Cadet School in Łobzów. Upon completion of his service in the Austro-Hungarian army, he opened a fencing school in Krakow. He completed foreign firefighting traineeships in Vienna, Dresden Hanover, Bremen, and Hamburg. In 1903 he was appointed to the post of the fire brigade chief in the city. From the very beginning, he has been introducing the latest technical achievements. The peak moment of his activities was the introduction of automobile fleet [4,5]. It happened in 1914 when the military authorities of the Fortress of Krakow bought the first automobiles for the firemen.

Tadeusz Polaczek Kornecki

1885–1942

Studiował na Wydziale Budowy Maszyn na Politechnice Lwowskiej. Po praktyce w zakładach w Borysławiu przeniósł się do Gazowni Miejskiej w Krakowie, gdzie zajmował się modernizacją zakładu. W czasie I wojny światowej został zmobilizowany i służył we flocie śródziemnomorskiej jako oficer specjalista do regulacji dział pokładowych na okrętach wojennych. W 1925 r. został Dyrektorem Krakowskiej Spółki Tramwajowej [1], gdzie zajmował się rozbudową sieci tramwajowej oraz autobusowej. Ponadto działał w wielu organizacjach zawodowych i społecznych. W kadencji 1929 r. został prezesem Krakowskiego Towarzystwa Technicznego. W roku 1939 znalazł się w składzie delegacji miasta informującej dowódcę wojsk hitlerowskich, że miasto nie będzie bronię. W czasie okupacji udzielał pomocy rodakom mającym konflikty z okupantem. Między innymi uzyskał zwolnienie z aresztu byłego prezydenta Krakowa i prezesa KTT Karola Rollega. Ostatecznie zadenuncjowany, 28 kwietnia 1942 r. został aresztowany przez Gestapo i uwięziony w obozie w Oświęcimiu, gdzie zmarł po dwóch miesiącach.

He studied at the Faculty of Machine Construction of the Lvov Polytechnic. During World War I he was mobilized and served in the Mediterranean navy as an officer and a specialist in adjusting deck guns. In 1925 he became the manager of the Krakow Tramway Company [1], and was active in many vocational and social organizations. In 1929 he was elected president of the Krakow Technical Society. In 1939, he was a member of the deputation sent to inform the commander of the German army that the city would not be defended. During the Nazi occupation of Poland he provided help to his fellow countrymen, who had conflicts with the occupant and, among other things, he obtained release from arrest of Karol Rolle, the former mayor of Krakow and president of the Krakow Technical Society. Arrested by the Gestapo in April 1942, he was imprisoned in the concentration camp of Auschwitz, and died there two months later.

Tadeusz Rozwadowski

1866–1928

Artylerzysta, konstruktor i wynalazca. Urodzony w Babinie nad Łomnicą, ukończył Wojskową Akademię Techniczną w Wiedniu w stopniu podporucznika artylerii. Otrzymał przydział do 1 Pułku Artylerii Konnej w Krakowie, a potem Pułku Artylerii Konnej w Jarosławiu. Następnie ukończył Szkołę Wojenną w Wiedniu w stopniu porucznika. Po kolejnych awansach i służbie poza granicami Galicji w roku 1907 przyjechał do Stanisławowa, gdzie otrzymał przydział do 31 Pułku Artylerii Polowej. W 1913 roku został mianowany dowódcą 1 Brygady Artylerii Konnej, a potem otrzymał stopień generała majora. Jako znakomity znawca sztuki artyleryjskiej, dokonał kilku wynalazków w tej dziedzinie. Skonstruował niezwykle skuteczny przyrząd celowniczy i nowy rodzaj pocisku artyleryjskiego zwany granato-szrapnelem [2]. Prace nad rozwojem pocisków artyleryjskich prowadziły do końca swojego życia. W czasie pierwszej wojny światowej objął dowództwo XII Brygady Artylerii. Po zakończeniu wojny włączył się w organizację nowopowstającej polskiej armii, otrzymując urząd Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

An artilleryman, a constructor, and an inventor. Graduated from the Military Technical Academy in Vienna as a second lieutenant of artillery. His first posting was to the Horse Artillery Regiment in Krakow, and next to the regiment in Jaroslaw. Afterwards he studied at the War School in Vienna, and was promoted to the rank of lieutenant. Following successive promotions, in 1913 he became the commanding officer of the 1st Brigade of Horse Artillery, and soon was promoted to the rank of general major. As an outstanding expert in artillery, he made several inventions in that field. He constructed an extremely effective targeting device, and a new type of an artillery shell, which was a combination of a grenade and a shrapnel [2]. He continued working on the development of artillery shells until the end of his life. During World War I he became the commanding officer of the 12th Artillery Brigade attached to the Krakow-based 12th Infantry Division. After the end of the war, he joined in the organization of the newly being created Polish army, and was commissioned Chief of the General Staff of the Polish Armed Forces. He took part in the Polish-Soviet war of 1920.

Władysław Sieprawski

1894–1974

Konstruktor i wynalazca. Urodzony w Bochni, studiował w Akademii Górniczej w austriackim Loeben. Swoją pierwszą wynalazek skonstruował jeszcze przed studiami. Było to urządzenie ułatwiające komunikację pomiędzy klatką wyciągu kopalnianego w ruchu, a pod- i nadsztyblem. Patent wiedeński urzędu patentowego na to urządzenie otrzymał w 1915 r. Urządzenie to było szeroko używane w szybach kopalnianych oraz na frontach I Wojny Światowej. Już w czasie studiów opracował szereg układów połączeń aparatów telefonicznych i ich samoczynnych central. Skonstruował też urządzenie zwane przez niego „elektrophonium”, które dzięki magnetycznemu zapisowi poszczególnych głosów na taśmach druczianych miało zastąpić orkiestrę symfoniczną. Był też konstruktorem turbiny wiatrowej własnego systemu i podobnego do niej silnika wodnego oraz aparatu do zapisu i odtwarzania barwnych filmów [3]. W latach 1929-1937 był zatrudniony jako asystent w Katedrze Urządzeń Elektrycznych Politechniki Lwowskiej. Do 1964 r. opatentował 36 wynalazków i projektów racjonalizatorskich z różnych dziedzin.

A constructor and an inventor. Born in Bochnia, studied at the Academy of Mining in the Austrian town of Leoben. His first invention dates back to his pre-Academy years. This was a device, which facilitated communication between the cage travelling in the mining shaft and the shaft top and/or bottom. He obtained a patent for that device from the patent office in Vienna in 1915. The device was widely used in mines and at World War I fronts. Already as a student, he devised a number of systems composed of telephone sets linked with self-acting exchanges. He also constructed a piece of equipment, which he called the „elektrophonium,” which – thanks to magnetic recording of particular voices on wire tapes – was to replace a symphony orchestra. He was also a constructor of a wind turbine of his own system, and a water engine similar to it, as well as an apparatus for recording and playing back of colour films [3]. In 1929-1937 he was an assistant lecturer at the Department of Electrical Devices of the Lvov Polytechnic. By 1964, he has patented 36 inventions and improvement schemes in various fields.

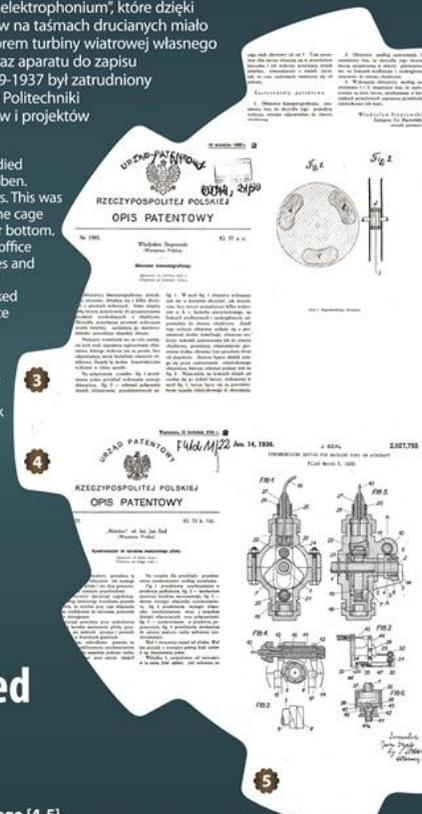

Jan Alfred Szal

1899–1942

Konstruktor synchronizatora karabinu lotniczego [4,5]. Urodzony w Krośnie, uzyskał dyplom inżyniera mechanika na Wydziale Budowy Maszyn Politechniki Lwowskiej. Po studiach odbył praktykę zagraniczną we francuskiej wytwórni silników lotniczych Lorraine Dietrich. Po powrocie do kraju najpierw pracował w Polskich Zakładach Skody, produkujących silniki lotnicze. W tym czasie powstały jego pierwsze wynalazki związane z techniką lotniczą. Potem założył własne przedsiębiorstwo pod nazwą Wytwórnia Akcesoriów Lotniczych i Samochodowych Motolux, gdzie uruchomił produkcję synchronizatorów karabinów maszynowych pilota wg własnego wynalazku. Skonstruował przenośny schron przeciwgazowy, drogową stację benzynową wraz z jej polową wersją. Jego działalność przerwał wybuch II Wojny Światowej.

The constructor of the aircraft gun synchronizer [4,5]. Born in Krosno, he obtained his mechanical engineer's diploma from the Faculty of Machine Construction of the Lvov Polytechnic. After graduation, he completed a foreign traineeship period in the French Lorraine Dietrich factory of aircraft engines. When he returned to Poland, he first worked in the Polish Skoda Factory that was manufacturing aircraft engines. It was then, when his first inventions were made, connected with the aviation technology. Afterwards he set up his own business named the Motolux Factory of Aviation and Automotive Accessories, and launched the production of aircraft machine gun synchronizers of his own design. He has also constructed a portable anti-gas shelter and a road-based petrol station, with its field version. All his activities were put to a stop by the Second World War.

Władysław Gargul

1883–1943

Konstruktor przyrządu do automatycznego masowego wykonywania odbitek fotograficznych.
 Urodzony w Bochni, uzyskał uprawnienia zawodowe fotografa po odbyciu praktyki w zakładzie Juliusza Mienia w Krakowie. Około 1903 r. zaczął prowadzić w Bochni filię zakładu fotograficznego Józefa Zacharskiego z Nowego Sącza. Ostatecznie otworzył własny zakład fotograficzny w Bochni [1], a następnie jego filię w Zakopanem i Brzesku. Był pionierem produkcji fotograficznych kart pocztowych, uruchamiając w Bochni Pierwszy Krajowy Zakład do Produkcji Kart Pocztowych Bromosrebrnych. Dla usprawnienia pracy skonstruował przyrząd do automatycznego wykonywania masowych odbitek fotograficznych. Pierwsze znane odbitki z jego użyciem wykonane zostały w 1919 r. W 1925 r. po uzyskaniu odpowiedniego patentu zaprezentował swoje urządzenie w USA. W efekcie jego patent został wykupiony przez firmę Kodak. Innymi jego wynalazkami z dziedziny fotografii były: elektryczny aparat do suszenia klisz, elektryczna płuczkarka do odbitek i elektryczny bęben do suszenia odbitek. W latach 1933-40 pełnił funkcję prezesa Cechu Fotografików w Krakowie.

The constructor of a device for an automatic, mass production of photo prints.
 Born in the town of Bochnia near Krakow, obtained his photographer's license after a period of traineeship in photographer's shop of Juliusz Mien in Krakow. Around 1903, he opened in his family town a branch of photographer's shop of Józef Zacharski from Nowy Sącz. Finally, he opened his own studio in Bochnia [1], and later its branches in the towns of Zakopane and Brzesko. He has become a pioneer of manufacturing photo post cards by launching in Bochnia the "first, national facility for manufacturing silver bromide post cards". In order to streamline the production, he constructed a device for an automatic making of mass photo prints. The first known prints made with the use of that piece of equipment come from 1919. In 1925, after having obtained a relevant patent, he presented his device in the USA. As a result, the Eastman Kodak Company bought out Gargul's patent. His other inventions in the field of photography include an electrical apparatus for plate drying, a machine for rinsing prints, and an electrical drum for print drying. In 1933-40 he was the president of the Photographers' Guild in Krakow.

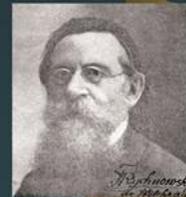

Witold Romer

1900–1967

Twórca izohelli – techniki pozytywowej w fotografii.
 Urodzony we Lwowie, pod koniec lat 20-tych XX wieku studiował na różnych uczelniach i praktykował w wielu zakładach fotograficznych w całej Europie. W roku 1931 stworzył całkowicie nową fotograficzną technikę pozytywową – izohellę. Dwa lata później objął kierownictwo zakładu fotografii na Politechnice Lwowskiej. W roku 1935 uzyskał stopień doktora chemii fizycznej na Politechnice Lwowskiej. W roku 1939 za swoją działalność fotograficzną otrzymał tytuł Honoraire Excellence FIAP.

The creator of isohella – a positive technique in photography.
 Born in Lvov, in late 1920s he studied at various colleges and trained as an apprentice with many photographers' shops all over Europe. In 1931 he created a completely new photographic positive technique called "isohella". Two years later, he became head of the Department of Photography at the Lvov Polytechnic. In 1935 he obtained the degree of doctor of physical chemistry at the Lvov Polytechnic. In 1939 he was granted the title of Honoraire Excellence FIAP (HonEFIAP) for his photographic achievements.

Franciszek Rychnowski

1850–1929

Wynalazca aparatu kalorycznego własnego systemu.
 Urodzony w Wlehradzie na Morawach, studiował na Wydziale Mechanicznym Wiedeńskiej Politechniki. Około 1887 r. zamieszkał we Lwowie. Już od młodości interesował się kaloryką, elektryką oraz fototechniką. Swoją pierwszą wynalazek, aparat kaloryczny, opatentował już w 1878 r. Na odbywającej się w tym samym roku światowej wystawie w Paryżu otrzymał za to urządzenie wielki srebrny medal. Nagrodzono go również złotym medalem francuskiej Academie Nationale, przyznając mu jednocześnie jej honorowe członkostwo. Urządzenie to znalazło szerokie zastosowanie w ogrzewaniu piwowarstw i piwowarstwie, pozwalając na zmniejszenie ilości materiału opałowego. Dzięki swojemu wynalazkowi otrzymał od hrabiego Zamojskiego zlecenie na modernizację jego browaru w Krasiczynie. W 1888 r. zainstalował pierwsze kaloryfery do ogrzewania krakowskich Sukiennic. Kolejny swój wynalazek, piec do centralnego ogrzewania mieszkań, opatentował w latach 90-tych XIX wieku.

The inventor of a calorific device to reduce the fuel combustion.
 Born in Moravia, he studied at the Faculty of Mechanical Engineering of the Polytechnic Institute in Vienna. Around 1887 he moved to Lvov, and lived there until his death. Already as a young man, he was interested in thermology, electrical engineering and photographic technology. He patented his first invention, the calorific device, as early as in 1878. He was awarded the big silver medal for that piece of equipment at the World Exposition, which was held in Paris in the same year. He also received the gold medal of the French Academie Nationale, and was granted the honorary membership in that body. The device invented by him found a widespread application in heating of buildings and in brewery industry, allowing for the reduction of fuel. Count Zamojski was impressed by the invention, and commissioned Rychnowski to modernize the count's brewery at Krasiczyn. In 1888 Rychnowski installed the first radiators to heat the Cloth Hall in Krakow. Another of his inventions, the central heating stove, was patented in the 1890s.

Stanisław Rybicki

1856–1940

Opracował zasady opalania parowozów paliwem ropopochodnym.
 Urodzony w Rzeszowie, ukończył studia na Politechnice w Karlsruhe. Był zatrudniony przy budowie linii kolejowych Stanisławów – Husiatyn i Stryj – Ławoczne. W 1885 r. został pracownikiem Generalnej Dyrekcji Austriackich Kolei Państwowych. W 1905 r. został dyrektorem austriackich Kolei Państwowych we Lwowie podejmując działania zmierzające do wykorzystania nadmiaru ropy naftowej wydobywanej w Borysławiu przy opalaniu parowozów na kolei. Przyczynił się do budowy rafinerii, największej w ówczesnej Europie, w której produkowano „ropaf”. Doprowadził do zainstalowania odpowiednich instalacji w parowozach [4]. W 1916 r. zrezygnował ze stanowiska poświęcając się działalności społecznej i gospodarczej. Należał do grupy założycieli Polskiego Towarzystwa Budowlanego. W 1917 r. został wybrany na prezesa Polskiego Towarzystwa Politechnicznego i zajmował to stanowisko do 1936 r. Ponadto był m.in. członkiem honorowym Związku Polskich Inżynierów Kolejowych i działał w Lidze Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej.

He developed the method of heating railway engines with petroleum derivative products.
 Born in Rzeszów, graduated from the Polytechnic in Karlsruhe. Worked at the construction of the Stanisławów-Husiatyn and Stryj-Lawoczne railway lines. In 1885 he became an employee of the General Management of the Austrian State Railways. In 1905 he was appointed to the position of manager of the Austrian State Railways in Lvov, and undertook initiatives aimed at utilizing the surplus amounts of oil extracted in Boryslaw for heating railway engines. He contributed to the construction of a refinery, the biggest in Europe at that time, in which that new fuel was manufactured. He caused that adequate oil combustion systems were installed on railway engines [4]. In 1916 he resigned from the post, and devoted himself to social and economic activities. He was one of the founders of the Polish Building Society. In 1917 he was elected president of the Polish Polytechnic Society in Lvov, and continued at that position until 1936. In addition, he was an honorary member of the Union of Polish Railway Engineers, and was active in the Airborne and Antigas Defence League.

Władysław Dunka de Sajo

1875–1933

Założyciel Związku Polskich Przemysłowców Naftowych.

Urodzony we Lwowie, uzyskał dyplom inżyniera na Wydziale Budowy Maszyn Politechniki Lwowskiej. Po studiach praktykował w Fabryce Maszyn i Wagonów w Sanoku i Warsztatach Kolei Państwowych w Stanisławowie. Następnie udał się na roczną praktykę do kopalni ropy naftowej w Boryslawiu [1], by ostatecznie podjąć w niej pracę na kierowniczym stanowisku. Zaangażował się w prace nad zmianami ustaw o wiertnictwie, mającymi wpłynąć na racjonalność wydobycia. W 1909 r. został wysłany na Węgry w celu przeprowadzenia prac poszukiwawczych. Wrócił do Boryslawia i objął stanowisko dyrektora Towarzystwa Naftowego „Premier”. W 1914 r. wstąpił jako ochotnik do Legionów Polskich. Następnie powrócił do pracy w przemyśle naftowym wyjeżdżając na poszukiwania do Rumunii, po czym wrócił do Boryslawia, a potem jako dyrektor techniczny Towarzystwa Naftowego przeniósł się do Rypnego. Prowadził działalność jako przemysłowiec, zakładając szereg spółek i rozpoczynając wiercenia na własną rękę. Po odzyskaniu niepodległości nadal pracował na rzecz przemysłu naftowego. Był również założycielem i organizatorem Związku Polskich Przemysłowców Naftowych.

The founder of the Union of Polish Oil Industrialists.

Born in Lvov, received his engineer's diploma at the Faculty of Machine Construction of the Lvov Polytechnic. After graduation, he worked as a trainee in the Factory of Machines and Railway Cars in Sanok and in the State Railway Workshops in Stanisławów. Next he went for a one-year internship to the oil mine in Boryslaw [1], and finally got a managerial job in the mine. He became involved in working on the amendments of the law on drilling, designed to affect the rationality of oil extracting. In 1909 he was sent to Hungary to carry out exploratory drilling works. He returned to Boryslaw, and took the position of manager of the Premier Oil Company. In 1914 he joined the Polish Legions as a volunteer but had to withdraw from the army due to his progressing disease. Later, he returned to his work in the oil industry, and left for an exploratory drilling project in Romania. After his return to Poland, he moved as Premier Oil Company technical manager to the town of Rypne. He conducted his business as an industrialist, setting up a number of companies and launching drilling projects of his own. After Poland had regained independence in 1918, he continued to work for the oil industry. He was also a founder and an organizer of the Union of Polish Oil Industrialists.

Michał Dunajewski

1882–1933

Naczelny dyrektor Galicyjsko-Akcyjnych Zakładów Górniczych w Sierszy.

Urodzony w Czarnym Dunajcu, ukończył studia górnicze na Akademii Górniczej w austriackim Loeben i elektrotechniczne w Wiedniu. W 1905 r. zatrudniony został na stanowisku inżyniera-asystenta w kopalni węgla kamiennego „Artur” w Sierszy koło Trzebinia [2,3]. Następnie kierował kopalnią rud cynku i ołowiu w Trzeblonce koło Trzebinia. Pracując w kopalni „Artur” brał między innymi czynny udział w ratowaniu górników podczas katastrofy w 1910 r. Osobiście uratował wtedy życie dwóm maszynistom. Awansując na stanowisko dyrektora naczelnego tejże kopalni, przyczynił się do jej mechanizacji i poprawy organizacji.

Born in the village of Czarny Dunajec, completed his mining studies at the Academy of Mining in the Austrian town of Loeben, and electrical engineering studies in Vienna. In 1905, he got a job as an assistant engineer in the coal mine “Artur” in Siersza [2,3]. Next, he managed the zinc and lead ore mine at Trzeblonka near Trzebinia. During his employment in the “Artur” coal mine, he took part in human rescue operation after a mine disaster in 1910. He himself saved the lives of two engine drivers. When he was promoted to the position of the mine's managing director, he contributed to mechanization, and improvement of the mine's organization.

Edward Uderski

1842–1923

Projektant przesklepienia rzeki Rudawy w Krakowie.

Urodzony w Janowie, przerwawszy naukę w kijowskim gimnazjum walczył w powstaniu styczniowym. Po ucieczce z kijowskiego więzienia dotarł do Paryża, gdzie studiował budowę dróg i mostów w tamtejszej szkole technicznej. W roku 1872 zamieszkał we Lwowie i otrzymał posadę inżyniera rządowego przy budowie Kolei Nadniestrzańskiej. Potem pracował przy budowie kolejnych linii kolejowych. Od samego początku istnienia był członkiem Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie. W toku swojej kariery zawodowej pracował między innymi przy budowie fortyfikacji w Twierdzy Przemysł. Ostatecznie osiadł w Krakowie, gdzie pracował nad projektem przesklepienia rzeki Rudawy [4] i rozbudową sieci wodociągowej. Był też zaangażowany w projekt dla Lwowa, rozbudowę dworca kolejowego, kontynuację zasklepienia rzeki Pełtwi i rozbudowę sieci tramwajowej.

The designer of vaulting of the Rudawa River in Krakow.

He stopped attending the secondary school to take part in the January Uprising. After an escape from the prison in Kiev, he reached Paris and studied construction of roads and bridges at the Paris Technical School. In 1872 he moved to Lvov, and got a job as a state engineer at the Dniester Railway line construction project. Later, he worked at the construction of several other railway lines. He was a member of the Polytechnic Society in Lvov from the very beginning of its existence. His professional career also included the construction of fortifications in the Fortress of Przemysł. Finally, he settled in Krakow, and was involved in the projects of vaulting the Rudawa River [4] and extension of the municipal water system. He was also developing projects for Lvov, including the continuation of vaulting of the Poltva River, and extension of the municipal tramway network.

Ludwik Regiec

1858–1919

Ukończył Politechnikę Wiedeńską. Podjął pracę w Krakowie jako starszy radca. Razem z Andrzejem Kędziorem byli inicjatorami i autorami koncepcji budowy kanału żeglugowego Dunaj-Odra-Wisła-Dniestr, które to dzieło byłoby wielkim osiągnięciem inżynierskim w Europie Środkowej, nie doszło jednak do skutku ze względu na wysokie koszty, wojnę oraz rozpad monarchii Austro-węgierskiej.

Regiec był autorem dokumentacji i kierownikiem robót przy regulacji Górnej Wisły. Obejmowała ona trasowanie przebiegu koryta [5], budowę obwałowań przeciwpowodziowych oraz murów bulwarowych. Oznaczały one kres zalewów powodziowych, które od wieków niszczyły tereny miejskie i ograniczały rozwój Krakowa. Regiec w kadencji 1908-1909 pełnił funkcję prezesa KTT.

Graduated from the Polytechnic in Vienna. He was one of the initiators and authors of the concept design concerning the construction of the Danube-Oder-Vistula-Dniester navigation canal. The project has never been implemented due to its high costs, the war and the disintegration of the Austro-Hungarian Empire. Regiec was also the author of the design for and the project engineer at the regulation of the Upper Vistula. In 1908-1909 he performed the function of president of the Krakow Technical Society.

Witold Rybczyński

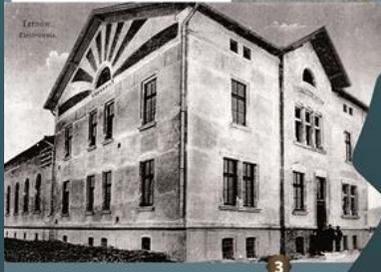
1881–1949

Autor pierwszej polskiej teoretycznej pracy naukowej na temat propagacji fal radiowych. Urodzony w Stanisławowie, studiował inżynierię lądowo-wodną w lwowskiej Szkole Politechnicznej, a potem fizykę i matematykę na Uniwersytecie Lwowskim. W 1905 r. uzyskał tytuł doktora w dziedzinie fizyki. Pracował równocześnie jako nauczyciel fizyki i matematyki oraz wykładał fizykę teoretyczną na Wydziale Ogólnym Politechniki Lwowskiej. Opublikował trzy znaczące prace naukowe [1], w tym w roku 1913 po niemiecku pierwszą polską teoretyczną pracę na temat propagacji fal radiowych "Über die Ausbreitung der Wellen in der drahtlosen Telegraphie auf der Erdkugel" [2] (pol. „O rozchodzeniu się fal radiowych nad powierzchnią Ziemi”). Miał również zainteresowania humanistyczne. Będąc świetnym prelegentem, wygłaszał odczyty z zakresu filozofii historii sztuki. Pisał również opowiadania i komedynie dla teatrów amatorskich. Ciekawostką jest fakt, że pozował Jackowi Malczewskiemu do postaci Dantego.

The author of the first Polish theoretical work on propagation of radio waves.

Born in Stanisławów, completed his studies in civil engineering at the Lvov Polytechnic, and then in physics and mathematics at the University of Lvov. In 1905 he was granted a Ph.D. diploma in physics. Later he worked both as a teacher of physics and mathematics, and as a lecturer in theoretical physics at the Lvov Polytechnic. He published three significant scientific works [1], including the one, which was published in German in 1913, and which was the first theoretical work written by a Polish scientist about the propagation of radio waves ("Über die Ausbreitung der Wellen in der drahtlosen Telegraphie auf der Erdkugel") [2]. He also had humanistic interests, and, being an excellent speaker, delivered lectures on philosophy of the history of art. He also used to write short stories and little comedies for amateur theatres.

Jan Studniarski

1876–1946

Studiował inżynierię, maszynoznawstwo i elektrotechnikę na Politechnikach w Berlinie, w Stuttgardzie oraz w Hanowerze. Został Docentem w Wojskowej Akademii Technicznej w Berlinie. W 1914 r. został dyrektorem Miejskich Zakładów Elektrycznych w Tarnowie [3], będąc w tym czasie członkiem Krakowskiego Towarzystwa Technicznego. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości był inicjatorem zrzeszenia się polskich elektrowni. Był profesorem elektrotechniki Akademii Górniczej w Krakowie i tam organizował od podstaw Zakład Elektrotechniki wraz z laboratorium. Po wybuchu II wojny światowej został aresztowany przez Niemców i wywieziony do obozu koncentracyjnego w Sachsenhausen. Dzięki interwencji międzynarodowych ośrodków naukowych powrócił do Krakowa. Prowadził wykłady w Państwowej Szkole Technicznej Górniczo-Hutniczej oraz kierował laboratorium elektrotechnicznym w Zakładzie Badań Materiałów. Po wyzwoleniu Krakowa spod okupacji niemieckiej włączył się w działalność w celu wznowienia nauczania na Akademii Górniczej, gdzie kierował Zakładem Elektrotechniki. Wraz ze swymi współpracownikami pomagał też uruchamiać zakłady przemysłowe i działające w nich urzędzenia elektrotechniczne.

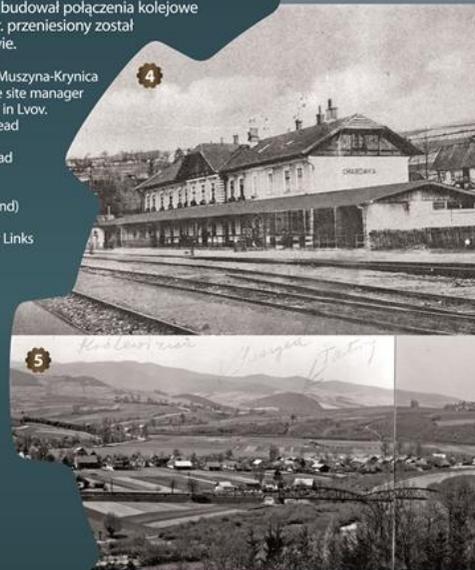
He studied engineering, theory of machines, and electrotechnics at Polytechnics in Berlin, Stuttgart, and Hanover, respectively. After graduation he became an associate professor in the Military Technical Academy in Berlin. In 1914 he was appointed to the post of manager of the municipal power plant in Tarnów [3]. After the outbreak of World War II he was arrested by the Nazis, and sent to the concentration camp at Sachsenhausen. Thanks to interventions by international scientific centres, he was released and returned to Krakow. After the liberation of Krakow from the German occupation, he was involved in activities aimed at the resumption of teaching at the Academy of Mining, and was Head of its Department of Electrical Engineering.

Ferdynand Gisman

1871–1953

Inżynier kolejowy, studiował na Wydziale Inżynierii Lądowej Politechniki Lwowskiej. Naczelnym inżynierem budowy kolei Muszyna-Krynica, administrator budowy Pierwszego Domu Techników we Lwowie. Pełnił funkcję inżyniera Wydziału Krajowego we Lwowie i pracował w Krajowym Biurze Kolejowym, które opracowywało projekty kolei lokalnych, a następnie w Dyrekcji Kolei Państwowych w Krakowie. W 1901 r. powrócił do Wydziału Krajowego, gdzie zajmował się opracowaniem projektów stacji i budowli mostów kolejowych. W roku 1909 został samodzielnym kierownikiem budowy kolei Muszyna-Krynica [4,5], którą ukończył w 1913 r. W czasie wojny pełnił obowiązki Naczelnika Sekcji Utrzymania Dróg, a po zakończeniu rządów ruskich i powstaniu Państwa Polskiego, Zastępcy Naczelnika Krajowego Biura Kolejowego, pod zarządkiem Ministerstwa kolei. Za prace te otrzymał Order Polonia Restituta, ale już jako Naczelnik Wydziału Drogowego Dyrekcji Katowickiej. W Katowicach utworzył Oddział Budowy Połączeń Górnośląskich i jako Naczelnik tego Oddziału od 1922 r. budował połączenia kolejowe oraz znaczne rozszerzenia stacji. W 1927 r. przeniesiony został do Dyrekcji kolei Państwowych w Krakowie.

A railway engineer. The lead engineer for the Muszyna-Krynica railway line construction project [4,5], and the site manager for the construction of the Technicians' House in Lvov. During the war, he performed the duties of Head of the Road Maintenance Division, and upon the emergence of the Polish state, Deputy Head of the National Railway Office subordinated to the Ministry of Railways. He was awarded the Order of Polonia Restituta (Rebirth of Poland) for those jobs. He founded the Division for the Construction of Upper Silesian Railway Links in Katowice.

Jan Walczyński

1891–

Budowniczy Państwowej Fabryki Prochu i Materiałów Kruszących w Zagroździe-Pionkach. Urodzony w Tarnowie, w roku 1914 uzyskał dyplom inżyniera chemika na Wydziale Chemicznym Politechniki Lwowskiej. Po studiach pracował w austriackiej fabryce materiałów wybuchowych. Po zakończeniu wojny został zatrudniony w laboratorium chemicznym Zbrojowni Wojsk Polskich w Krakowie. Od 1921 roku został zaangażowany w budowę i uruchomienie Państwowej Wytwórni Prochu w Zagroździe. W latach 1926-27 był pierwszym kierownikiem Fabryki Prochów Bezdymnych, potem do 1934 roku pełnił funkcję głównego chemika wytwórni. Następnie objął stanowisko dyrektora Fabryki Kwasu Siarkowego i Oleum w Kielcach, budowanej przez Państwową Wytwórnę Prochu w Pionkach.

The constructor of the State Factory of Gunpowder and Explosives at Pionki. Born in Tarnów, graduated as a chemical engineer in 1914 from the Faculty of Chemistry at the Lvov Polytechnic. After graduation, he worked in an Austrian factory of explosives. After the war, he got a job in the chemical laboratory of the Polish Army. Since 1921 involved in the construction and opening of the State Factory of Gunpowder at Pionki. In 1926-27 he was the first manager of the Smokeless Gunpowder Plant, next he performed the function of chief chemist. Later, he was appointed to the post of manager of the Sulphuric Acid factory in Kielce.

Adolf Langrod

1876–1968

Inicjator budowy i konstruktor polskich parowozów.

Urodzony w Krakowie, w 1905 r. uzyskał tytuł doktora nauk technicznych na Politechnice w Wiedniu. W latach 1919-1928 zorganizował przy Ministerstwie Komunikacji Wydział Konstrukcyjno-Doświadczalny oraz Wydział Budowy i Odbioru Taboru Kolejowego, zostając jednocześnie ich naczelnikiem. Po roku 1945 pracę w administracji i przemyśle łączył z działalnością naukową. Pracował na Politechnice Śląskiej z tymczasową siedzibą w Krakowie, organizując jednocześnie Oddział Kolejowy na Wydziale Komunikacji Wydziałów Politechnicznych Akademii Górniczej w Krakowie. Na AG był też organizatorem Katedry Budowy Taboru Kolejowego na Wydziale Komunikacji, którą kierował aż do przejścia na emeryturę. Od 1947 r. posiadał tytuł profesora zwyczajnego. W 1954 r. przeniósł się wraz ze swoją katedrą na Politechnikę Krakowską. Był autorem prac z zakresu budowy sieci trakcyjnych [1,2,3].

An initiator of construction of Polish steam engines, and a steam engine designer and builder.

Born in Krakow, in 1905 he obtained the degree of Doctor of Sciences at the Technical College in Vienna. In 1919-1928 he set up the Department of Designing and Testing, and the Department of Rolling Stock Construction and Acceptance at the Ministry of Transport, becoming at the same time head of both of them. After 1945 he combined his work in administration and industry with his scientific activities. He worked at the Silesian University of Technology, which had its temporary seat in Krakow then, and he was, at the same time, involved in establishing the Railway Department at the Faculty of Transport of the Academy of Mining in Krakow. He also established the Department of Rolling Stock Construction and headed it until his retirement. A full professor since 1947. In 1954 he moved, together with his department, to the Krakow Institute of Technology. He wrote books on construction of contact line systems [1,2,3].

Gustaw Różycki

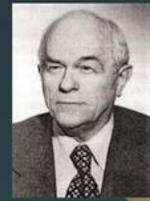
1892–1975

Współkonstruktor i producent motocykla MOJ 130 [4].

Urodzony w Suchoj Beskidzkiej, w roku 1919 uzyskał tytuł inżyniera na Akademii Górniczej w austriackim Loeben. W czasie wojny służył w armii austro-węgierskiej. Po studiach pracował w kopalniach okręgu krakowskiego i dąbrowskiego. W latach 1925-33 był przedstawicielem firmy produkującej maszyny górnicze. W 1930 r. wykupił niewielką wytwórnię maszyn i narzędzi górniczych w Katowicach i nadał jej nazwę Fabryka Maszyn oraz Odlewnia Żelaza i Metali „Moj”. Fabryka zajmowała się produkcją m.in. wiertarek oraz elektrycznych silników i wentylatorów. W roku 1937 uruchomił w niej produkcję motocykla MOJ 130, którego był współkonstruktorem wraz z Karolem Zuberem. W maju 1938 rozpoczął budowę fabryki motocykli i samochodów w Sandomierzu, którą przerwał wybuch II Wojny Światowej.

The constructor and manufacturer of MOJ 130 motorcycles [4].

Born at Sucha Beskidzka in south-east Poland, graduated from the Mining Academy in the Austrian town of Leoben in 1919. During the First World War he served in the Austro-Hungarian army. After graduation he worked as a mining engineer in coal mines of the Krakow region. In 1925-1933 he was a sales representative of a company manufacturing mining machines. In 1930 he bought out a small factory of mining machines and tools in Katowice and named it MOJ Factory of Machines and Foundry. The factory was producing, among other things, boring machines and electrical motors and fans. In 1930 he launched the production of motorcycles MOJ 130, designed and constructed by him and by his fellow-constructor, Karol Zuber. In May of 1938 he began the construction of a factory of motorcycles and automobiles in Sandomierz but the project was stopped by the outbreak of World War II.

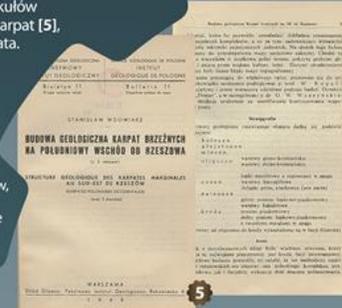

Stanisław Wdowiarz

1911–1987

Po ukończeniu studiów na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, podjął pracę w TN "Galicja". Specjalizował się w geologii naftowej i geologii regionalnej Karpat i zapadliska przedkarpackiego. W czasie wojny pracował w firmach państw okupacyjnych: "Ukniwiedobycza" i "Karpatten Öl". W 1943 roku wstąpił w szereg AK. Po wojnie zajmował wysokie stanowiska w przemyśle i instytucjach naukowych, m.in.: był naczelnym geologiem w Centralnym Zarządzie Przemysłu Naftowego, dziekanem Wydziału Geologiczno-Poszukiwawczego AGH, kierownikiem Oddziału Karpackiego Instytutu Geologicznego w Krakowie, kierownikiem Katedry Geologii Naftowej na Wydziale Górniczym AGH, dyrektorem Instytutu Wiertniczo-Naftowego AGH, kierownikiem Zakładu Geologii Naftowej na Wydziale Wiertniczo-Naftowym AGH, prodziekanem Wydziału Wiertniczo-Naftowego AGH. W uznaniu zasług został uhonorowany wieloma nagrodami i odznaczeniami. Jego dorobek naukowy obejmuje ponad 100 publikacji, prac monograficznych i artykułów zawierających oryginalne poglądy na budowę geologiczną Karpat [5], Zapadliska Przedkarpackiego, Rifu oraz innych regionów świata.

After graduation from the Mathematical and Biological Faculty of the Jan Kazimierz University in Lvov, he got a job in the Galicia Oil Company. He was a specialist in petroleum geology and regional geology of the Carpathians and the Carpathian Foredeep. In 1943 he joined the Home Army. After the war he was the chief geologist in the Central Board for Oil Industry, Dean of the Faculty of Geology and Exploration of the Academy of Mining, Chief of the Carpathian Division of the Geological Institute in Krakow, Head of the Department of Oil Geology at the Faculty of Mining of the University of Science and Technology, Director of the Institute of Drilling and Oil of the University of Science and Technology, Head of the Oil Geology Unit at the Faculty of Drilling and Oil of the University of Science and Technology, Vice-dean of the Faculty of Drilling and Oil. His scientific output includes over 100 publications [5].

Roman Ciesielski

1924–2004

W czasie okupacji uczęszczał do Szkoły Zawodowej Górniczo-Hutniczo-Mierniczej w Podgórzu. Był członkiem Armii Krajowej w Krakowskim oddziale „Żelbet”. Po wojnie kończył studia na Wydziale Budownictwa Lądowego Wydziałów Politechnicznych AGH. Następnie podjął pracę w Katedrze Mechaniki Budowli Politechniki Krakowskiej, gdzie zdobywał kolejne stopnie naukowe. W 1983 r. został członkiem Polskiej Akademii Nauk. Specjalizował się w badaniu drgań i wibracji oraz ich wpływu na budowlę [6]. Był konsultantem w biurach konstrukcyjnych przy projektowaniu budowli wysokich. Zaprojektował m.in. kominy Elektrociepłowni w Łęgu, o takiej wysokości, aby emitowane gazy spalinowe trafiały do atmosfery powyżej sfery pojawiającej się okresowo warstwy smogu. W latach 1946-1963 był kapitanem ligowej drużyny koszykarzy Cracovii oraz reprezentantem Polski. Należał do władz Naczelnej Organizacji Technicznej oraz pełnił funkcję Rektora Politechniki Krakowskiej. Jako Członek Komitetu Obywatelskiego został wybrany do Senatu pierwszej kadencji Trzeciej Rzeczypospolitej na lata 1991-92.

During the Nazi occupation of Poland, he attended the Technical School of Mining, Metallurgy and Land Surveying in Krakow. He was also a member of the local division of the Home Army. After the war, he completed his studies at the Faculty of Civil Engineering of the Academy of Mining. He specialized in research on vibrations and their impact on structures [6]. He has designed, among other projects, the chimney for Krakow heat and power station. In 1946-1963 he was the captain of a league Cracovia basketball team, and a representative of Poland. He was a member of the leadership of the NOT Polish Engineering Association, and served as the Rector of the Krakow University of Technology. Being a member of the Citizens' Committee, he was elected to the Polish Senate for the period of 1991-92.

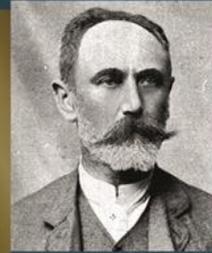

HISTORIA WODOCIĄGÓW KRAKOWSKICH

The Story of the Krakow Waterworks

Roman Ingarden (1852-1926) and other designers of the Krakow waterworks

Roman Ingarden (1852-1926) i projektanci wodociągu krakowskiego

Roman Ingarden urodził się w Bojanach na Bukowinie w rodzinie inteligenckiej. Studiował na Politechnice Wiedeńskiej, gdzie uzyskał dyplom Inżyniera Budownictwa Wodnego w roku 1876. Interesowała go działalność inżynierska od strony praktyki projektowania i wykonawstwa robót. W krótkim czasie po praktyce w Zarządzie Wodnym w Przemyslu, a następnie w Wiedniu, dał się poznać jako specjalista w zakresie regulacji rzek, budowy kanałów żeglugowych, zabezpieczeń przeciwpowodziowych, a także w budowie wodociągów i ujęć wody.

Rada miasta Krakowa wybrała go w celu przeprowadzenia ostatecznych studiów związanych z wyborem lokalizacji ujęcia wody, opracowania dokumentacji projektowej [1-5], a wreszcie stworzenia biura do budowy nowoczesnego wodociągu, którego brak miasto odczuwało od szeregu lat. Tak powstał uroczyscie otwarty w 1901 r. kompleks studni i pompowni wody zlokalizowany na Bielanych [6,7], projektowany dla pokrycia zapotrzebowania wody dla około 130 000 mieszkańców. Wydajność ujęcia wynosiła 26 000 m³/d. Miasto liczyło wówczas 85 000, a więc liczone, że inwestycja wystarczy na 20 lat.

Jednakże wbrew prognozom przyrost liczby mieszkańców był większy i tylko niepełna ilość budynków podłączonych do sieci przez jakiś czas chroniła mieszkańców przed deficytem wody. Zaczął się niustający proces rozbudowy i modernizacji ujęcia na Bielanych, a potem wprowadzenie bardziej efektywnych procesów uzdatniania, gdy jakoś wód Wisły ulegała stopniowej degradacji.

W 1946 r. liczba mieszkańców korzystających z wodociągu przekroczyła 300 000, jednostkowy wskaźnik zużycia wody zwiększył się do 100 dm³/osobę i wykazywał niepokojącą tendencję wzrostu. Kryzys nastąpił w roku 1954/55 w zimie, znany w Krakowie jako katastrofa fenolowa, gdy przy studniach wody stały kolejki mieszkańców z wiaderkami. W rekordowym tempie realizowano projekt i budowę nowej stacji uzdatniania wody, a źródłem jej z konieczności stała się Rudawa. Głównym projektantem nowego ujęcia i stacji uzdatniania – o limitowanej wielkości rzeki wydajności 55 000 m³/d – był mgr inż. Mieczysław Duma, specjalista z Biura Projektów Budownictwa Komunalnego, absolwent Politechniki Lwowskiej.

Jeszcze dwa razy powstawał w Krakowie kryzys braku wody. Za pierwszym razem pokonano go oddając w 1974 r. wodociąg Raba I [8] oparty na wodzie z Raby jeszcze przed utworzeniem zbiornika Dobczyckiego. Woda dopływała do miasta rurociągiem o średnicy 1,0 m i długości 30 km. Projektantem urządzeń był mgr inż. Wiesław Migdał – absolwent Politechniki Krakowskiej. Wydajność tego zakładu wynosi 80 000 m³/d. Nie zaspokoiło to potrzeb miasta w latach 80-tych głównie z powodu wzrostu wskaźnika jednostkowego zużycia wody przekraczającego 200 dm³/d, co wynikało ze sprzedaży wody mieszkańcom poniżej kosztów własnych.

Po wybudowaniu zbiornika Dobczyckiego [9] zrealizowano wodociąg Raba II [10] i drugą nitkę rurociągu o średnicy 1,4 m, łączna wydajność wody czerpanej z Raby osiągnąć może 160 000 m³/d. Projektantem wodociągu był mgr inż. Waław Kordeusz – absolwent Politechniki Krakowskiej. Wprowadzone zasady ekonomicznej kalkulacji kosztów sprzedawanej wody spowodowały, że wskaźnik jej zużycia powrócił do poziomu racjonalnego około 150 dm³/d, w związku z czym obecnie miasto, pomimo że z wody korzysta 100% mieszkańców, a liczba mieszkańców dochodzi do 800 000, posiada rezerwy zarówno w źródłach wody, jak i w stacjach uzdatniania, a niezawodność dostawy po stronie Przedsiębiorstwa MPWiK jest bardzo wysoka.

Roman Ingarden was born at Bojany in the territory of Bukovina, in a physician's family. He studied at the College of Technology in Vienna, and in 1876 obtained the degree of civil engineer. His professional interests focused on practical engineering activities in the aspects of designing and execution of projects. Soon after a period of traineeship in the Water Management Authority in Przemysl and later in Vienna, he proved to be a specialist in river regulation, construction of navigation canals, flood protections, as well as construction of water supply systems and water intakes.

The Council of the City of Krakow appointed him to carry out final studies relating to the selection of a water intake location, to prepare design documentation [1-5] and, last but not least, to establish an office for the construction of a modern, municipal water supply system that the city had been lacking for several years.

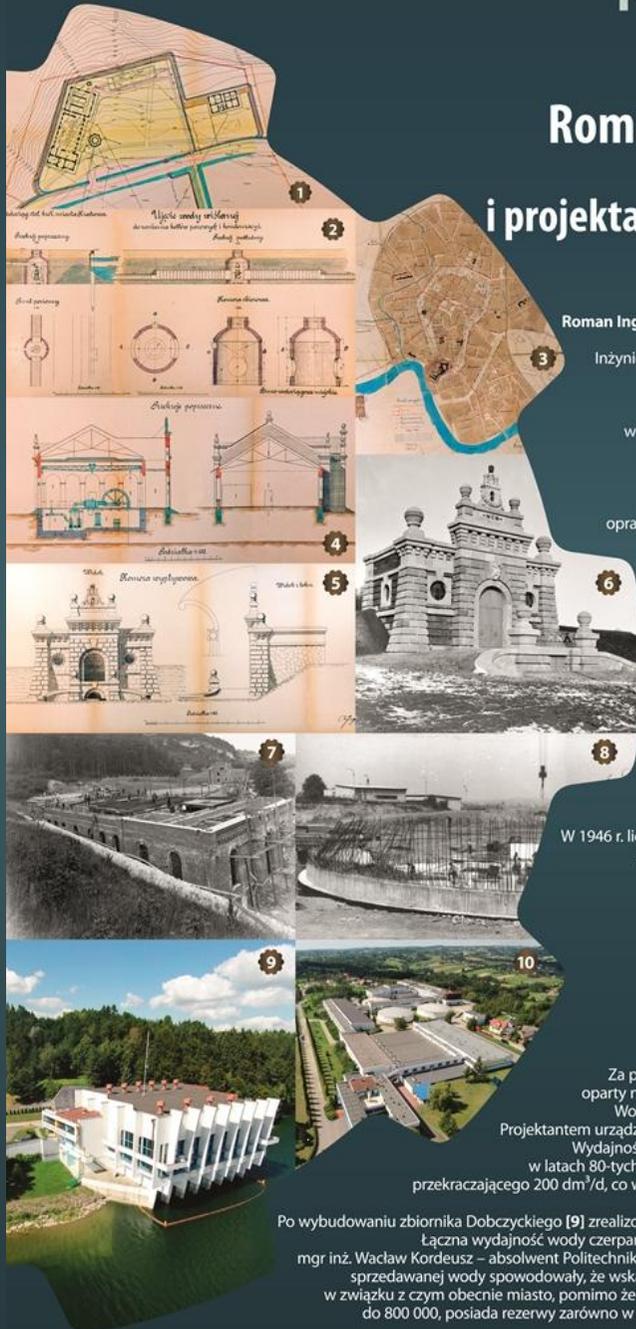
It is in that way that the ceremonially opened (1901) complex of wells and water pumping stations in the Krakow's district of Bielany had been created [6,7]. The facility was designed to satisfy water demand needs of ca. 130,000 inhabitants. The yield of the water intake was 26,000 m³/day. Since at that time the city had about 85,000 dwellers, the expectation was that the facility would suffice for 20 years.

However, contrary to projections, the increase in the number of inhabitants was bigger than expected, and only due to the fact that not all buildings were at that period connected to the water supply system, the inhabitants were, for some time, safe from water deficit. Soon there began an incessant process of extending and modifying the Bielany water intake facility, followed by introduction of more efficient water treatment processes as the quality of the Vistula water was gradually deteriorating. In 1946, the number of the water supply system users exceeded 300,000, while the index of daily water consumption rose up to 100 dm³/person, and was displaying an alarming growing tendency.

The crisis, known in Krakow as the phenol disaster, erupted in winter of 1954/55, when people with buckets formed long queues around municipal wells. Design of a new water treatment plant was then prepared in record time, and the plant was built equally quickly. The new source of water for the city was, by necessity, that of the river of Rudawa. The lead designer of that new water intake and treatment project was Mieczyslaw Duma, a specialist from the Krakow Municipal Project Design Office, and a graduate of the Lvov Polytechnic. Due to the river size, the Rudawa water intake had a limited capacity of only 55,000 m³/day.

The water deficit crisis hit Krakow still two more times. For the first time, the municipal authorities managed to resolve the crisis by putting into operation (1974) the Raba I water main [8] drawing water from the river of Raba, still before the construction of the Dobczyce man-made water reservoir. Water flows to the city through a pipeline, which is 30 km in length and 1.0 m in diameter. The lead designer for the project was Wieslaw Migdal, a graduate of the Cracow Institute of Technology. The facility's capacity is 80,000 m³/day. This could not satisfy the demand of the city in the 1980s, mainly due to the increase of the index of water consumption per person, which exceeded 200 dm³/day, and resulted from selling water to users at prices below own production costs.

Following the construction of the Dobczyce reservoir [9], the Raba II water main [10] was built, with its pipeline of 1.4 m in diameter. The lead designer for that project was Waław Kordeusz, another graduate of the Cracow Institute of Technology. Introducing the principles of economy into calculation of costs of water sold to urban users caused that the consumption index returned to a reasonable level of ca. 150 dm³/day so, by reason of that, and despite the fact that 100% of 800,000 city dwellers use water from the municipal water supply system, the city has now reserves of water, both in water sources, and in water treatment plants, while the reliability of supplies from the MPWiK Municipal Water and Sewerage Authority is very high.

Mieczysław Jeżewski

1890–1971

Konstruktor lamp radiowych i odbiorników radiowych [1].
Urodzony w Warszawie, ukończył studia na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od 1919 r. rozpoczął pracę na organizowanej w Krakowie Akademii Górniczej, na stanowisku asystenta. W 1920 r. uzyskał tytuł doktora filozofii. Pięć lat później objął kierownictwo Katedry Fizyki na Wydziale Hutniczym Akademii Górniczej w Krakowie.

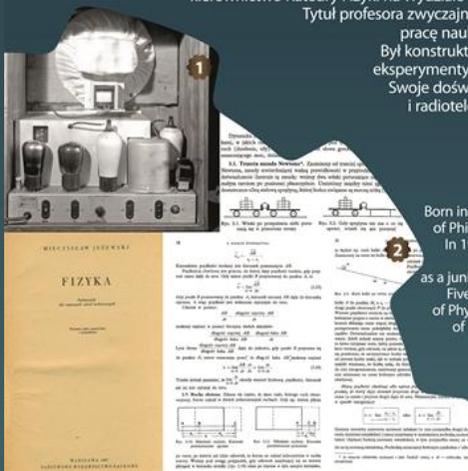
Tytuł profesora zwyczajnego uzyskał w 1934 r. Dzielił czas pomiędzy pracę naukową w dziedzinie fizyki [2] i pasję radiową. Był konstruktorem własnych lamp radiowych i prowadził eksperymenty z wieloma typami odbiorników radiowych. Swoje doświadczenia przedstawił w książce „Radiofonia i radiotelegrafia”. Był inicjatorem powstania w 1925 r. czasopisma „Radio dla wszystkich” wydawanego w Krakowie.

A designer and a builder of radio lamps and receivers [1].

Born in Warsaw, he completed his studies at the Faculty of Philosophy of the Jagiellonian University in Krakow. In 1919 he began his professional work at the newly established Academy of Mining in Krakow as a junior lecturer. In 1920 he received his Ph.D. degree. Five years later, he became head of the Department of Physics at the Faculty of Metallurgy of the Academy of Mining. He was appointed full professor in 1934.

He divided his time between research work in physics [2], and a ham radio passion. Jeżewski was a constructor of his own radio lamps, and conducted experiments involving many types of radio receivers. He presented his experiments in a book.

He was also an initiator of establishing in 1925 a journal on radio-related problems for general public, which was issued in Krakow.

Andrzej Jellonek

1907–1998

Twórca naukowej szkoły metrologii elektrycznej.
Urodzony w Krakowie, ukończył w 1931 roku studia na Wydziale Elektromechanicznym Politechniki Lwowskiej. Jeszcze w trakcie studiów rozpoczął pracę na swojej uczelni jako młodszy asystent w Katedrze Fizyki. Równocześnie podjął pracę w Państwowych Zakładach Tele- i Radiotechnicznych w Warszawie [3]. W latach 1932-34 był starszym asystentem w Laboratorium Radiotechnicznym Politechniki Lwowskiej.

Po zakończeniu II Wojny Światowej osiadł na stałe we Wrocławiu, gdzie pracował na Politechnice Wrocławskiej. W roku 1946 został mianowany profesorem nadzwyczajnym.

The creator of the Polish school of electrical metrology.

Born in Krakow, graduated from the Faculty of Electromechanics of the Lvov Polytechnic in 1931. Still being a student, he started to work as a junior lecturer at the Department of Physics of his school. At the same time he got a job in State Radio Engineering Works in Warsaw [3]. In 1932-34 he was a senior assistant lecturer in the Radio Engineering Lab of the Lvov Polytechnic. After the end of World War II he settled in Wrocław, and worked at the Wrocław University of Science and Technology. In 1946 he was appointed associate professor.

Henryk Machalski

1835–1919

Konstruktor węglowego mikrofonu proszkowego [4].
Urodzony w Jodłówce w powiecie Bocheńskim, był inżynierem kolejnictwa. Pracował na liniach kolejowych Kraków – Wiedeń i Lwów – Czerniowice – Jassy. Opracował konstrukcję proszkowego mikrofonu węglowego. Z jego użyciem skonstruował własny typ telefonu, na który w roku 1879 otrzymał patent. Był to jeden z pierwszych na świecie patentów. Prezentacji swojej konstrukcji dokonał w kwietniu 1881 r. transmitując do Lwowa odbywający się w Żółkwi koncert. Później telefon ten zainstalowano i używano na linii kolejowej Lwów – Czerniowice.

The constructor of a carbon powder microphone [4].

Born at the village of Jodłówka near Bochnia, he was a railway engineer. Worked on the Krakow-Vienna and Chernivtsi-Jassy railway lines. He devised his own model of a carbon powder microphone. Using it, he constructed his own telephone, for which he obtained a patent in 1879.

This was one of the first patents in the world. The public presentation of his invention took place in April 1881, when he broadcast to Lvov a concert, which was held in Zhovkva. Later that telephone was installed and used on the railway line between Lvov and Chernivtsi.

Jan Ziembicki

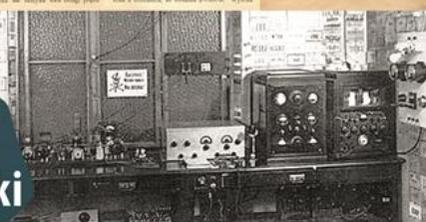
1909–1969

Pionier krótkofalarstwa i telewizji amatorskiej.

Urodzony we Lwowie, w 1940 r. uzyskał dyplom inżyniera elektryka na Oddziale Elektrotechnicznym Wydziału Mechanicznego Politechniki Lwowskiej. Był współzałożycielem i sekretarzem powstałego w 1924 r. Lwowskiego Klubu Radiowców [7], który w 1930 r. stał się załącznikiem Polskiego Związku Krótkofalowców. Był redaktorem „Krótkofalowca Polskiego”, w którym opublikował kilkadziesiąt artykułów technicznych, w tym także dotyczących własnych pionierskich konstrukcji. W 1929 roku kierował pierwszą w Polsce akcją pomocy w likwidacji skutków powodzi w dorzeczu Wisły, Sanu i Dniestru przy użyciu sieci krótkofalarskiej. Jego stacja krótkofalowa [5,6] była w owym czasie uważana za najlepszą pod względem technicznym w Polsce.

A pioneer of ham radio and amateur TV.

Born in Lvov, in 1940 he obtained the diploma of master's degree in electrical engineering at the Lvov Polytechnic. He was a co-founder and a secretary of the Lvov Ham Radio Club [7] established in 1924, which later, in 1930, originated the Polish Amateur Radio Union. Ziembicki was also the editor-in-chief of the *Krótkofalowiec Polski* [Polish Ham Radio] journal, in which he published a several dozen or so of articles about technical issues, including also papers concerning his own, innovative structures. In 1929 he was in charge of the rescue operation concerning the removal of effects of flood in the drainage area of the Vistula, the San, and the Dniester, the first action of that type in Poland to be carried out with the use of the ham radio network. His short-wave station [5,6] was at that time regarded to be technically the best one in Poland.

Prof. Walery Jaworski

1849 – 1924

Absolwent Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego (1879 r.). Profesor tej uczelni, kierownik Katedry Chorób Wewnętrznych, był jednym z pionierów gastrologii. W lutym 1896 r. stworzył w Krakowie jedną z pierwszych, na ziemiach polskich (pionierszą uniwersytecką), pracownię radiologiczną. Był jednym z pierwszych na świecie lekarzy, którzy rutynowo i metodycznie zaczęli stosować promieniowanie X w praktyce klinicznej. Wykonał przy tym pierwsze na świecie radiologiczne badania żołądka z użyciem środków kontrastujących. W 1899 r. opisał bakterie *Vibrio rugula* (nazwane później *Helicobacter pylori*) sugerując, że mogą one powodować choroby układu trawienia. Dopiero w 2005 r. tezę tę potwierdzili R. Warren i B. Marshall, za co zostali uhonorowani Nagrodą Nobla.

A graduate of the Faculty of Medicine of the Jagiellonian University (1879). Professor of the University, head of its Department of Internal Diseases, he was one of pioneers of gastroenterology. In February 1896 he set up in Krakow the first university-based radiological laboratory. He was one of the world's first doctors to use X-rays routinely and methodically in daily clinical practice. He performed the world's first radiological examination of a stomach with the use of contrasting agents. In 1899 he described bacteria living in the human stomach and named them *Vibrio rugula* (later they were given the name of *Helicobacter pylori*), and suggested they might cause the digestive system diseases. Robin Warren and Barry Marshall, two scholars who received the Nobel Prize, confirmed his findings only in 2005.

Prof. Stanisław Januskiewicz

1903 – 1979

Absolwent Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu im. Stefana Batorego w Wilnie (1928 r.). Był kierownikiem Katedry Radiologii Śląskiej Akademii Medycznej (1957-1964), a następnie kierownikiem Katedry Radiologii Akademii Medycznej w Krakowie (1964-1971). Jego zainteresowania skupiły się między innymi na zagadnieniach technicznych w dziedzinie radiologii. W 1935 r. opatentował urządzenie, które stało się pierwowzorem dla tzw. przesyłki głębinowej, stosowanej obecnie w każdym aparacie rentgenowskim na świecie.

Graduated from the Faculty of Medicine of the Stefan Batory University in Vilnius (1928). He was head of the Department of Radiology at the Medical Academy of Silesia (1957-1964), and next headed the Department of Radiology at the Academy of Medicine in Krakow (1964-1971). His scientific interests focused on, among other things, technical issues relating to radiology. In 1935 he patented a device, which became a prototype for the so-called collimator, which nowadays is used in any X-ray apparatus all over the world.

Prof. Karol Mayer

1882 – 1946

Absolwent Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego (1911 r.). W 1921 r. został pierwszym w Polsce profesorem radiologii i objął kierownictwo pierwszej polskiej Katedry Radiologii na Uniwersytecie Poznańskim. W roku 1925 został wybrany pierwszym prezesem Polskiego Lekarskiego Towarzystwa Radiologicznego. W roku 1914 w Krakowie, ogłosił nowatorską metodę „uzyskiwania ostrego obrazu serca z zacieraniem struktur sąsiadujących tkanek”. Stał się w ten sposób światowym prekursorem techniki tomografii rentgenowskiej (wykonywanie tzw. zdjęć warstwowych przy pomocy aparatu rentgenowskiego). W 1916 r. wydał monografię „Radiologiczne rozpoznanie różniczkowe chorób serca i aorty”, w której zawarł opis wynalezionej przez siebie metody, a także przykłady jej praktycznego zastosowania.

A graduate of the Faculty of Medicine of the Jagiellonian University (1911). In 1921 he became the first professor of radiology in Poland, and took over as head of the first Polish Department of Radiology at the University of Poznań. In 1925 he was elected the first president of Polish Medical Society of Radiology. In 1914, in Krakow, he published an innovative method of "obtaining a sharp image of human heart with blurring the structures of neighbouring tissues". In that way, Professor Mayer became the world's precursor of X-ray tomography (imaging by sections with the use of an X-ray device). In 1916 he published a monograph on "Radiological differential diagnosis of aorta and heart diseases", in which he described the method invented by him, as well as the examples of the practical application of it.

NAUKOWCY KRAKOWA I ICH WKŁAD W ROZWÓJ ŚWIATOWEJ RADIOLOGII

Scientists from Krakow and their contribution to the development of world radiology

Prof. Karol Olszewski

1864 – 1915

Fizyk i chemik, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego. Uznawany był za jeden z największych na świecie autorytetów w dziedzinie skraplania gazów; nominowany do Nagrody Nobla. W kilka dni po ogłoszeniu odkrycia promieni X (5 stycznia 1896 r.) przez Wilhelma Roentgena, powtórzył jego doświadczenie. W dniach 8-20 stycznia 1896 r. wykonał serię zdjęć rentgenowskich, a ok. 7 lutego 1896 r. badanie radiologiczne dla potrzeb klinicznych. Były to pierwsze badania radiologiczne wykonane na ziemiach polskich. Wszystkie badania Olszewski wykonał zestawem rentgenowskim własnej konstrukcji [fot.]. Prof. Olszewski jest zaliczany w poczet pionierów światowej radiologii.

A physicist and a chemist, professor of the Jagiellonian University. He was considered to be one of the world's foremost authorities in the field of liquefaction of gases; nominated for the Nobel Prize. A few days after the announcement of X-rays by Wilhelm Roentgen (5 January 1896), he repeated Roentgen's original experiment. Within the period of 8-20 January 1896, he made a series of X-ray images, and around 7 February 1896, a radiological examination for clinical needs. This was the first radiological examination completed within the Polish territory. All Professor Olszewski's examinations and experiments were carried out by means of an X-ray set of his own construction [photo]. He is counted among pioneers of the world radiology.

HISTORIA I WSPÓŁCZESNOŚĆ RADIOLOGII W KRAKOWIE

History and the Present Day of Radiology in Krakow

From the very beginning, the development of radiology in Krakow has been associated with laboratories operating based on units of the Jagiellonian University, Academy of Medicine, or those of St. Lazarus Hospital (renamed to be the Clinical Hospital, and later the University Hospital). On 15 October 1951 the **Department of Radiology** was established, headed by ass. Prof. **Julian Chudyk**. Soon the Department has become the central radiological research and teaching unit for Krakow's medical circles.

The chronological list provided below illustrates the rate and diversity of research works in the field of diagnostic techniques, innovative at national and worldwide levels, which were being implemented into clinical practice on a current basis and which, in the case of Poland, were trailblazing projects. It has been, and continues to be the task and ambition of every Head of the Department to run and manage it so that it would equal the world's best.

Prof. Stanisław Januszkiewicz

Introduction of peripheral vessels angiography into clinical practice.

Prof. Olgierd Billewicz

Examination of Egyptian mummies (radiography). Application of computed tomography, mammography and interventional radiology; for the first time in south-east Poland.

Prof. Józef Kuśmiderski

Examination of Egyptian mummies; one of the world's first comprehensive studies of the mummy using modern post-processing techniques, including the first attempt at intravital facial reconstruction based on image data only, without unwrapping of the mummy. Introduction of interventional neuroradiology into clinical practice; for the first time in south-east Poland.

Prof. Andrzej Urbanik

Development and application of magnetic resonance cholangiopancreatography methods; the first comprehensive evaluation of the usefulness of MRCP performed in Poland. Introduction of the CT and MR virtual endoscopy techniques into the diagnostic imaging; for the first time in Poland. Proton magnetic resonance spectroscopy (HMRS) examinations of brain, especially concerning brain aging; the first in Poland comprehensive HMRS examinations concerning brain aging. Phosphorous magnetic resonance spectroscopy (PMRS); central nervous system and muscles examinations using phosphorus MR spectroscopy, carried out for the first time ever in Poland. Functional MR imaging (fMRI) of brain; one of the first in Poland fMRI examinations made on a large scale, especially the innovative study of memory, aspects of bilingualism, left-handedness, emotions, pain, and hypnosis. Methods of dental diagnostics with the use of MR and CT techniques; the first in Poland MR examinations of temporomandibular joint, as well as the application of CT examination in the planning of implants. Information systems in radiology – RIS, PACS and teleradiology; for the first time in Poland. Rapid Prototyping Techniques; the first in Poland experiments with the medical modelling technique with practical application in maxillofacial surgery and neurotraumatology. Rotational Digital Subtraction Angiography with 3D reconstruction; for the first time in Poland. MR diagnostics of fetuses; imaging examinations including (for the first time in Poland) the HMRS study of fetal brain. Comprehensive MR diagnostics of prostate; the first in Poland examinations using transrectal coil (imaging, DWI, PMR, HMRS). Comprehensive MR diagnosis of breast with MR biopsy; the first in Poland application of MR breast biopsy. Comprehensive MR/ultrasound diagnosis with imaging fusion in rheumatic diseases; the first such procedures used in Poland. X-ray and CT examinations for paleopathology; examination of remains from historic cemeteries. Virtual CT autopsy; performing routine examinations using virtual CT autopsy (for the first time in Poland) for forensic purposes; also, for the first time in Poland, virtual MR autopsies were performed. X-ray and CT examination of General Władysław Sikorski's remains. Investigation of the effect of alcohol on the central nervous system; the first in Poland and one of the few in the world comprehensive studies of the effect of alcohol on the CNS using HMRS and DWI. Studies of the central nervous system of children with Fetal Alcohol Spectrum Disorder (FASD); the first in Poland and one of the few in the world comprehensive studies of the effect of alcohol on the CNS using MRI, HMRS and DWI.

The activities of the Department of Radiology have repeatedly been rewarded. The Department staff received 15 national and 12 international awards, including but not limited to those of the highest European or world ranks, granted during such congresses, as European Congress of Magnetic Resonance, European Respiratory Society Congress, European Congress of Radiology, European Association of Urology Congress, Radiological Society of North America Congress, and American Society of Neuroradiology Congress. There are also 17 honorary awards or titles on the Department's scorecard, like honorary membership in Polish and foreign scientific societies, and medals.

od / from

1957

Prof. Stanisław Januszkiewicz

Wprowadzenie do praktyki klinicznej angiografii naczyń obwodowych.

1975

Prof. Olgierd Billewicz

Badania radiologiczne mumii egipskich. Zastosowanie tomografii komputerowej, mammografii i radiologii zabiegowej, po raz pierwszy w Polsce Południowo-Wschodniej.

1988

Prof. Józef Kuśmiderski

Badania mumii egipskich; jedno z pierwszych na świecie kompleksowych opracowań badania mumii z użyciem nowoczesnych technik postprocessingu, w tym pierwsze próby rekonstrukcji twarzy na podstawie jedynie danych obrazowych, bez rozwijania obiektów. Wprowadzenie neuroradiologii zabiegowej do praktyki klinicznej, po raz pierwszy w Polsce Południowo-Wschodniej.

1998

Prof. Andrzej Urbanik

Opracowanie i aplikacja metody cholangiopancreatografii MR (MRCP); pierwsza kompleksowa ocena przydatności tej metody, przeprowadzona w Polsce. Wprowadzenie wirtualnej endoskopii tomografii komputerowej (TK) i rezonansu magnetycznego (MR) do diagnostyki obrazowej; po raz pierwszy w Polsce. Badania spektroskopowe mózgu (spektroskopia rezonansu magnetycznego – HMRS), szczególnie dotyczące starzenia się mózgu; pierwsze w Polsce kompleksowe badania HMRS. Spektroskopia fosforowa rezonansu magnetycznego – PMRS; pierwsze w Polsce badania mózgu i mięśni z użyciem tej techniki. Obrazowanie przy pomocy rezonansu magnetycznego (fMRI) mózgu; nowatorskie badania pamięci, aspektów dwujęzyczności, leworręczności, emocji, bólu i hipnoz; po raz pierwszy w Polsce. Metody diagnostyki stomatologicznej przy pomocy techniki rezonansu magnetycznego i tomografii komputerowej; pierwsze w Polsce badania w technice MR dotyczące stawu skroniowo-zuchwowego, a także zastosowanie badań TK w planowaniu implantów. Systemy informatyczne w radiologii – RIS, PACS i teleradiologia; po raz pierwszy w Polsce. Techniki Rapid Prototyping; pierwsze w Polsce doświadczenia z techniką modelowania medycznego z zastosowaniem w chirurgii twarzowo-szczękowej oraz neurotraumatologii. Rotacyjna, cyfrowa angiografia subtrakcyjna z rekonstrukcją trójwymiarową; po raz pierwszy w Polsce. Diagnostyka płodów przy użyciu rezonansu magnetycznego z zastosowaniem protonowej spektroskopii (HMRS) mózgow płodów; po raz pierwszy w Polsce. Kompleksowa diagnostyka rezonansu magnetycznego prostaty; po raz pierwszy w Polsce. Kompleksowa diagnostyka rezonansu magnetycznego piersi z biopsją; po raz pierwszy w Polsce. Kompleksowa diagnostyka MR/USG z fuzją obrazową w chorobach reumatycznych; po raz pierwszy w Polsce. Badania RTG i TK dla potrzeb paleopatologii; badania szczątków z historycznych cmentarzysk. Wirtualna autopsja tomografii komputerowej; po raz pierwszy w Polsce wprowadzenie rutynowych badań w technice wirtualnej autopsji TK dla potrzeb medycyny sądowej. Badanie RTG i TK szczątków generała Władysława Sikorskiego. Kompleksowy program zaawansowanej diagnostyki oraz wewnątrznaczyniowego leczenia niedokrwiennego udaru mózgu. Badania wpływu alkoholu na mózg; jedno z nielicznych na świecie kompleksowych badań z zastosowaniem techniki HMRS i DWI. Badania mózgow u dzieci z zaburzeniami Fetal Alcohol Spectrum Disorder (FASD); jedno z nielicznych na świecie kompleksowych z zastosowaniem techniki MRI, HMRS i DWI.

Działalność Katedry Radiologii była wielokrotnie nagradzana – zespół Katedry otrzymał 15 nagród krajowych oraz 12 zagranicznych, a wśród nich o najwyższej randze europejskiej lub światowej na takich kongresach jak: European Congress of Magnetic Resonance, European Respiratory Society Congress, European Congress of Radiology, European Association of Urology Congress, Radiological Society of North America Congress, American Society of Neuroradiology Congress. Na koncie Katedry znajduje się także 17 nagród lub tytułów honorowych jak: członkostwa honorowe polskich i zagranicznych towarzystw naukowych, medale „za zasługi dla Polskiej Radiologii” czy „Medal Edukacji Narodowej”.

Prof. dr hab. inż.
Michał Życzkowski

12.04.1930 – 12.05.2006

Wybitny specjalista o międzynarodowej renomie w zakresie mechaniki, wychowawca kilku pokoleń znakomych uczonych. Profesorem tytularnym został już w wieku 32 lat. Wieloletni pracownik Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej. Był niekwestionowanym autorytetem w sprawach naukowych, wywarł duży wpływ na wysoką pozycję Wydziału wśród polskich uczelni technicznych. W latach 1981-82 pełnił funkcję dziekana Wydziału Mechanicznego, a w latach 1982-1995 dyrektora Instytutu Mechaniki i Podstaw Konstrukcji Maszyn. Był członkiem PAN, PAU i Austriackiej Akademii Nauk. Został odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Doktor Honoris Causa Politechniki Krakowskiej. Jego imieniem została nazwana jedna z ulic w Krakowie, a także jedna z sal wykładowych Wydziału Mechanicznego [1].

Wybrane publikacje / Selected publications [3]:
Tablice funkcji Eulera i pokrewnych (1954); Wybór zadań i przykładów z podstaw teorii sprężystości i plastyczności (wsp. W. Krzyż) (1955); Obciążenia złożone w teorii plastyczności (1973) [2]; Combined loadings in the theory of plasticity (1973); I-section arch under stability constraints. Optimization via a mathematical programming method (wsp. B. Bochenek) (1989); Structural optimization under stability and vibration constraints (1989); Strength of structural elements (1991).

A top world-renowned specialist in the field of Mechanical Engineering and an educator of a few generations of eminent scholars. He was awarded a professorship already at the age of 32. A long-time employee of the Faculty of Mechanical Engineering of the Cracow University of Technology. He was an uncontested authority in scientific problems and had a significant influence on a high rank of the Faculty among Polish technical universities. In the years 1981-82 he was the Dean of the Faculty of Mechanical Engineering, and in the years 1982-1995 the Director of the Institute of Mechanical Engineering and Fundamentals of Machine Design. He was a member of the Polish Academy of Sciences, Polish Academy of Learning and the Austrian Academy of Sciences. He was awarded, among others, the Knight's Cross of the Order of Polonia Restituta and the Commander's Cross of the Order of Polonia Restituta. He received the title of Doctor Honoris Causa from the Cracow University of Technology. One of the streets in Cracow and also one of the lecture halls of the Faculty of Mechanical Engineering were named in his honour [1].

Prof. dr hab. inż.
Jan Harasymowicz

18.03.1921 – 05.03.2008

Wieloletni pracownik Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej. Dzięki wyrazistej osobowości należał zawsze do legendarnych postaci Politechniki Krakowskiej. Pozostawił po sobie bardzo dużą grupę wybitnych wychowanków. Profesor w dyscyplinie budowa i eksploatacja maszyn, specjalizował się w narzędziach do obróbki skrawaniem [4]. Był prekursorem badania niezawodności narzędzi. Został odznaczony m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Armii Krajowej oraz Orderem Legii Honorowej. Doktor Honoris Causa Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy.

Wybrane publikacje / Selected publications [5]:
Obróbka ciągła wielościągów (1965); Głowice frezowe (1969); Narzędzia skrawające wraz z ćwiczeniami projektowymi (1972); Technologia maszyn (1975); Podstawy projektowania narzędzi skrawających wraz z podstawami technologicznymi (wsp. E. Górski) (1976); Narzędzia skrawające. Ćwiczenia projektowe (1980); Wybrane zagadnienia z organizacji gospodarki narzędziowej (wsp. J. Gawlik) (1986).

A long-time employee of the Faculty of Mechanical Engineering of the Cracow University of Technology. Thanks to his strong personality he belonged to legendary figures of the Cracow University of Technology. He left behind a very large group of outstanding students. He was a Professor of Mechanical Engineering and Machine Operation, specializing in machining tools, precursor of tools reliability testing [4]. He was awarded, among others, the Officer's Cross of the Order of Polonia Restituta, Home Army Cross and the Order of the Legion of Honour. He received the title of Doctor Honoris Causa from UTP University of Science and Technology in Bydgoszcz.

Prof. dr hab. inż.
Jerzy Edward Cyklis

31.07.1936 – 24.12.2009

Specjalista w zakresie automatyki i robotyki oraz budowy i eksploatacji maszyn. Opracował metodę macierzową do modelowania i sterowania systemami produkcyjnymi [6]. Wieloletni pracownik Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej. Dziekan Wydziału Mechanicznego w latach 1993-1999. W czasie trwania jego kadencji wszystkie jednostki, w tym administracja Wydziału Mechanicznego zostały przeniesione na teren kampusu Czynny. Był jednym z prekursorów niezależności finansowej poszczególnych wydziałów Politechniki Krakowskiej. Przez wiele lat kierował Instytutem Technologii Maszyn i Automatyzacji Produkcji. Został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Jedną z sal wykładowych Wydziału Mechanicznego nazwano jego imieniem i odsłonięto w niej tablicę pamiątkową [7].

Wybrane publikacje / Selected publications [8]:
Wybrane problemy badania dynamiki maszyn (obrobek skrawających) (1974); Optymalne decyzje w procesach produkcyjnych. Metody matematyczne (1984); Matrix model for flexible manufacturing system (1993)

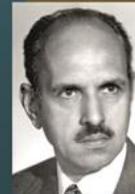
A specialist in Automatic Control Engineering as well as in Robotics and Machine Design and Operation. He developed a matrix method of production systems modelling and control [6]. He was a long-time employee of the Faculty of Mechanical Engineering of the Cracow University of Technology. He held a post of the Dean of the Faculty of Mechanical Engineering in the years 1993-1999. During his term of office all the units, including the administration unit of the Faculty of Mechanical Engineering, were relocated to the Czynny campus. He was one of the precursors of financial independence of the University faculties. For many years he managed the Institute of Production Engineering and Automation. He was awarded the Knight's Cross of the Order of Polonia Restituta. One of the lecture halls of the Faculty of Mechanical Engineering was named in his honour and a memorial board was placed in it [7].

**INŻYNIEROWIE
I ICH DZIEŁA**
Engineers and their works

Prof. dr hab. inż.
Stanisław Rudnik

29.05.1923 – 20.02.2004

Profesor inżynierii materiałowej. Był autorem nowatorskich w skali światowej badań wpływu wtrąceń niemetalicznych na własności stali [9]. Jego badania miały istotny wpływ na poprawę jakości wyrobów polskiej metalurgii. Z jego inicjatyw w pierwszej połowie lat 80. ubiegłego wieku na Wydziale Mechanicznym Politechniki Krakowskiej rozpoczęto kształcenie studentów na kierunku inżynieria materiałowa. Wieloletni pracownik Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej. W latach 1965-1972 pełnił funkcję prorektora Politechniki Krakowskiej, a w latach 1972-1973 i 1975-1981 był dziekanem Wydziału Mechanicznego. Jedną z sal wykładowych Wydziału Mechanicznego nazwano jego imieniem i odsłonięto w niej tablicę pamiątkową [10]. Członek Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego w latach 1988-1990. Został odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Wybrane publikacje / Selected publications [11]:
Zarys metalurgii i przeróbki plastycznej (wsp. W. Łoskiewicz) (1953); Wpływ wtrąceń niemetalicznych na topologiczne własności mechaniczne elementów stalowych walcowanych na gorąco (1962); Metaloznawstwo. Cz. I (1970); Metaloznawstwo. Cz. II (1979)

He was a professor of Materials Engineering and the author of innovative research on the influence of non-metallic inclusions on the properties of steel [9]. His research contributed enormously to quality improvement of the Polish metallurgy products. On his initiative in the first half of the 1980s the Faculty of Mechanical Engineering of the Cracow University of Technology introduced Materials Engineering as a field of study. He was a long-time employee of the Faculty of Mechanical Engineering of the Cracow University of Technology. In the years 1965-1972 he held a post of Vice-Rector of the Cracow University of Technology, and in the years 1972-1973 and 1975-1981 he was the Dean of the Faculty of Mechanical Engineering. One of the lecture halls of the Faculty of Mechanical Engineering was named in his honour and a memorial board was placed in it [10]. He was a member of the Central Council of Higher Education in the years 1988-1990. He was awarded the Silver Cross of Merit and the Knight's Cross of the Order of Polonia Restituta.

Prof. dr hab. inż.
Jan Marian Kaczmarek

02.02.1920 – 18.10.2011

Specjalista w zakresie technologii maszyn, a w szczególności różnych rodzajów obróbki warstw wierzchnich [1]. W latach 1972-74 był Ministrem Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Od 1972 do 1980 pełnił obowiązki sekretarza naukowego Polskiej Akademii Nauk. W latach 1972-1976 był przewodniczącym Rady Głównej Naczelnej Organizacji Technicznej, w latach 1984-1990 prezesem, a od 2010 honorowym prezesem NOT. Prezes (1980-1987) i honorowy prezes Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Mechaników Polskich od 1998. Wieloletni pracownik Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej, w latach 1966-68 pełnił funkcję prorektora i rektora. Otrzymał doktoraty honoris causa: Technische Universität in Chemnitz, Moskovskovo Gosudarstwiennovo Techničeskovo Uniwersiteta w Moskwie, International Institute of Applied Systems Analysis, Austria, Politechniki Poznańskiej oraz Politechniki Koszalińskiej. Został odznaczony m.in.: Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Był również Wielkim Oficerem Orderu Legii Honorowej oraz Komandorem Orderu Palm Akademickich. Posiadał licencje pilota szybowcowego i motorowego, walczył jako pilot w kampanii wrześniowej 1939, a następnie w szeregach Związku Walki Zbrojnej i Armii Krajowej.

Wybrane publikacje / Selected publications [2]:
Zasady obróbki metali (1956); Podstawy skrawania metali (1956); Obróbka strumieniowo-scierna (wsp. Cz. Czyżewicz, J. Sikora) (1963); Podstawy obróbki wiórowej, ścierniej i erozyjnej (1970); Politique scientifique et recherche en Pologne (1972); Mechaniczna obróbka materiałów (wsp. E. Kulawik) (1974); Principles of machining by cutting, abrasion and erosion (1976).

A specialist in Machine Technology, especially in various kinds of surface layer processing [1]. In the years 1972-1974 he was the Minister of Science, Higher Education and Technology. From 1972 to 1980 he served as Secretary of the Polish Academy of Sciences. In the years 1972-1976 he was the President of the Main Council of the Polish Chief Technical Organization, in the years 1984-1990 the Chairman, and from 2010 Honorary Chairman of the Chief Technical Organization and also the Chairman (1980-1987) and Honorary Chairman of the Polish Society of Mechanical Engineers and Technicians from 1998. He was a long-time employee of the Faculty of Mechanical Engineering of the Cracow University of Technology. In the years 1966-68 he held a post of Vice-Rector and Rector. He received the title of Doctor Honoris Causa from the following universities: Technische Universität in Chemnitz, Moskovskij Gosudarstwiennij Techničeskij Uniwersitet in Moscow, International Institute of Applied Systems Analysis in Austria, Poznań University of Technology and Koszalin University of Technology. He was awarded, among others, the Commander's Cross of the Order of Polonia Restituta, the Officer's Cross of the Order of Polonia Restituta, the Knight's Cross of the Order of Polonia Restituta, the Gold Cross of Merit, Medal of the National Education Commission. He was also the Grand Officer of the Order of the Legion of Honour and Commander of the Order of Academic Palms. He had a license of a pilot and a glider pilot. He fought as a pilot in the September Campaign of 1939, and then in the ranks of the underground Union of Armed Struggle and Home Army.

Prof. dr hab. inż.
Tadeusz Śródulski

09.03.1922 – 08.08.1995

Professor mechaniki, specjalista w zakresie budowy i eksploatacji silników spalinyowych [3]. Zajmował się optymalizacją składu mieszanki paliwowej-powietrznej oraz wykorzystaniem turbosprężarek, co jest obecnie stosowane w większości silników samochodowych. Wieloletni pracownik Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej. W latach 1967-1970 był prodziekanem Wydziału Mechanicznego, w latach 1971-1982 pełnił obowiązki prorektora, a w latach 1982-1987 rektora Politechniki Krakowskiej. Został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Wybrane publikacje / Selected publications [4]:
Gazniki samochodowe (wsp. M. Zabłocki) (1956); Silniki samochodowe z zapłonem iskrowym (wsp. M. Zabłocki) (1960); Wykorzystanie energii spalin czterosuwowego silnika wysokoprężnego do napędu turbosprężarki (1965); Układy dolotowe silników spalinyowych (wsp. Cz. Kordziński) (1968); Silniki spalinyowe z turbodoładowaniem (wsp. Cz. Kordziński) (1970).

A professor of Mechanical Engineering, specialising in the design and operation of combustion engines [3]. His research interests included optimization of the composition of the air and fuel mixture and the use of turbochargers, which is now used in the majority of car engines. He was a long-time employee of the Faculty of Mechanical Engineering of the Cracow University of Technology. In the years 1967-1970 he held a post of Vice-Dean of the Faculty of Mechanical Engineering and in the years 1971-1982 he was appointed Vice-Rector and in the years 1982-1987 Rector of the Cracow University of Technology. He was awarded the Gold Cross of Merit, the Knight's Cross of the Order of Polonia Restituta and the Officer's Cross of the Order of Polonia Restituta.

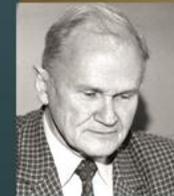
Prof. dr hab. inż.
Kazimierz Szewczyk

13.01.1929 – 08.03.2000

Specjalista z zakresu budowy i eksploatacji maszyn, zajmował się głównie tak zwanymi maszynami roboczymi ciężkimi [5], do których zalicza się dźwigi i żurawie. Wieloletni pracownik Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej. W latach 1975-1981 i 1987-1990 pełnił funkcję prorektora Politechniki Krakowskiej, a w latach 1982-1987 był dziekanem Wydziału Mechanicznego. Był inicjatorem budowy nowatorskiej wielkogabarytowej komory termoklimatycznej ze stanowiskami pomiarowymi, w której badano zachowanie się zarówno w ekstremalnie niskich, jak i wysokich temperaturach różnych maszyn i pojazdów, wśród których były pojazdy wojskowe, a nawet helikopter. Został odznaczony Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Wybrane publikacje / Selected publications [6]:
Pomiary i diagnostyka maszyn roboczych ciężkich. Aparatura i metody pomiarowe (wsp. A. Garbaciak) (1975); Wpływ obniżonej temperatury na charakterystyki hydraulicznych układów maszyn roboczych ciężkich (1991); Kierunki rozwoju napędów hydraulicznych i konstrukcji maszyn roboczych (1999).

A specialist in Machine Design and Operation, focusing on the so-called heavy equipment, like cranes. He was a long-time employee of the Faculty of Mechanical Engineering of the Cracow University of Technology. In the years 1975-1981 and 1987-1990 he held a post of Vice-Rector of the Cracow University of Technology, and in the years 1982-1987 he was the Dean of the Faculty of Mechanical Engineering. He initiated construction of an innovative large-size climate chamber with test stations, where in extremely low and extremely high temperatures the operation of various machines and vehicles was tested, among others military vehicles and even a helicopter. He was awarded the Silver and Gold Cross of Merit and the Knight's Cross of the Order of Polonia Restituta.

Prof. dr hab. inż.
Marian Zabłocki

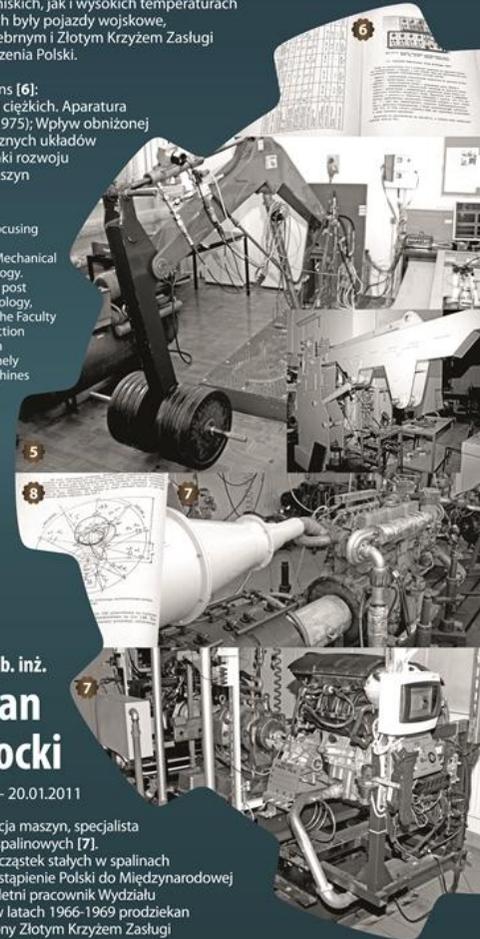
01.02.1924 – 20.01.2011

Profesor w dyscyplinie budowa i eksploatacja maszyn, specjalista w zakresie budowy i eksploatacji silników spalinyowych [7]. Był pionierem w dziedzinie badania emisji cząstek stałych w spalinach silników wysokoprężnych; zainicjował przystąpienie Polski do Międzynarodowej Rady Silników Spalinyowych (CIMAC). Wieloletni pracownik Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej, w latach 1966-1969 prodziekan Wydziału Mechanicznego. Został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Wybrane publikacje / Selected publications [8]:
Gazniki samochodowe (wsp. T. Śródulski) (1956); Dwupaliwowe silniki z zapłonem samoczynnym napędzane paliwem ciekłym i gazowym (1969); Filtry paliwa silników wysokoprężnych. Budowa i eksploatacja (wsp. T. Siuta) (1974); Wtrysk i spalanie paliwa w silnikach wysokoprężnych (1976); Filtry paliwa silników wysokoprężnych. Budowa, eksploatacja, badania (1978).

A professor in Machine Design and Operation, specialising in the design and operation of combustion engines [7], a pioneer in particulates emissions testing in compression-ignition engine exhaust fumes. He initiated Poland's accession to the International Council on Combustion Engines (CIMAC). He was a long-time employee of the Faculty of Mechanical Engineering of the Cracow University of Technology. In the years 1966-1969 he held a post of Vice-Dean of the Faculty of Mechanical Engineering. He was awarded the Gold Cross of Merit and the Knight's Cross of the Order of Polonia Restituta.

**INŻYNIEROWIE
I ICH DZIEŁA**
Engineers and their works

KONTYNUACJA TRADYCJI INŻYNIERSKICH NA WYDZIALE MECHANICZNYM POLITECHNIKI KRAKOWSKIEJ

Engineering traditions continue at the Faculty of Mechanical Engineering

Historia Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej rozpoczęła się w 1945 r. Początkowo, jeszcze pod nazwą Wydziału Komunikacji, wchodził w skład Wydziałów Politechnicznych Akademii Górniczej. Obecna nazwa Wydziału przyjął w 1953 r. Mało kto dziś pamięta, że część zajęć odbywała się w budynku NOT przy ul. Straszewskiego 28. Przez wiele lat Wydział zajmował kilka budynków kampusu przy ul. Warszawskiej. Po roku 1980 rozpoczęło się przenoszenie Wydziału do nowych budynków w Czyżynach [1]. Trudny proces przeprowadzki, uzależniony od przedłużającego się procesu inwestycyjnego, formalnie zakończył się w 1995 r., gdy do nowej siedziby przeniosły się władze Wydziału i dziekanat. Ostatnim akordem procesu przeprowadzki było uruchomienie w 2015 r. nowej komory termoklimatycznej.

Przez lata wielokrotnie zmieniała się struktura organizacyjna oraz kierunki aktywności naukowej i dydaktycznej. Wbrew temu, co sugeruje tradycyjna nazwa Wydziału, szeroko pojęta mechanika jest jedynie punktem wyjścia do zróżnicowanej aktywności, która obejmuje m.in. zagadnienia środków transportu kolejowego i szynowego, energetyki, technologii i organizacji produkcji, konstrukcji maszyn i aparatury, a także inżynierii materiałowej i wykorzystania technologii informacyjnych.

Połączenie tradycji z nowoczesnością znajduje swoje odzwierciedlenie w ofercie dydaktycznej Wydziału, na którym w roku akademickim 2016/2017 studiowało łącznie 3753 studentów. Studenci mają do wyboru 10 różnych kierunków studiów, wśród których najmłodsza jest inżynieria wzornictwa przemysłowego. Najwyższe kwalifikacje można zdobyć na studiach doktoranckich, prowadzonych w pięciu dyscyplinach: mechanika, budowa i eksploatacja maszyn, inżynieria materiałowa, energetyka, inżynieria produkcji. Kadre Wydziału stanowi obecnie około 250 nauczycieli akademickich oraz 80 pracowników technicznych i administracyjnych.

Prowadzone na Wydziale Mechanicznym Politechniki Krakowskiej badania i tutaj powstające rozwiązania są często unikalne nie tylko w skali krajowej. Przykładami ciekawych badań i rozwiązań mogą być m.in.:

– Opracowany w Zakładzie Silników Spalinowych system zasilania silników przemysłowych odpadowymi paliwami gazowymi, które cechuje duża zmienność składu chemicznego. Zamiast wypalania tych gazów na pochodniach, od 2014 r. wykorzystuje się je w Zakładach Azotowych Kędzierzyn-Koźle do napędu generatora prądu o mocy około 1 MW. [2]

– Badania w komorze termoklimatycznej, w której poddawano testom w ekstremalnie niskich temperaturach m.in. prototyp śmigłowca PZL SW4-SP [3] oraz liczne pojazdy, w tym autobus i specjalistyczny pojazd dla straży pożarnej [4]. W komorze trenował też Walerian Romanowski [5] w ramach przygotowań do bicia rekordów w ciągłej jeździe na rowerze w najzimniejszych miejscach na Ziemi. Zakres temperatur osiągnięty w komorze od -55 °C do +70 °C i wilgotności do 98% RH.

– Laboratorium Metrologii Współrzędnościowej, w którym wykonuje się wzorcowanie systemów pomiarowych pracujących w przemyśle [6]. Dla potrzeb Laboratorium powstał specjalny system klimatyzacji utrzymujący stałą temperaturę przestrzeni pomiarowej z dokładnością 0,1 °C.

– Opracowanie technologii produkcji nowych materiałów, tzw. geopolimerów, które wykorzystując powszechnie dostępne i tanie surowce mogą zastąpić beton i ceramikę, przyczyniając się w istotny sposób do ochrony środowiska.

– Wśród innych osiągnięć można wymienić m.in. obliczenia i symulacje komputerowe dla potrzeb budowy Wielkiego Zderzacza Hadronów w CERN pod Genewą, systemy monitoringu on-line kotłów energetycznych oraz niekonwencjonalne sposoby obróbki, w tym skali nanometrycznej.

Choć obecnie Wydział Mechaniczny korzysta z najnowocześniejszych technologii i łączy się ze światem za pośrednictwem światłowodów, to nie zapomina o historii – współpracuje z sąsiadującym Muzeum Lotnictwa Polskiego, a w zabytkowym tramwaju przeznaczonym na złom urządzono kawiarnię [7].

Wydział Mechaniczny
Politechniki Krakowskiej

The history of the Faculty of Mechanical Engineering of the Cracow University of Technology started in 1945. In the beginning its name was the Faculty of Transport, which belonged to the Faculties of Technology of the Academy of Mining. The present name was adopted in 1953. Hardly anyone remembers that some classes took place in the building of NOT at 28 Straszewskiego street. For many years the Faculty occupied a few buildings at Warszawska campus. After 1980 the Faculty was gradually transferred to its new buildings at Czyżyny [1]. This difficult process of transfer, depending on a prolonged investment process, ended formally in 1995, when the Faculty authorities and the Dean's office moved to the new seat. The last accent of the transfer was the start-up of the new climate chamber in 2015.

Over the years the organizational structure and the directions of scientific and educational activity changed many times. In contrast to what the traditional name of the Faculty suggests, widely understood mechanical engineering is only a starting point of diversified activities, including among others the problems of road and rail means of transport, power engineering, production engineering and organization, machine and equipment design, and also materials engineering and using information technology.

Balancing tradition with modernity is reflected on the educational offer of the Faculty, which in the academic year 2016/2017 had 3753 students. There are 10 different fields of study to choose, among which Industrial Design Engineering is the newest. The highest qualification can be obtained at Doctor studies in 5 fields: mechanical engineering, machine building and operation, materials engineering, power engineering and production engineering. The faculty staff now consists of about 250 academic teachers and 80 technical and administration workers.

Research and solutions originating at the Faculty of Mechanical Engineering of the Cracow University of Technology are frequently unique not only on the national scale. Examples of interesting research and solutions may be, among others, the following:

– The system of feeding industrial engines with waste fuel gas of great variation of chemical constitution, developed at the Combustion Engines Department. Instead of being burnt in torches, since 2014 these gases have been used at Nitrogen Works in Kędzierzyn-Koźle to drive a power generator of about 1 MW [2].

– Research in the climate chamber, where in extremely low temperatures tests were conducted on a prototype of PZL SW4-SP helicopter [3] and numerous vehicles, including a bus and a specialist fire brigade vehicle [4] among others. In the chamber Walerian Romanowski [5] trained to prepare for beating records in continuous bike ride in the coldest places on Earth. The range of temperatures in the chamber is from -55 °C to +70 °C and humidity up to 98% RH.

– Coordinate Measuring Laboratory, which performs calibration of measurement systems in industry [6]. For the needs of the Laboratory a special air-conditioning system was created to maintain constant temperature of the measurement space with an accuracy of 0,1 °C.

– Elaborating the process engineering of new materials, the so-called geopolymers, which – by using widely accessible and cheap raw materials – can substitute concrete and ceramics, contributing significantly to environment protection.

– Among other achievements there are computer calculations and simulations for the needs of designing the Large Hadron Collider in CERN near Geneva, on-line monitoring systems of power boilers and unconventional ways of processing, including a nanometer scale.

Although at present the Faculty of Mechanical Engineering uses state-of-the-art technologies and communicates with the world with the use of fibre-optic cables, history is still present here – the Faculty cooperates with the neighbouring Polish Aviation Museum and in a historic tram destined for the scrap heap a café was arranged [7].

al. Jana Pawła II 37, 31-864 Kraków
www.mech.pk.edu.pl

INŻYNIEROWIE I ICH DZIEŁA

Engineers and their works

Niezmiennie od ponad 100 lat automobile rozpalają wyobraźnię i dają poczucie wolności. Samochód można rozpatrywać zarówno jako dzieło inżynierskie jak i dzieło sztuki. Małopolska nie była wprawdzie centrum przemysłu samochodowego, ale działający tu inżynierowie stworzyli w ostatnich kilkudziesięciu latach wiele ciekawych konstrukcji.

W 1969 r. w Wytwórni Sprzętu Komunikacyjnego w Świdniku opracowano **Gacka [1]** – prototyp samochodu przeznaczonego dla niepełnosprawnych. Przy tym projekcie brali udział pracownicy Politechniki Krakowskiej, Centralnego Ośrodka Konstrukcyjno-Badawczego Przemysłu Motoryzacyjnego w Warszawie oraz Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Gacek przeszedł cykl badań u producenta oraz w Instytucie Transportu Samochodowego w Warszawie. Uzyskał również pozytywną opinię Polskiego Związku Inwalidów, a zespół twórców został w 1970 r. wyróżniony nagrodą Ministra Kultury i Sztuki. Ocalały prototyp jest własnością Politechniki Krakowskiej i można go oglądać w Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie.

W ostatnich latach w tworzenie nowych konstrukcji zaangażowali się studenci Wydziału Mechanicznego, w skład którego wchodzi unikalny w skali regionu Instytut Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych.

Spory rozgłos zyskał **Bombus (Trzmiel) [2]** – prototyp samochodu miejskiego powstał w 2011 r. jako praca magisterska trzech studentów Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej.

Jest trójkołowym z napędem hybrydowym, na który składa się silnik spalinowy adaptowany ze skutera, napędzający tylne koło oraz dwa silniki elektryczne zamontowane w piastach przednich kół. Akumulatory można ładować ze zwykłego gniazda elektrycznego. Ten dwuosobowy pojazd ma 1,2 m szerokości oraz 2,5 m długości i osiąga prędkość do 45 km/h.

Bombus jest chroniony europejskim wzorem użytkowym. Budowa Bombusa zamknęła się w kwocie około 50.000 złotych. Dojrzałość projektu zaskoczyła oglądających go przedstawicieli Mercedesa, którzy stwierdzili, że na podobny projekt wydają się zwykle ponad milion euro.

For over a hundred years automobiles have fired human imagination and have given people a sense of freedom. A car may be perceived both as an engineering creation and as a work of art. Although the Małopolska region has never been a centre of the automotive industry, the engineers working here have created a number of interesting designs over the last decades.

In 1969 at the Transport Equipment Factory in Świdnik a prototype of **Gacek [1]** – a car for the disabled – was built, in cooperation with the employees of the Cracow University of Technology, the Research and Construction Centre of the Automotive Industry in Warsaw and the Academy of Fine Arts in Warsaw. Gacek underwent a series of tests at the manufacturer's and at the Motor Transport Institute in Warsaw. It was also positively evaluated by the Polish Association of Disabled People and the team of its creators was awarded by the Minister of Culture and Science in 1970. The prototype is the property of the Cracow University of Technology and can be seen at the Museum of Municipal Engineering in Cracow.

In the last years new designs were created by students of the Faculty of Mechanical Engineering, which comprises the Institute of Automotive Vehicles and Combustion Engines, unique on a regional scale. **Bombus [2]** (bumblebee) gained much publicity – this prototype of a city car was developed in 2011 as a Master's diploma project of three students of the Faculty of Mechanical Engineering of the Cracow University of Technology. It is a three-wheel hybrid vehicle with an adapted scooter combustion engine driving the rear wheel and two electric motors mounted in front wheel hubs. Batteries can be charged in ordinary sockets. This two-person vehicle is 1.2 m wide and 2.5 m long and its maximum speed is 45 km/h. Bombus is protected as a European utility model. Its construction cost about PLN 50,000. The Mercedes company representatives were surprised with the project maturity and they mentioned that usually over one million euros need to be spent on a similar project.

Kolejnym, innowacyjnym pojazdem jest **Buzz [3]** – elektryczny samochód przeznaczony dla osób niepełnosprawnych, poruszających się na wózkach inwalidzkich. Budowa prototypu, zaprojektowanego i wykonanego przez studentów Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej, zakończyła się w 2014 roku. Innowacyjność polega na tym, że samochodem można jeździć bez opuszczania wózka – wjeżdża się nim po tylnej ścianie pojazdu stanowiącej pochylnię. Nadwozie samochodu zostało zbudowane z ultralekkich płyt kompozytowych i dzięki temu pojazd ma masę jedynie 200 kg. Napędzany jest dwoma silnikami elektrycznymi wbudowanymi w piasty przednich kół i osiąga prędkość do 50 km/h. Do sterowania wystarczą ręce, a rolę tradycyjnych wskaźników pełni odpowiednio oprogramowany tablet. Prototyp został zarejestrowany w Unii Europejskiej, dzięki czemu jego wygląd będzie chroniony na terenie całej Wspólnoty.

Bombus, Buzz oraz inne studenckie pojazdy były budowane przez studentów-pasjonatów pod kierunkiem prof. Witolda Grzegożka.

W roku 2013 na Wydziale Mechanicznym Politechniki Krakowskiej uruchomiono nowy kierunek studiów – inżynierię wzornictwa przemysłowego, na którym powstał projekt supersamochodu **Audi Armor [4]** – praca dyplomowa Marka Pawłowicza. Projekt, konsultowany z firmą Audi, jest inspirowany historią zbroi. Sylwetka samochodu (patrząc z góry) ma przypominać człowieka: przednie koła odpowiadają linii ramion, tylne koła – linii bioder z widocznym wcięciem w talii. Struktura na nadkolach nawiązuje do kolczugi pełniącej funkcję ochronną najbardziej wrażliwych miejsc jakimi są koła oraz miejsca nad kokpitem kierowcy. Z przodu dodano maskę, której wygląd nawiązuje do hełmu. Długi tył pojazdu sugeruje osłonę dolnej części tułowia rycerza, poprowadzając aerodynamikę i uwydatniając stylizykę pojazdu. Niezależnie od wizualizacji komputerowych zostały wykonane dwa modele: w glinie oraz model finalny; oba w skali 1:4.

Pozostaje nam wierzyć, że zarówno tradycje, jak i nowe pomysły nie zostaną zaprzepaszczone i będą stanowiły dla nas wszystkich powód do dumy, dowodząc innowacyjności i fachowości inżynierów z Małopolski.

Another innovative vehicle is **Buzz [3]** – an electric car for the disabled in wheelchairs. The prototype construction, designed and performed by the students of the Cracow University of Technology – Faculty of Mechanical Engineering, was finished in 2014. Its innovativeness consists in the fact that it can be driven in a wheelchair – the rear wall of the vehicle is a ramp used for entering the vehicle in a wheelchair. The body is built of ultralight composite panels, thanks to which the vehicle weighs only 200 kg. It is driven by two electric motors mounted in front wheel hubs and its maximum speed is 50 km/h. It can be operated using hands only and a properly programmed tablet performs the role of traditional indicators. The prototype has been registered in the European Union, thanks to which its appearance will be protected within the territory of the whole Community.

Bombus, Buzz and other student vehicles were built by passionate students under the supervision of Professor Witold Grzegożek.

In 2013 a new field of study was offered by the Faculty of Mechanical Engineering. It was Industrial Design Engineering, where an **Audi Armor [4]** supercar was designed by Marek Pawłowicz as the diploma project. This project, consulted with the Audi Company, was inspired with the history of armour. The car silhouette (looking from above) resembles a man: front wheels look like arms, rear wheels – like a hip line with a visible waistline. The wheel arch structures like chain armour, performing a protective function of the most sensitive parts, which are the wheels and the space over the cockpit. In the front there is a bonnet resembling a helmet. A long back of the car suggests the protection of the lower part of a knight's body, at the same time improving the aerodynamics and emphasizing the vehicle styling. Apart from computer visualisation two 1:4 scale models were made: a clay one and a final one.

We believe that neither the traditional ideas nor new ones will be lost and all of us will take pride in them as they are the evidence of Małopolska engineers' innovative minds and professional competence.

Patroni Honorowi

Wojewoda Małopolski
Piotr Ćwik

Prezydent Miasta Krakowa
Prof. dr hab. Jacek Majchrowski

JM Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego
Prof. dr hab. med. Wojciech Nowak

JM Rektor Politechniki Krakowskiej
Prof. dr hab. inż. Jan Kazior

JM Rektor Akademii Górniczo-Hutniczej
Prof. dr hab. inż. Tadeusz Słomka

JM Rektor Uniwersytetu Rolniczego
Prof. dr hab. inż. Włodzimierz Sady

JM Rektor Akademii Sztuk Pięknych
Prof. dr hab. Stanisław Tabisz

Prezes Zarządu Głównego FSNT NOT
Ewa Mańkiewicz-Cudny

Patroni artystyczni

Dyrektor Opery Krakowskiej
Bogusław Nowak

Prof. Wincenty Kućma
Jan Zych

Jacek Wójcicki
Wanda Kucharska

Kustosz wystawy
Dr inż. arch. Robert Gawel

Organizator wystawy

KRAKOWSKA RADA
FEDERACJI STOWARZYSZEŃ NAUKOWO-TECHNICZNYCH
NACZELNA ORGANIZACJA TECHNICZNA

Współorganizatorzy

Kraków

ARCHIWUM
NARODOWE
W KRAKOWIE

MUZEUUM
INŻYNIERII
MIEJSKIEJ

MAŁOPOLSKA
OKRĘGOWA
I Z B A
INŻYNIERÓW
BUDOWNICTWA

Partnerzy merytoryczni

Muzeum Historyczne Miasta
Krakowa

MUZEUUM FOTOGRAFII W KRAKOWIE

KRAKOWSKIE
TOWARZYSTWO
TECHNICZNE

Opracowanie graficzne / Graphic design

Sponsorzy wystawy / Sponsors of exhibition

MMBau Maciej Michalski

EL-EN sp.j.